

POGLAVARI BOGOSLOVNOG SJEMENIŠTA U ĐAKOVU

ANTO PAVLOVIĆ*

Đakovačka i Srijemska biskupija
Đakovo, Hrvatska

UDK 371.1:262.3 (497.5 Đakovo)"1806.-2006."

Primljeno: studeni 2006.

Sažetak

Prigodom 200. obljetnice Sjemeništa (1806.-2006.) u radu se kronološki daje prikaz poglavara Sjemeništa po službama i po godinama kad su je obavljali, počevši od osnutka Bogoslovnog sjemeništa do danas. Prvi poglavar u Sjemeništu je rektor, a tijekom 200 godina u rektorskoj službi izmijenilo se 36 svećenika, ponajviše članova stolnoga kaptola. Vicerektor je dugi niz godina bio ujedno i ekonom (ponekad i duhovnik), dok se te dvije službe nisu podijelile, a od osnutka Sjemeništa do danas ovu zahtjevnu službu obnašalo je 37 svećenika. Duhovnik je zadužen za duhovni život i odgoj svećeničkih kandidata i do danas je 45 svećenika obnašalo ovu službu u Sjemeništu. Prefekt je vodio brigu o vanjskoj disciplini bogoslova i nadzor studija nakon školskog vremena; do danas su 33 svećenika obavljala ovu službu. Iza svakog imena je specifičan život i djelovanje, a mnogi su bili i profesori na filozofsko-teološkom studiju u Đakovu ili su preuzimali i druge službe u Biskupiji. Bogoslovno sjemenište odgaja već 200 godina župnike, vjeroučitelje, katehete i profesore te možemo reći da su ovi članovi đakovačkog i srijemskog prezbiterija dali značajan doprinos životu Crkve na ovim prostorima.

Ključne riječi: *Bogoslovno sjemenište u Đakovu, poglavari, odgojitelji, rektor, vicerektor, duhovnik, ekonom, prefekt.*

* Anto Pavlović, Đakovačka i Srijemska biskupija/Diocese of Diacovo and Srijem, Ninska 11, 35000 Slavonski Brod, Hrvatska/Croatia.

Uvod

U arhivu Kaločke metropolije nalazi se prijepis¹ Statuta đakovačkog sjemeništa iz 1814. godine, koji je vlastoručno potpisao biskup Antun Mandić. **Poglavarstvo se sjemeništa** sastoji od četiri službe: **rektor, vicerektor, duhovnik i prefekt nauka**. Prvi je poglavar predstavnik sjemeništa, jedan je za ekonomiju (vicerektor), jedan za duhovni odgoj i jedan za disciplinu vanjsku i nadzor nauka iza školskog vremena.² *Ratio fundamentalis* u točki 30. ističe da poglavari moraju posjedovati »dužnu duhovnu, pedagošku i tehničku pripravu«. Isti dokumenat u točki 31. naglašava potrebu usavršavanja spremljavanja stalnim osuvremenjivanjem pomoću čestih sastanaka i tečajeva, »radi upoznavanja napretka duhovnih i pedagoških znanosti i usvajanja novih metoda i novih iskustava«. Tomislav Šagi Bunić naglašavao je: »Sjemenišni odgojitelji danas moraju u tom smislu biti pravi stručnjaci za odgajanje, kao što to Koncil traži. Nije dosta da imaju samo doktorat teologije, to još ne osposobljava za odgoj čovjeka u današnjem svijetu i za današnji svijet. Stručno poznavanje psihologije, pedagogije i koječega drugoga, naročito jedno zrelo suživljenje s modernom kulturom, to je neophodno potrebno za buduće odgojitelje. Tu drugoga puta nema. Dobra volja nije dosta....«³

Pred nama se, kroz dugi vremenski period od 200 godina, nižu imena puna kreposti, učenosti, razboritosti i ljubavi. Iza svakog imena - život i djelovanje. O svakome barem ono najvažnije. Nabrajam ih po službama i po godinama kad su je obavljali, počevši od osnutka Bogoslovnog sjemeništa do danas. Kod svakog imena navodim datume i godine rođenja i smrti, najkraće svećeničke službe i odlikovanja. Vicerektori su redovito bili ekonomski, ponekad i duhovnici, o čemu svjedoči kratka zabilježba u prilogama.

I. Rektori Bogoslovnog sjemeništa

Tijekom 200 godina u rektorskoj službi izmijenilo se 36 svećenika, po najviše kanonika Stolnog kaptola.

---

¹ Usp. S. SRŠAN, *Statut Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu 1814.*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1, str. 147.-153.

² Usp. M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu 1806.-1906.*, Đakovo, 1911., str. 67.

³ *Suvremeni odgoj svećeničkih kandidata*, Biskupski Ordinarijat Đakovo, Đakovo, 1968, str. 160.

1. dr. Đuro Sertić (Udbina, 1741. – Požun, 23. VIII. 1808.)
dvorski svećenik, župnik u više župa, dekan, kanonik i prvi rektor
Bogoslovnog sjemeništa

Iako rođen u Lici, odgojen je kod strica Stjepana, župnika u Đakovu. Studirao je u Loretu, Beču i Pešti. Bio je doktor filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen je 1765. Najprije je bio dvorski svećenik kod biskupa Krtice, poslije župnik u Kukujevcima (1781.-1788), u Vinkovcima (1788.-1794.), a od 1794., župnik i vicearhidakon u Nijemcima. Kanonik od 1799. godine. Prvi rektor Bogoslovnog sjemeništa⁴ (1806.), odlikovan poslije čašću opata Sv. Andrije od Višegrada. Umro je kao kanonik arhidakon u 56. godini života i 33. svećeništva, kad je kao predstavnik Stolnoga kaptola pratio na opći državni sabor biskupa Antuna Mandića. Napisao je dijecezanski katekizam pod naslovom: *Jezgra nauka kerstjanskoga, pisme i molitve bogoljubne, za službu, i zabavu duhovnu puku kerstjanskomu prikazane*. Njegov katekizam, pisan »ilirskim« jezikom, doživio je dva izdanja (Osijek, 1791., Osijek, 1807.) i bio u upotrebi u Đakovačkoj biskupiji dok ga nije zamijenio suvremeniji katekizam biskupa Raffaya.

2. dr. Franjo Kolundjić (Požega, 23. IX. 1761. – Šarengrad, 31. XII. 1827.) tajnik biskupa, kapelan, župnik u više župa, dekan, kanonik, rektor i redovnik

Rođen u Zlatnoj dolini, učio u Pečuhu, Loretu i Budimu. Zaređen je za svećenika 17. prosinca 1785. u Đakovu. Doktor filozofije i teologije. Bio je tajnik biskupa Mateja Krtice, zatim je na vlastiti zahtjev prešao za župnog vikara u Vinkovce. Župnikovao je u Bošnjacima (1790.-1794.), Duboviku (1794.-1795.- danas je to župa Podcrkavlje), u Ivankovu (1796.-1805.) i Gorjanima (1805.-1807.) gdje postaje dekanom. Održao je nadgrobni govor biskupu Mateju Krtici, *Govorenje pokopno o biskupu Krtici* i poslije ga izdao u Osijeku 1809. godine.

Biskup Mandić predložio je vladaru osnutak mjesta sedmog kanonika, koji bi preuzeo upravu Bogoslovnog sjemeništa, predloživši gorjanskog župni-

⁴ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled biskupija bosansko-đakovačke i srijemske*, Osijek, 2000., str. 92., 103.; E. F. HOŠKO, *Negdašnji hrvatski katekizmi*, Zagreb, 1985.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici koji su djelovali na sadašnjem području Biskupije Đakovačke i Srijemske od 1701. do 2003. godine*, Đakovo, 2003., str. 48.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu*, str. 67.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol bosanski ili đakovački i srijemski u Đakovu*, u: *Diacovensia* 3 (1995.), 1., str. 270.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji u bogoslovnom sjemeništu i profesori na teologiji u Đakovu od 1806.-1996.*, u: *Diacovensia* 4 (1996) 1., str. 190.

ka Franju Kolundjića. Dne 26. svibnja 1807. pribrojen je zboru kanonika u Kapitolu i prihvaća rektorsku službu⁵ (1807.-1808.). Car Franjo izražava u dopisu zadovoljstvo što je rektor »muž u nauci izvrstan i za odgoj mladosti duhovne krasnim svojstvima urešen«. Poslije je imenovan katedralnim arhiđakonom i opatom Sv. Dimitrija Srijemskoga. Odrekao se 1824. kanonikata i stupio u franjevački red kao pater Pavao. Umro je u 67. godini života.

3. Martin Pervis (Perviz) (Požega, 28. V. 1756. – Đakovo, 6. XII. 1809.)
župni vikar, vojni svećenik, župnik te rektor Sjemeništa

Po rođenju Požežanin, učio u Zagrebu, Trnavi, Budimu i Pečuhu. Zaređen je za svećenika 25. ožujka 1780. godine. Bio je župni vikar u Zemunu, Kukujevcima i Mitrovici, a 1788. postaje vojnim svećenikom. Godine 1791. je župnik u Babinoj Gredi gdje je uredio župnu kuću i crkvu. Htio je urediti crkvu u Slav. Šamcu, ali ga je spriječilo imenovanje župnikom u Vinkovcima 1801. godine. Bio je začasni kanonik i dekan. Godine 1808. imenovan je kanonikom i rektorom Sjemeništa⁶ (1808.-1809.). Umro je kao rektor Sjemeništa, u 54. godini života i 29. misništva. Pokopan je, po izričitoj želji biskupa Mandića, u kripta stare katedrale.

4. dr. Ivan Matizović (Tovarnik, 29. III. 1765. – Đakovo, 15. II. 1848.)
kapelan, župnik i dekan, rektor Sjemeništa, prodirektor Liceja i kanonik

Rodio se u Tovarniku, teološke studije dovršio u Trnavi s doktoratom, gdje je zaređen za svećenika 6. listopada 1791. godine. Duhovni pomoćnik u Tovarniku, a 1798. župnik i vicearhiđakon u Mitrovici, gdje je izgradio crkvu. Bio je prijatelj knjige i dobrotvor svakomu. Imenovan je 1810. kanonikom. Bio je rektor Sjemeništa⁷ pune 22 godine (1810.-1832.) prodirektor Liceja 26 godi-

⁵ Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, u: Spomenica o stopedesetgodišnjici državne gimnazije u Vinkovcima 1780.-1930., Osijek, 1930, str. 68.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 92.; E. GAŠIĆ, *Svećenici Đakovačke biskupije iz Požege*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 7, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 65.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 91.-92.; M. SRAKIĆ, *Stolni kapitol...*, str. 271.

⁶ Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 68.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 92.; E. GAŠIĆ, *Svećenici Đakovačke biskupije iz Požege...*, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 49.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 91.-92.; M. SRAKIĆ, *Stolni kapitol...*, str. 271.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 188.

⁷ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 93.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 83-84.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 93.-94., 144., 164.-165.; M. SRAKIĆ, *Stolni kapitol...*, str. 271.-272.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 184.

na (1811.-1837.). Govorio je hrvatski, njemački i mađarski. Odlikovan je čašću opata BDM od Petrovaradina, titularnog biskupa risanskoga, velikog prepošta. Matizović bijaše muž veoma zaslužan za život biskupije, naročito Sjemeništa i Liceja, muž dostojan svake pohvale, s najdužim rektorskim mandatom! Car Franjo odao je 1820. priznanje rektoru i cijelom profesorskom zboru. Njegovom je zaslugom Sjemenište s teologijom stalo na čvrste noge.

5. dr. Josip Matić (Virovitica, 13. XII. 1791. – Đakovo, 14. III. 1876.)
profesor, bilježnik Stolnog kaptola, kanonik, rektor te naslovni
biskup

Godine 1810. stupio je u đakovačko sjemenište. Dopršivši mudroslovne nauke u đakovačkom liceju, teološke studije je nastavio u središnjem peštanskom sjemeništu, odakle se vratio s doktoratom iz teologije. Zaređen je za svećenika 23. kolovoza 1815. godine. Bio je kratko vrijeme konzistorijalni bilježnik, a zatim kroz duže vrijeme (16 godina) profesor fizike, matematike, prava i crkvene povijesti. Službu bilježnika Stolnoga kaptola vršio je 14 godina. Jedan je od glavnih sudionika pri kodifikaciji statuta Stolnoga kaptola (dovršeni su 1818.).

Za mlađih godina bio je jedan od najaktivnijih muževa što ih je ikad bilo u Đakovačkoj biskupiji. Kanonikom je imenovan u svibnju 1832., i ostao je u Kaptolu 44 godine. Bio je rektor Bogoslovnog sjemeništa (1832.-1837.)⁸. Stolni je kaptol nakon smrti biskupa Sučića povjerio Matiću upravu biskupijom, sve do dolaska biskupa Kukovića. Iza odlaska biskupa Kukovića, burnih godina 1848./1849., u Beč, bio je njegov glavni namjesnik i upravitelj biskupije. Poslije rektorske službe, imenovan je prodirektorom Liceja (1837.-1862.), dijecezanskim školskim nadzornikom (1856.-1860.) u Đakovačkoj biskupiji. Odlikovan je čašću opata Sv. Helene od Podborja (1836.) i naslovnog biskupa risanskog (1859.) te viteštvom reda Sv. Leopolda (1863.).

⁸ Usp. A. CUVAJ, *Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, IV., Zagreb, 1910., str. 25.-26.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 93.-94., 105.-106.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 111.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 136.-137., 164.-165., 187.; † *Josip Matić*, u: GBBS 4 (1876.) 6., str. 41.-42.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 273.-274.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 183.-184.; N. ŠKALABRIN, *Studij kanonskog prava na VBS od 1806. do danas*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1., str. 60.-61.; A. ŠULJAK, *Studij crkvene povijesti i patrologije*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1., str. 97.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu đakovačke katedrale*, u: *VDSB* (1982.) 5., str. 97.

Matija Pavić kaže za njega da je bio »duhom svjež i bistroumni, te za našu biskupiju velezasluzni muž, kakvih je malo u analima naše biskupije u 19. stoljeću«. Bio je poznat kao »pero kaptola«. U dugom i radinom životu, kao svećenik za vrijeme petorice biskupa, od 1832. do konca života bio je uz biskupe prvi i odlični savjetnik, ugledni prelat, muž pun dostojanstva i ozbiljnosti cijelom svojom pojavom i vladanjem. Proslavio je 1875. dijamantni svećenički jubilej. Umro je u 85. godini života i 61. misništva.

6. Mijo / Mihovil Koporčić (Vukovar, 3. XII. 1791. – Đakovo, 20. I. 1840.) *kapelan, župnik, dekan, kanonik i rektor Sjemeništa*

Za svećenika zaređen u Đakovu 22. kolovoza 1815. godine. Župni vikar u Mitrovici i Sotinu. Od 1816. župnik, a poslije i dekan u Lovasu (1817.-1837.). U kaptol je došao 1837. godine. Bio je rektor Sjemeništa (1837.-1840.). Umro je preranom smrću, u 49. godini života.⁹

7. Ivan Rastović (Sv. Andrija kod Budima, 13. VI. 1783. – Đakovo, 16. XII. 1861.) *kapelan, dvorski svećenik, župnik, kanonik i rektor Sjemeništa*

Pučku školu pohađao u rodnom mjestu, poslije učio u Pešti, Požunu i Trnavi. U biskupiju ga primio i zaređio biskup Mandić 20. prosinca 1806. godine. Župni vikar u Đakovu, potom biskupski tajnik, župnik u Aljmašu (1808.-1814.) i u Osijeku 1. (1814.-1840.) Prepošt Sv. Augustina od Pečuha (de Quinque-Ecclesiis), kanonik 1840., i rektor Bogoslovnog sjemeništa (1840.-1847.)¹⁰. Zadnje godine proveo je u kaptolskom domu, na uglu prema katedrali. Umro je kao kanonik lektor u 79. godini života i 55. misništva. Pokopan je u gradskom groblju u Đakovu, grob nepoznat.

8. dr. Matija Mihaljević (Vukovar, 25. I. 1794. – Đakovo, 5. XII. 1881.) *kapelan, profesor filozofije, župnik, kanonik, rektor te naslovni biskup*

U rodnom mjestu dovršio pučku školu, gramatikalne u Kaloči, gimnaziju (V.- VIII.) u Osijeku. Bogoslovne nauke započeo u Đakovu, a nastavio u Pazmaneumu u Beču. Za svećenika je zaređen 28. rujna 1817. godine. Župni vikar u

---

⁹ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 94.; E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Vukovara*, u: Hrvatska obrana 22. (1941.) 8, str. 5.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 179., 188.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 275.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 179.-180.

¹⁰ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 94.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 179., 188.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 275.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 189.

Sotu i Sotinu (1819.), potom profesor filozofije (1821.-1822.), moralne i pastoralne teologije u Đakovu (1822.-1833.). Kroz to vrijeme doktorirao je u Pešti 1828. iz filozofije i teologije. Bio je đakovački župnik (1833.-1847.) i dekan, a 1. rujna 1847. imenovan je kanonikom i profesorom dogmatike (1847.-1860.), rektorom Sjemeništa¹¹ (1847.-1850.), opatom Presv. Trojstva od Petrovaradina, naslovnim biskupom risanskim (1876.), generalnim vikarom, velikim prepoštom.

Bog ga je obdario krasnim umom, a iznad svega izvanrednim pamćenjem i veselom ćudi. Volio se uvijek šaliti, pa čak i u najozbiljnijim trenucima, npr. za vrijeme ispita. Dugo se pričavalo kako je, kao mlad profesor, došao u Peštu doktorirati iz dogmatike. Na prva dva pitanja nije ništa odgovorio, i kad ga je dekan prekorio zašto je došao na ispit, mirno je zaškao treće pitanje i onda kao iz rukava sipao odgovore na prvo, drugo i treće pitanje. Izuzetno vrstan profesor i vesele naravi. Umro je u 87. godini života i 64. godini misništva.

9. Adam Sukić (Osijek, 24. XII. 1794 - Đakovo, 8. XI. 1862)

kapelan, biskupov tajnik, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa i opat

Učio u Osijeku, Pečuhu i Đakovu. Svećenički red primio 16. kolovoza 1819. godine. Kapelan u Trnavi i Brodu, potom tajnik biskupa Raffaya (devet godina), župnik u Klakaru (1828.-1840), od 1840. župnik u Osijeku III, a 1841., u Osijeku I, gdje je bio i dekan. Bio je član hrvatskog sabora 1848. godine. Za vrijeme nereda u Osijeku 1848., zbog prohrvatskih nastupa, bijegom izvan grada jedva sačuvao glavu. Godine 1851. prešao je u Đakovo gdje postaje kanonikom i rektorom Sjemeništa¹² (1851.-1860.). Opat BDM Petrovaradinske. Umro je kao kanonik kustos u 68. godini života. Ukopan na gradskom groblju.

10. dr. Jerolim Andrić (Vukovar, 21. IX. 1807. – Đakovo, 20. X. 1879.)

kapelan, profesor, rektor Sjemeništa, župnik, kanonik te pisac prve pastoralke u Hrvatskoj

Nakon dovršene pučke škole u rodnom mjestu, Jerolim (Jerko) Andrić započeo je mudroslovne nauke 1824. u Đakovu, bogoslovne dovršio u Pe-

¹¹ Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 75.-76.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 94.; E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Vukovara*, str. 5.; † *Dr. Matija Mihaljević*, u: GBBS 9 (1881.) 23, str. 211.-213.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 137.-139., 188., 302.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...* str. 275.; M. SRAKIĆ, *Odgovornost...*, str. 185.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu...*, str. 97.

¹² Usp. A. DEVIĆ, *Župa Ruščica*, Ruščica, 2005., str. 120.-121.; E. GAŠIĆ, *Naše župe...*, str. 4.; A. JARM, *Dijeznanski svećenici...*, str. 98.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporna djelatnost profesora i studenata đakovačke bogoslovije*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1, str. 136.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu ...*, str. 295., 302.-303.; M. SRAKIĆ, *Odgovornost...*, str. 169.-170.

šti. Svećenički red primio 4. kolovoza 1831. godine. Župni vikar u Osijeku I (1831.-1834.), odakle ga biskup Josip Kuković pozva za profesora filozofije i opće povijesti u đakovačkom Liceju. Tu je kao profesor uz veliku marljivost položio rigorozu na peštanskom Sveučilištu i doktorirao iz teologije i filozofije. Prefekt discipline 1837., profesor morala, pastoralna i pedagogije (1844.-1845.) i katehetike (1860.-1865). Prvi je u Hrvatskoj sastavio sustavno priručno djelo *Bogoslovlje pastirsko*. Andrićeva želja da djelo tiska »Matica ilirska« ostade neispunjena. Župnik u Otoku (1848.-1860.). U proljeće 1860. biskup Strossmayer ponovno ga dovodi u Đakovo i traži da objavi pastoralku. Konačno uspijeva 1862., kamenotiskom Julija Kyna u Zagrebu.

Imenovan je kanonikom i rektorom Sjemeništa¹³ (1860. - 1862.). U službi je bio prodirektor Liceja, dijecezanski školski nadzornik (1862.-1873.). Kao član hrvatskog sabora 1861., radio je zdušno uz biskupa Strossmayera oko osnivanja hrvatskog sveučilišta u Zagrebu žarkom ljubavi rodoljuba, kakvom se odlikovao cijeloga života. Po naravi je bio nagao i oštar, radin i točan. Odlikovan je čašću opata Sv. Helene od Podborja. Umro je u 73. godini života i 49. svećeništva i pokopan na gradskom groblju.

11. Antun Zviršić (Ilok, 12. I. 1809. – Đakovo 28. V. 1872.)

kapelan, biskupov tajnik, župnik, kanonik i rektor Sjemeništa

Za svećenika je zaređen 11. kolovoza 1832. godine. Župni vikar u Piškovcima i Petrovaradinu, zatim tajnik biskupa Kukovića. Godine 1847. postao je dekan i župnik u Đakovu, a 1862. kanonik. U biskupskoj kancelariji stekao je iskustvo i znanje crkvenoga prava, što mu je dobro došlo u upravi župom i Sjemeništem. Rektor Sjemeništa¹⁴ (1862. - 1865.) i katedralni arhidakon. Poznat i štovan kao muž blage i tihe ćudi. Umro je u 64. godini života i 40. misništva i pokopan na gradskom groblju u Đakovu.

¹³ Usp. P. ARAČIĆ, *Pastoralna teologija, sociologija i pedagogika u okviru teološkog studija*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1, str. 87.-89.; A. CUVAJ, *Nav. dj.*, str. 28.-29.; S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 77.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 95.; E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Vukovara*, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 114.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 117.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 176.-177., 185.-186., 220., 237., 303.; F. PLEVNJAK, *Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva*, Zagreb, 1910., str. 265.-266.; † *Dr. Jerolim Andrić*, u: GBBS 7 (1879.) 21, str. 176.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 272.; M. SRAKIĆ, *Odgovjitelji...*, str. 169.-170.; A. ŠULJAK, *Andrić, Jerolim*, u: *Hrvatski biografski leksikon*, I., Zagreb, 1983., str. 130.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu...*, str. 97.

¹⁴ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 95.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: *Hrvatska obrana* 22 (1941.) 11., str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 107.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 303.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 272.; M. SRAKIĆ, *Odgovjitelji...*, str. 201.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu...*, str. 97.

12. Juraj Tordinac (Đakovo, 17. IV. 1813. – Đakovo, 15. VI. 1893.)

*kapelan, biskupov tajnik, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa,
generalni vikar i opat*

U rodnom mjestu pohađao osnovnu školu i teologiju, gimnaziju u Vin-kovcima. Namješten u biskupskoj kancelariji kao đakon. Za svećenika je zaređen 26. ožujka 1836. godine. Kapelanovao je u Svilaju, Podcrkavlju, Kopanici, Osijeku II i Osijeku I. U svim je mjestima bio kapelan po dvije godine, samo se u Osijeku I zadržao četiri godine. Burne 1848. morao je pobjeći iz Osijeka zajedno sa župnikom Adamom Sukićem kako bi spasio glavu od odmetnika. Kao mladi župni vikar, dva puta se zarazio od tifusa kad je dvorio bolesne vojnike (1848. - 1849.).

Biskup Strossmayer imenovao ga je tajnikom (1850.-1854.), a potom župnikom u Brodu gdje je nakratko župnikovao. Kako je bio nagle i otresite naravi, nije mogao izići na kraj s Brođanima, s kojima se ljuto zavadio. Neprilika je imao i u kući s družinom, pa kad se u Brodu još i opasno razbolio i jedva prebolio tešku bolest, ogorčen i razočaran zahvalio se na župi i tražio premještaj u Đakovo. Biskup ga je 1856. primio i imenovao direktorom Biskupske kancelarije. Godine 1865. imenovan je kanonikom. U toj je službi postao začasni komornik pape Pija IX. Opatom Presv. Trojstva od Petrovaradina imenovan je 1881. godine, a 1885. godine postao je veliki prepozit Stolnoga kaptola, te biskupov generalni vikar. Bio je predložen za naslovnog biskupa, ali tu čast nije dobio.

Godine 1865. postaje rektor Sjemeništa¹⁵ (1865. - 1872.). Za vrijeme gradnje katedrale istaknuo se kao vrijedan i dobar organizator, imao je mnogo brige s isplatom radnika. Umro je u 80. godini života i 57. misništva i pokopan u kaptolskoj grobnici. M. Cepelić veli »da mu je molitva, knjiga i domovina najviše i gotovo jedino bila srcu prirasla«. Aktivno je sudjelovao u ilirskom pokretu. Poznata je Tordinčeva rado pjevana pjesma »Moja domovina«, poznatija po početnom retku »Gdje ptičice miloglasnim gasom pjevaju«, koja je ušla

¹⁵Usp. M. CEPELIĆ, † *Juraj Tordinac*, u: GBBS 21 (1893.) 12, str. 129.-132.; A. DEVIĆ, *Župa Rušičica*, str. 125.-126.; S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 78.-79.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 95.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 4.; M. GRLOVIĆ, *Juraj Tordinac*, u: Album zaslužnih Hrvata XIX. stoljeća, Zagreb-Rijeka, 1898.-1900., stranice knjige nisu obilježene.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 114.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 139.-140.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 303.-304.; † *Juraj Tordinac*, u: GBBS 21 (1893.) 12, str. 129.-133. M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 197.-198.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 277.-278.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu...*, str. 97.-98.

u sve antologije hrvatskoga pjesništva, i davorija »Oj Hrvati i Slavonci«, koju je spjevao Jelačiću banu. Potpisivao se pseudonimom »Ilir iz Slavonije«. Zaslužan je za osnivanje hrvatske čitaonice u Osijeku 1843., koja je odigrala snažnu ulogu u okupljanju pravih rodoljuba.

13. dr. Franjo Šagovac (Slankamen, 16. VI. 1826. – Stenjevac, 16. III. 1883.) *kapelan, profesor, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa i dijecezanski nadzornik pučkih škola*

Mudroslovne je nauke pohađao u Đakovu, a bogoslovne u Pešti, odakle se vratio kao doktor filozofije. Svećenički red primio je 5. srpnja 1849. godine u Zagrebu. Kapelan u Drenju, Vrpolju i Đakovu, a od proljeća 1851. profesor u Liceju, najprije fizike i matematike, zatim (od 1852.) morala i pastorala s pedagogijom. Uz redovite discipline počeo je, po naročitoj biskupovoj odredbi, od proljeća 1853. predavati po jedan sat tjedno hrvatski jezik. Predavao ga je pet godina, kada ga je ustupio profesoru povijesti, a sam nastavio do 1862. redovne discipline u teologiji. Provevši jedno desetljeće kao župnik i dekan u Đakovu (1862.-1872.), uđe u jesen 1872. u Stolni kaptol i posta rektor Sjemeništa (1872.-1877.)¹⁶

Dokora je postao nadzornik Liceja (1873.-1880.), dijecezanski školski nadzornik pučkih škola. Aktivno umiješan u politički život s pjesnikom Lukom Botićem, više puta je izabran u Hrvatski sabor kao žestok oporbenjak protiv Mađara. Teška duševna bolest bila je uzrokom smrti u stenjevačkom zavodu za umobolne. Pokopan je najprije u Vrapču, a kasnije prenesen na gradsko groblje Mirogoj u Zagrebu.

14. Juraj Streit (Osijek, 24. IV. 1826. – Đakovo, 11. V. 1899.)
profesor, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa, generalni vikar i naslovni biskup

U rodnom gradu završio je prve nauke, bogosloviju u Đakovu. Zaredio ga je pečujski biskup Šćitovski u Valpovu 8. lipnja 1849., jer je u to vrijeme đakovačka biskupska stolica bila upražnjena. Župni vikar u Trnavi, Punitovcima i Slav. Brodu. Profesor filozofije i latinskog jezika (1852.-1856.), potom crkve-

---

¹⁶Usp. A. CUVAJ, *Grada za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, VI., Zagreb, 1911., str. 10.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 95.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 2, str. 4.; E. GAŠIĆ, *Svećenici iz Sr. Karlovaca*, u: Hrvatska obrana 20 (1939.) 2, str. 7.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 235.-236., 304.-305.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 278.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 194.-195.

nog prava i povijesti (1856.-1862.). Kroz to vrijeme bio je i duhovnik sestara sv. Vinka u Đakovu. Župnikujući jedno desetljeće u Gradištu (1862.-1872.), prelazi u Đakovo za župnika i dekana. Kanonikom magistrum imenovan je 1877., a time i rektorom Sjemeništa¹⁷ (1877. - 1880.). Za njegove su uprave na sjemenišnoj zgradi izvedeni popravci. Uz to, pojedini su prostori ustupljeni vojničkoj upravi za vrijeme praznika 1878., prigodom prolaska vojske u svrhu zauzeća Bosne. Vršio je službu generalnog vikara, odlikovan čašću opata BDM od Kopan-Morostora, naslovnog biskupa risanskog i velikog prepozita. Vrlo štovan od svih u zavodu. Umro u 73. g. života i 50. misništva i pokopan na gradskom groblju.

15. Filip Molnar (Đakovo, 1. X. 1827. – Đakovo, 12. VII. 1893.)
profesor, župnik, rektor Sjemeništa, kanonik i opat

Izgubivši rano oca, preselio se s majkom k rodu u Veliku Kopanicu, gdje je odgojen pod pažnjom Mijata Stojanovića, poznatog pisca i učitelja. Gimnaziju je pohađao u Vinkovcima, a licej i bogosloviju u Đakovu. Zaređen za svećenika 5. rujna 1852. godine. Odmah nakon ređenja preuzeo predavanje fizike i matematike; od 1853. predaje grčki jezik, filozofiju (1856.-1860.), biblijske znanosti (1860.-1863.) te dogmatiku (1863.-1865.). U studenom 1865. imenovan je župnikom u Vinkovcima, poslije i opatom Sv. Katarine Šarengradске. Godine 1880. vraća se kao kanonik u Đakovo, obavlja rektorsku službu¹⁸ (1880. - 1883.), a poslije prodirektora Liceja (1883. - 1893.) Umro je u 66. godini života kao kanonik kantor. Pokopan na gradskom groblju.

16. dr. Stjepan Babić (Osijek, 19. VIII. 1836.- Đakovo, 25. IV. 1911.)
kapelan, profesor, misionar, župnik, kanonik i rektor Sjemeništa te opat

Pučku školu pohađao u rodnom gradu, gimnaziju u Osijeku, Požegi i Zagrebu. Teologiju je započeo u Đakovu, a završio u Pešti i doktorirao iz teologije. Zaređen je za svećenika 24. kolovoza 1859. u Đakovu. Prvu godinu svećeništva proveo je kao župni vikar u Vinkovcima, a 1860. došao je u Đakovo, gdje je pre-

¹⁷Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 96.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 1, str. 4.; † *Gjuro Streit*, u: GBBS 27 (1899.) 9, str. 77.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 235.-236., 305.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 278.-279.; N. ŠKALABRIN, *Nav. dj.*, str. 64.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 192.

¹⁸Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 79.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 96.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 4.; † *Filip Mornar*, u: GBBS 21 (1893.) 13, str. 137.-138., str. 145.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 236., 305.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 279.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 186.

davao fiziku i matematiku te latinski na filozofskom odsjeku. Zatim je 1863. pošao za misionara u Beograd. Župnikovao u Srijemskim Karlovcima kroz jedno deseteljeće (1873.-1883.) Biskup Strossmayer imenuje ga 1883. kanonikom i rektorom Sjemeništa¹⁹ (1883.-1887.), prodirektorom Liceja (1894.-1911.). Došavši u kaptol, bio je profesor moralne teologije i pastorala (1883.-1894.). Godine 1900. postaje kanonik lektor i opat sv. Katarine od Šarengrada. Umro je u 75 godini života i 52 svećeništva. Pokopan je u kaptolskoj grobnici.

Znamenit i značajan svećenik, čista i neporočna života, strogih načela, nepopustljiv kada se radilo o istini. Kao rektor i profesor, stekao je ljubav mlađeg klera te su ga i poslije rado spominjali i susretali s osobitim štovanjem. Nakon smrti biskupa Krapca bio je prvi i glavni savjetnik kapitularnom vikaru, imenovanom biskupu Dr. Anđelku Voršaku. Revni suradnik dijecezanskog Glasnika (1890.-1906.), gdje je pisao dugi niz članaka religiozno-praktičnih, povijesno-patrističkih i socijalnih tema. Preveo je poznato djelo Franje Hettinera *Timotej*, koje je objavljeno u »Glasniku« samo u nastavcima. Kao posebna knjiga tiskan mu je prijevod djela J. Scheichera *Svećenstvo i socijalno pitanje*, 1900. godine.

17. Josip Šestak (Košice, 14. XII. 1843. – Đakovo, 2. X. 1905.)
duhovnik, kanonik, rektor Sjemeništa

Rodio se u mjestu mučeničke smrti svetog Marka Križevčanina. Iz rodnog je mjesta u ranom djetinjstvu došao u Osijek, gdje je završio pučku i srednju školu, bogosloviju u Đakovu i Pazmaneumu u Beču. Za svećenika je zaređen 9. rujna 1869. godine. Kapelanovao je u Hrtkocima i Srijemskim Karlovcima, potom je bio duhovnik Milosrdnih sestara u Đakovu te profesor u liceju i ispovjednik u Sjemeništu. Kao duhovnik u Bogoslovnom sjemeništu, osnovao je bratovštinu Presv. Srca Isusova, širio Marijinu kongregaciju i uveo društvo Sv. Djetinjstva u Đakovu i okolici. Poslije je postao prvi ravnatelj i duhovnik zakladne bolnice u Osijeku.

¹⁹Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 96.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 13, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 151.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 237., 305., 350.-351.; † *Stjepan pl. Babić*, u: GBBS 39 (1911.) 8, str. 62.-63. 68.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50 god.*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 174.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 279.-280.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelj...*, str. 204.-205.; A. ŠULJAK, *Babić, Stjepan (Stevo)*, u: Hrvatski biografski leksikon, I., Zagreb, 1983., str. 300.-301.

Biskup Strossmayer povjeri mu upravu biskupijskih dobara, imenova ga kanonikom magistrum i rektorom Sjemeništa²⁰ (1887.-1894.). Započeo je reorganizaciju Sjemeništa, sastavio uzorna pravila nastojeći ih prilagoditi onima u Beču. Šteta što mu nije pošlo za rukom izvesti potpunu reorganizaciju Sjemeništa. Nastojao je podići Sjemenište i s materijalne strane: na sjemenišnoj zgradi je podignut drugi kat, profesorski dio preuređen za bogoslove, a za profesore preuređeno bivše franjevačko sjemenište. Kao rektor, doživio je nemili događaj, kad su svi klerici skupno i samovoljno napustili sjemenište (15. travnja 1893.), ali se i brzo pokajnički vratili (21. travnja 1893.).

Bijaše tihe i blage ćudi, skroman i svakome uslužan, muž molitve i rada, u prosuđivanju izvanredno razborit, k tomu stalna tvrda značaja. Dugo je i teško bolovao, bolest podnosio odano i strpljivo. Umro je kao kanonik kustos u 62. godini života i 36. svećeništva i pokopan u obiteljskoj grobnici na gradskom groblju.

18. Šime Čizmarević (Đakovo, 19. X. 1845. – Đakovo, 2. XII. 1912.)
kapelan, kateheta, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa i profesor

Po rođenju Đakovčanin, gimnaziju je završio u Osijeku, bogoslovne nauke započeo u Đakovu, a dovršio u Pazmaneumu, u Beču. Za svećenik zaređen je 16. kolovoza 1870. Župni vikar u Rumi i Srijemskim Karlovcima, kateheta u Osijeku. Godine 1874. pozva ga biskup Strossmayer za profesora i prefekta Liceja u Đakovu. Kao profesor predavao je filozofiju te latinski i njemački jezik (1874.-1884.), obavljajući kroz to vrijeme službu duhovnika čč. sestara sv. Križa. Desetljeće je proveo kao župnik u Indiji (1884.-1894.), gdje je od 1885. dekan mitrovačkog dekanata.

Imenovan je kanonikom mešтром i rektorom Sjemeništa²¹ (1894.-1900.) te profesorom morala, pastoralna, pedagogike i kasnije katehetike. Dne 20. listopada 1900. bude promaknut za kanonika arhidakona. O njegovoj rektorskoj službi povjesničar Bogoslovnog sjemeništa Matija Pavić bilježi: »Ravnao je odgojilištem i učilištem našim u onom duhu, koji mu je preporučio žarkom

²⁰Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 96.; † Josip Šestak, u: GBBS 33 (1905.) 19, str. 149. – 150., 154.-155.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 300., 306.-307.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 280.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 195.

²¹Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 97.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 153.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 247.-248., 307.-308.; † Šime Čizmarević, u: GBBS 40 (1912.) 23, str. 185.-187.; 191.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 281.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 172.-173., 208.-209.

riječi biskup sam javno u stolnoj crkvi; na dan ustoličenja 17. svibnja 1894.... Esto clericis veri hominis pater, pater ad imaginem similitudinem Patris nostri, coelestis... Poslije toga dodaje vrlo laskave riječi: »Na njemu su se izvršile riječi sv. Pisma: omnia, quaecunque praecepisti mihi, faciam pater« (Tob. 5, 1).

Iza smrti rektora Marka Šajnovića (1909.) preuzeo je ponovno vrhovnu upravu Sjemeništa, te kao prorektor njim mudro i blago ravnao preko godinu dana. Zlatna veza očinske ljubavi privezala je njegovom plemenitom srcu cijelu generaciju svećenstva dvaju desetljeća. Čizmarevićeve vrline ponukale su biskupa Krapca da ga predloži za opata, prepuštajući mu da sam odabere naslov jedne od ispražnjenih opatija. Odabrao je opatiju Bl. Dj. Marije de Monte Petrovaradinensi. Nakon smrti dr. Stjepana Babića preuzeo je službu prodirektora Sjemeništa i uzorno je vršio do zadnjega daha života. Često bi znao reći: Dok sam zdrav, ne bojim se posla.

U radu neumoran, u prijateljskom ophođenju mio, u svećeničkoj službi bogoljuban, u upravnoj crkvenoj službi pravedan, u javnosti čedan, u privatnom životu čist i neporočan. Početkom mjeseca studenoga pozlilo mu je za vrijeme molenja časoslova. Bolest je trajala jedva mjesec dana. Umro je u 67. godini života i 42. misništva.

19. Marko Šajnović (Vinkovci, 23. III. 1837. – Đakovo, 15. XI. 1909.)
kateheta, župni vikar, župnik, kanonik i rektor Sjemeništa

U rodnim Vinkovcima završio pučku školu i gimnaziju, bogoslovne nauke dovršio u Đakovu i zaređen 14. kolovoza 1861. za svećenika. Najprije je bio kateheta i kućni kapelan u samostanu u Đakovu, potom župni vikar u Bošnjacima (9 godina) i u Babinoj Gredi, odakle je 1876. prešao, kao župnik, u novoosnovanu župu Slakovci. Tu je imenovan dekanom tovarničkog dekanata. U rujnu 1900., došao je u Stolni kaptol za kanonika i rektora Sjemeništa²² (1900.-1909.). Zatražio je od biskupa da se sjemenišna zgrada popravi. Za njegove rektorske službe Sjemenište je kupilo vinograd, poboljšalo svoje gospodarstvo i uredilo zemljište. Umjesto laika, domaćinstvo u Sjemeništu preuzimaju časne sestre svetog Križa. Nakon smrti biskupa Strossmayera bio je jedan od upravitelja biskupskih dobara. Za njegova rektorovanja mladi klerici (pitomci zadnja

²²Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 78.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 97.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 149.-150.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Djakovu...*, str. 308.; † Marko Šajnović, u: GBBS 37 (1909.) 21, str. 161.-163., 167.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 281.-282.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 231.

dva razreda gimnazije) prešli su u novoosnovano Dječeačko sjemenište u Osijeku. Umro je kao kanonik kantor u 73. godini života i 48. svećeništva. Pokopan je u kaptolskoj grobnici.

20. dr. Jakša Pliverić (Pakrac, 25. VII. 1853.- Đakovo, 2. II. 1938.)
kapelan, duhovnik, župnik, kanonik, rektor Sjemeništa te apostolski protonotar

Kao laik, studirao je filozofiju i doktorirao iz nje. Bio je odgojitelj djece grofa Ivana Draškovića u Trakošćanu (1887.-1892.). Došavši u đakovačko sjemenište, dovršio je teologiju za dvije godine i primio svećenički red 1. srpnja 1894. godine. Poslije ređenja župni vikar u Ivankovu (1894.-1896.), gdje je razvio, napose u filijali Vođincima (danas je to samostalna župa!), pobožnost sv. Krunice i Presv. Srca Isusova.

Biskup Strossmayer povjerio mu je 1896. službu duhovnika u Bogoslovnom sjemeništu. Uz pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu, u Sjemeništu je uveo Apostolat molitve te širio pobožnost Škapulara BDM. Iz Đakova je otišao u Osijek za prvog rektora Dječeačkog sjemeništa 1899. godine. Dvije godine poslije prešao je u Zagrebačku nadbiskupiju i bio župnikom u Bednji (1901.-1910.). Đakovački biskup, dr. Ivan Krapac, u sporazumu sa zagrebačkim nadbiskupom Antunom Bauerom, imenovao ga je đakovačkim kanonikom meštrom starijim i ustoličio ga 29. prosinca 1910. godine. U studenom 1911. imenovan je dijecezanskim moderatorom svećeničkih udruga »Perseverantiae sacerdotalis« i »Sacerdotum adoratorum« te rektorom Bogoslovnog sjemeništa²³ (1911.-1913.). Papa Benedikt XV. imenovao ga je g. 1914. apostolskim protonotarem. Poslije je bio upravitelj pobožnih zaklada, do 1926. kad je provedena rekonstrukcija dijecezanskog i kaptolskog računarskog ureda. U financijskim pitanjima do sitnice točan i savjestan, u sjednicama radin, i kao referent i kao član vijeća, a u saobraćaju kolegijalan, fin i koncilijantan.

Pratio je napredak širenja česte sv. pričesti u cijeloj biskupiji, pa su iz Glasnika poznati i njegovi pobudni članci i Euharistijske tabele, sastavljene velikim strpljenjem i savjesnošću. Suzbijanje »bijeke kuge« stavljao je na srce svakom dušobrižniku s kojim bi razgovarao. Najveće mu je veselje bilo kad je mogao

²³Usp. S. ĐAKOVIĆ, *In piam memoriam dr. Jakobi Pliveric*, u: GBBS 67 (1939.) 10, str. 78.-79.; S. FLODIN, *Jedno moje zapamćenje iz đakovačkog klerikata*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 169.-171.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 97.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 180.; † *Dr. Jakša Pliverić*, u: GBBS 66 (1938.) 3-4, str. 27.-28.; † *Jakša Pliverić*, u: Hrvatska obrana 19 (1938.) 5, str. 1.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 282.-283.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 225.

biti u ispovjedaonici u katedrali. Neumoran od rane zore do poslijepodneva, ako je trebalo. Narod ga je još za života smatrao pravim svecem i hrlio na ispovijed k njemu. Dobri »starac Simeon«, kako su ga nazivali svećenici tog vremena, tiho i skoro nečujno - kao što je i živio – preminuo je u 85. godini života i 44. misništva. Pokopan je u grobnici Stolnog kaptola.

21. Matija Pavić (Đakovo, 31. I. 1859. – Đakovo, 25. XI. 1929.)
profesor, župnik, kanonik, apostolski protonotar, rektor Sjemeništa, generalni vikar i biskupijski povjesničar

U rodnom Đakovu završio osnovnu školu, gimnaziju u Osijeku, teologiju u Đakovu i Beču kao pitomac Pazmaneuma. Za svećenika je zaređen je 21. rujna 1882. i poslan u Beč na dalje školovanje. Zbog potreba u biskupiji morao se već u rujnu 1883. vratiti u Đakovo. Profesor dogmatike i hrvatskog jezika u Bogosloviji, crkvene povijesti i apologetike (1883.-1895.). Župnikovao je u Semeljcima (1895.-1911). Vrativši se 1911. u Đakovo, odlikovan je častima: kanonik Stolnog kaptola, arhidakon 1914., kanonik kustos 1915. godine, veliki prepošt kaptola, apostolski protonotar, generalni vikar, predsjednik ženidbenog suda i opat BDM od Petrovaradina. Vrlo ugledan svećenik, po naravi vedar i plemenit. Obnašao je službu rektora Sjemeništa²⁴ (1913.-1914.) i prodirektora (1913.-1926.). Umro je kao veliki prepozit u 71. godini života i 47. misništva i pokopan u kaptolskoj grobnici.

Kao povjesničar (po zvanju), osvijetlio je mnoge stranice iz biskupijske povijesti, te ga s pravom možemo nazvati najvećim povjesničarom Đakovačke i Srijemske biskupije. Omiljena su mu područja ranokršćansko razdoblje u Panoniji, srednjovjekovna povijest Slavonije i Srijema, bosansko-đakovački biskupi poslije oslobođenja od Turaka te povijest sjedinjenih biskupija u 19. stoljeću. Svoje poznavanje ranokršćanskog razdoblja pokazao je u djelu *Arijanstvo u Panoniji sriemskoj*, Đakovo, 1891. Na 49 stranica teksta, s bogatim bilješkama, obradio je crkvenu povijest naših krajeva u 4. stoljeću. Djelo je općecrkvenog

²⁴Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 97.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22. (1941.) 10, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 171.; M. L., *Miloj uspomeni velikoga predstavnika Kaptola đakovačkoga Matije Pavića*, u: Hrvatska obrana 10 (1929.) 48, str. 1.-2.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 132.-133.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 352.; † *Monsignor Marija Pavić*, u: GBBS 57 (1929.) 22, str. 177.; *Profesor-ski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.*, u: VDSB 9 (1956.) 12, str. 189.; A. SPILETAK, † *Monsignor M. Pavić*, u: GBBS 57 (1929.) 22, str. 178.-180.; *Sprovod Monsignora Matije Pavića*, u: Hrvatska obrana 10 (1929.) 48, str. 2.-3.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...* str. 283.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 221.; A. ŽIVKOVIĆ, *Biskupijski ljetopisac, kroničar, historičar*, u: GBBS 66 (1938.) 14, str.105-106.

značaja i nadilazi granice naše nacionalne historiografije. Šteta što zbog jezika nije dostupno europskim povjesničarima. Nekoliko godina bio je glavni urednik biskupijskog Glasnika.

Izdao je i dvije knjige: *Biskupijsko sjemenište u Đakovu 1806.-1906.*, Đakovo, 1911., a s Milkom Cepelićem monumentalno djelo *Josip Juraj Strossmayer biskup bosansko-djakovački i sriemski god. 1850. - 1900.*, Zagreb, 1900-1904. Ovo je djelo neiscrpnih rudnik arhivske građe, skupljene od biskupovih suvremenika i suradnika te je od neprolazne vrijednosti.

22. Petar Pejakić (Morović, 8. VIII. 1865. – Đakovo, 6. VI. 1943.)
*vjeroučitelj, prebendar, prefekt i profesor, tajnik biskupov, rektor
Sjemeništa i kanonik*

Pučku školu polazio u rodnom mjestu i Mitrovici, gimnaziju u Vinkovcima, potom filozofiju i postao profesor na mitrovačkoj gimnaziji. Godine 1892. došao je u Bogosloviju u Đakovu. Zaređen za svećenika 1. srpnja 1894. godine. Duhovni pomoćnik u Đakovu, potom kateheta u Rumi, odakle je pošao na više teološke studije u Beč (1896.-1898.). Tu je teško obolio i zamolio poglavare da ga povuku, a kad oni to nisu htjeli, on je na svoju ruku došao kući. Imenovan je prebendarom stolne crkve u Đakovu, kasnije prefektom Bogoslovnog sjemeništa i profesorom latinskog i grčkog jezika na Biskupskom liceju (1899.-1902.) te tajnikom biskupa Strossmayera.

Za vrijeme biskupa Krapca postao je upravitelj biskupijske kancelarije i kanonik (1913.). Bio je rektor Sjemeništa²⁵ (1914. – 1915.). Poznat je kao izvrstan govornik i propovjednik. Uživao je u piscima grčke i rimske klasike koje je rado čitao, pa čak i u starosti, u originalu. Demosten mu je bio uzorom u govorništvu. Kažu da je prije svojih propovijedi rado pročitao pojedine dijelove Demostenovih govora. Kao kanonik lektor, umro je u kuriji od apopleksije, u 78. godini života i 49. svećeništva. Pokopan je u kaptolskoj kripti.

²⁵Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 89.; S. FLODIN, *Jedno moje zapamćenje iz đakovačkog klerikata*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 169.-171.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 98.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 12, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 185.; † *Petar Pejakić*, u: GBBS 71 (1943.) 11, str. 81., 88.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 284.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 222.-223.

23. Antun Akšamović (Garčin, 27. V. 1875.- Đakovo, 7. X. 1959.)
*kapelan, prefekt u Dj. sjemeništu (Osijek), profesor, ekonom, rektor
 Sjemeništa, komornik i biskup ordinarij*

U rodnom mjestu završio osnovnu školu, gimnaziju u Vinkovcima, bogosloviju u Đakovu i zaređen za svećenika 29. lipnja 1899. godine. Službovao je kao kapelan u Drenju (1899.-1900), i Đakovu (1900-1901). Biskup Strossmayer imenovao ga je prefektom u Dječaćkom sjemeništu u Osijeku (1901.-1902.). Odatle ga je pozvao da preuzme službu profesora morala i pastoralna na đakovačkoj bogosloviji. Od tog vremena - 21. listopada 1902. - pa sve do smrti vezan je različitim službama uz Đakovo. Ekonom Sjemeništa (1905.- 1911.) pro-sinodalni ispitatelj, pravi član biskupske konzistorije, savjetnik »a vigilantia« i cenzor knjiga. Kada je 1912. započela gradnja današnje zgrade Bogoslovnog sjemeništa, imenuje ga biskup Krapac odbornikom i inspektorom tog zamašnog posla. Za njegovu skrb i brigu, koju je napose tom prilikom pokazao, imenuje ga biskup 1915. rektorom Sjemeništa²⁶, a Sveti Otac, na biskupov prijedlog, odlikuje ga naslovom komornika Sv. Oca. Bulom pape Benedikta XV., od 22. travnja 1920. godine, imenovan je biskupom Đakovačke i Srijemske biskupije.

Svjestan da je teško biti đakovačkim biskupom poslije biskupa Strossmayera, narodu je rekao: *Geniji visoko stoje na kulturnom horizontu i ne dostižu se lako*. Ponosan što je seljačkoga roda, pružao je prijateljsku ruku obrtniku i seljaku, srce davao radniku i sirotinji. Nitko od biskupa nije znao tako razgovarati sa seljacima kao on. Dana 6. studenoga 1926. godine promoviran je na čast doktora teologije »honoris causa«. U nastojanju oko svećeničkog podmlatka, sagradio je sa zagrebačkim nadbiskupom dr. Antunom Bauerom reprezentativno prostrano i moderno Dječaćko sjemenište u Zagrebu, koje je najveći i najljepši spomenik

²⁶Usp. *Akšamović, Antun*, u: Hrvatski leksikon, I., Zagreb, 1996., str. 6.; *Akšamović Antun*, u: Hrvatska enciklopedija, I., Zagreb, 1999., str. 9.; Z. BENAŠIĆ, *Đakovački spomendani*, Đakovo, 2003., str. 150.-151.; S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 85.-86.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 77.-78.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 10 (1941.) str. 4.; *Imenovanje A. Akšamovića*, u: GBBS izvanredni broj 48 (1920.), str. 49.-52.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 208.; R. F. MAGYER, *Akšamović Antun*, u: Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925, Zagreb, 1925., str. 4.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 117.; *Msgr Dr Antun Akšamović – dijamantni Jubilarac 60 godišnjica misništva: 1899.-1959.*, u: VDSB 2 (1959.) 7-8, str. 114.-118.; *Očinsko srce preuzvišenog jubilarca*, u: VDSB 2 (1949.) 7, str. 72.-74.; † *Msgr Dr Antun Akšamović*, u: VDSB 12 (1959.) 11, str. 153.-168.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50 god. Msgr Dr. Antun Akšamović*, u: VDSB 12 (1959.) 10. i 11., str. 173.-174.; *Prosjek kroz život visokog jubilarca*, u: VDSB 2 (1949.) 7, str. 75.-76.; *Sacerdos magnus*, u: VDSB 2 (1949.) 7, str. 68.-72.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 202.; M. SRAKIĆ, *175 godina Bogu i narodu*, u: VDSB, dodatak broju 2, 35 (1982.), str. 10.-13.; A. ŠULJAK, *Akšamović Antun*, u: Hrvatski biografski leksikon, I., Zagreb, 1983., str. 40.-41.; G. VARGA, *Uz stogodišnjicu...*, str. 115.-117.; 7-8, str. 143.-145.

Akšamovićeve pothvata. Posebnu brigu i ljubav očinskog srca osjećali su kroz 30 godina biskupovanja četiri važne biskupijske ustanove: stolna crkva, Bogoslovno i Dječačko sjemenište, Stolni kaptol i nemoćni svećenici.

Pisao je o vjerskim, prosvjetnim, socijalnim i crkveno-povijesnim pitanjima. Članci i poslanice objavljujani su mu u različitim katoličkim listovima i publikacijama. Bezbroj je kulturnih i humanitarnih društava i ustanova koje su u biskupu Akšamoviću našli darežljivog mecenu, prijatelja i suradnika. Godine 1951. Sveta Stolica uvažava njegovu molbu i imenuje mons. Stjepana Bäuerleina naslovnim biskupom Herakleje Ponske koji preuzima upravu Biskupije sa svim ovlastima koje crkveni kanoni daju rezidencijalnom biskupu.²⁷ Biskup Akšamović predao je svoju dušu Bogu 5. listopada 1959., u 85. godini života i 64. misništva. Pokopan je u kripti đakovačke katedrale.

24. dr. Franjo Herman (Osijek, 14. XI. 1882. – Zagreb, 7. II. 1949.)
kapelan, kateheta, profesor i rektor Sjemeništa

U rodnom gradu pohađao je pučku školu, gimnaziju u Osijeku i Đakovu, teologiju u Đakovu i tu 26. lipnja 1906. primio svećenički red. Kapelan u Vinokovcima, odakle odlazi u Beč, (1906.-1908.) gdje je doktorirao iz teologije. Poslije završenih nauka kapelan u Erdeviku (1908.-1909.), gimnazijski kateheta u Srijemskoj Mitrovici (1909.-1910.). Profesor crkvenoga prava (1910.-1926.), dogmatike i župne administracije u Đakovu (1926.-1933.). Rektor je Bogoslovnog sjemeništa²⁸ (1920.-1934.), prodirektor škole (1926.-1929.), tajnik Biskupskog ordinarijata (1928.-1937.), predsjednik Ženidbenog suda (1928.-1934.) Bio je čovjek široke naobrazbe, izvrstan odgojitelj mladeži, obljubljeni predavač i profesor, bogatog iskustva u pitanjima crkvene uprave. Odlikovan je 1915. čašću papinskog komornika, a 1921. prelatom Njegove Svetosti. Godine 1937. odlazi, na poziv Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, u Zagreb i postaje redovitim profesorom kanonskoga prava na istom fakultetu od 1937-1948.

Napisao je velik broj znanstvenih rasprava u *Bogoslovskoj Smotri*, *Katoličkom listu*, *Životu* i u *Glasniku đakovačke biskupije*, kao i mnogobrojna manja djela. Herman bijaše stručan na kanonskom području, što dokazuje prijevod

²⁷ Usp. Okružnica br. 1184 (1951.), u: *Vjesnik biskupije đakovačke* 7-8 (1951.) str. 99.

²⁸ Usp. E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 13, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 198.; † *Msgr. Dr. Franjo Herman*, u: *VDSB* 2 (1949.) 3, str. 39.-40.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50 god., Dr. Franjo Herman*, u: *VDSB* 9 (1956.) 10-11, str. 175.-176.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 212.; N. ŠKALABRIN, *Nav. dj.*, str. 66.-67., 78.-79.

Zakonika u tri toma: *Kodeks kanonskoga prava*, Zagreb, 1944./1945., s tumačenjima. Na žalost, ostao je samo u rukopisu. Herman je sve poduzeo da tiska djelo, što potvrđuje pismo upućeno beogradskom nadbiskupu Josipu Ujčiću 23. kolovoza 1948., u kojem rezignirano kaže: »Nema doduše za sada izgleda, da će knjiga biti štampana, jer u ovaj čas vlada u NR Hrvatskoj ne raspolaže potrebnim papirom... Rečeno mi je, da će papira biti vjerojatno tek polovicom naredne godine.« Smrtno je stradao u prometnoj nesreći i nije dočekao objavljivanje djela. Danas slobodno možemo reći da je nestašica 'potrebnog papira' bio izgovor kojim su spriječili tiskanja njegovog djela.

Umirovljen je 1948. godine. Na njega je u Zagrebu naletio auto i nanio mu teške tjelesne povrede od kojih je umro u 67. godini života. Pokopan je u Đakovu u obiteljskoj grobnici. U oproštajnom nadgrobnom govoru dr. Janko Oberški je rekao da je Hermanova smrt gubitak »jednog od najsposobnijih i najvrsnijih stručnjaka na crkvenom pravnom području«.

25. dr. Andrija Spiletak (Mokošica, 8. I. 1879. – Lipik, 29. XI. 1941.)

prefekt, župnik, profesor, duhovnik, rektor Sjemeništa prodirektor, kanonik, generalni vikar, znanstveni radnik i urednik Glasnika

Dvostoljetna povijest Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu dala je mnogo značajnih i velikih ljudi, koji su dali svoj doprinos ne samo biskupijskoj, nego i nacionalnoj povijesti. U mozaiku tih imena nezaobilazan je Andrija Spiletak. Ugled je stekao jakim umom, visokom inteligencijom i znanstvenim radom, još više plemenitom dušom i srcem. Rodio se u Mokošici kraj Dubrovnika, gdje je završio osnovnu školu, gimnaziju u Dubrovniku (1898.), bogosloviju u Zadru (1898.-1901.). Zaređen je za svećenika 8. rujna 1901. godine. Nakon ređenja imenovan je prefektom u Nadbiskupskom sjemeništu u Zadru (1901.-1902.) Kratko vrijeme upravitelj župe u Pridvorju-Konavle, odakle odlazi na visoke teološke studije u Augustineum u Beč. Nakon trogodišnjeg studija doktorirao iz teologije 1906. disertacijom *De Bogumilis*. Vrativši se u domovinu, imenovan je biskupskim tajnikom i kancelarom biskupske kancelarije u Dubrovniku (1907.-1911.), duhovnikom Dječaćkog sjemeništa, propovjednikom na nižoj gimnaziji, katehetom velike gimnazije i članom uprave društva »Zbora popova«.

Na poziv i zamolbu biskupa Ivana Krapca, dolazi 1911. u Đakovo, gdje preuzima službu profesora biblijskog studija. U Đakovu je proveo trideset godina plodonosna života, obavljajući mnogovrsne službe: začasni prisjednik duhovnog stola (1913.), član odbora za disciplinu sjemeništa (1920.), prosinodalni

ispitatelj (1920.-1935.), referent dijecezanskog školskog odbora (1920.-1926.), branitelj ženidbenog veza (1921.-1926.), upravitelj i odgovorni urednik *Glasnika biskupije Bosanske i Srijemske* (1921.-1941.), tajni komornik sv. Oca (1923), kancelar biskupske kancelarije (1925.-1930.). Biskup Akšamović imenovao ga je 1926., kanonikom magistrum. Odlikovan je čašću prepozita Sv. Duha od Monoštora. Poslije je bio consultor a vigilantia (1927.), generalni vikar (1928.-1930.), veliki prepošt Stolnog kaptola u Đakovu (1928.-1941.), predsjednik Biskupskog centralnog školskog odbora (1929.-1941.), predsjednik Prosinodalnog ispitnog povjerenstva (1929.-1941.), predsjednik Biskupskog ženidbenog suda (1934.-1941.). Unatoč brojnih dužnosti i obveza u biskupiji, nikad nije prekinuo vezu s Bogoslovnim sjemeništem u kojem je bio duhovnik (1912.-1913.), profesor morala i liturgike (1923.-1924.), rektor²⁹ (1934.-1937.) i prodirektor Liceja (1929.-1941.).

U živoj uspomeni prijašnjim svećenicima ostao je herojski istup 1930. pred đakovačkom katedralom. Kao sv. Atanazije stao je pred vrata stolne crkve i tu je poručio »službenom i neslužbenom Beogradu« da je Strossmayerov ideal sažet samo u jednom geslu: *Sve za vjeru i za domovinu*, te da se »narodi ne odgajaju bajunetama i Glavnjačama, nego vjerom i prosvjetom.« Mnogo je radi toga muževnog nastupa trpio, (bio je maknut sa službe generalnog vikara), primao prijetnje, mnogu gorku progutao, ali je ostao nepokolebljiv.

Istaknuo se znanstvenim radom kroz punih 40 godina. Izvjestitelj je kulturnih događaja, kritičar nezdravih pojava, kroničar velikih crkvenih kongresa, veliki apologet Crkve. Bogata duša, jaki um, zlatna ruka, zlatno pero. Najveći dio života i najbogatiji dio rada posvećuje biskupu Strossmayeru. Cijeli niz članaka izrađen je na temelju marljiva proučavanja građe Biskupijskog arhiva u Đakovu i objavljivan najprije u biskupijskom Glasniku, a poslije u posebnim knjigama: *Strossmayer i pape* (1925.), *Biskup Josip Juraj Strossmayer u vatikanskom saboru* (1929.). Dan prije svoje smrti pošao je na

²⁹Usp. S. ĐAKOVIĆ, *In piam memoriam*, u: GBBS 70 (1942.) 17, str. 131.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 98.-99.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 182.-183.; Z. MARKOVIĆ, † *Dr. Andrija Spiletak*, u: GBBS 69 (1941.) 23, str. 198. - 200.; † *Dr. Andrija Spiletak*, u: GBBS 69 (1941.) 23, str. 200.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.* u: VĐSB 9 (1956.) 12, str. 191.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 285.-286.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 229.; M. TOMIĆ, *Povijest predavanja biblijskih znanosti i orijentalnih jezika*, u: *Diacovensia* 4 (1996.) 1, str. 31.-32.; *35-godišnjica naučnog rada presvij. g. Msgra dra Andrije Spiletka*, u: GBBS 63 (1935.) 22, str. 173.-176.; A. ŽIVKOVIĆ, † *Msgr. Dr. Andrija Spiletak*, u: *Bogoslovna smotra* 32 (1941.) 6, str. 428.-432. Kompletanu bibliografiju u časopisima ili sačuvanu korespondenciju dr. Spiletka vidi u: F. SVALINA, *Život i djelo Andrije Spiletka (o 60. obljetnici smrti: 1941.-2001.)*, u: VĐSB 54 (2001.) 12, str. 859.-865.

liječenje u Lipik i iznenada umro u 62. godini života. Pokopan je u kaptolskoj grobnici u Đakovu.

26. Ilija Anaković (Oprisavci, 17. VII. 1897.- Đakovo, 12. IX. 1966.)
*kapelan, prefekt, profesor, vicerektor, ekonom u Zagrebu, rektor
Sjemeništa, župnik te ekonom Sjemeništa*

Osnovnu školu završio u rodnom selu, gimnaziju u Požegi i Osijeku. Za svećenika je zaređen 1. srpnja 1921. u Đakovu. Kapelan u Erdeviku i Zemunu, potom prefekt Dječaćkog sjemeništa u Đakovu, profesor pedagogije i katehetike (1923.-1929.), vicerektor i ekonom u Bogoslovnom sjemeništu (1923.-1928.). U novosagrađenom sjemeništu u Zagrebu imenovan je ekonomom (1927.-1937.). Vrativši se u Đakovo 1937., postao je rektor Bogoslovnog sjemeništa³⁰ (1937.-1940.) i začasni kanonik. Uz te je službe bio i dijecezanski školski referent, prisjednik biskupskog ženidbenog suda, honorarni profesor povijesti (1937.-1940.), konzultor vigilancije i cenzor, aktivni konzistorijalac. Odlikovan je čašću komornika Njegove Svetosti (1937.).

Godine 1940. imenovan je upraviteljem župe u Valpovu (1940.), no iste je godine, na vlastitu želju, otišao u župu Bizovac. Bio je dekan valpovačkog dekanata. Biskup Bäuerlein ga je pozvao u Đakovo (1951.) za ravnatelja Ekonomata, imenovavši ga kanonikom magistrinom i velikim penitencijarom. Brinuo se za Gospino svetište u Dragotinu. Umro je kao kanonik kustos u 70. godini života i 46. obljetnici misništva. Ukopan je u kaptolskoj grobnici.

27. Marinko Lacković (Stari Jankovci, 23. X. 1876.- Đakovo, 20. V. 1955.)
kapelan, upravitelj župe, aktuar Biskupskog ordinarijata, urednik Glasnika, župnik, profesor, rektor Sjemeništa i putopisac

U rodnom selu polazio je pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima i Zagrebu, filozofiju i teologiju u Đakovu i tu je 1. srpnja 1900. zaređen za svećenika. Bio je kapelan u Srijemskoj Mitrovici (1900.-1903.), privremeni upravitelj župe (1902.-1903.), u srpnju 1903. prebendar katedralne crkve, poslije ravnatelj Biskupijske tiskare (1906.-1918.), urednik biskupijskog lista »Glasnik« i začasni član konzistorija (1913.). Kroz to vrijeme svojim krasopisom sastavio je ka-

---

³⁰ Usp. E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 109.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 12, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 215.; † *Msgr Ilija Anaković*, u: VĐSB 19 (1966.) 9, str. 162.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 291.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 202.-203.; *U spomen Ilije Anakovića*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 22 (1966.) V, str. 161.-163.

talog Biskupijske knjižnice. U lipnju 1918. postao je župnik u Nijemcima, a 1931. arhidakon gornjeg Srijema. Suradivao je u *Vrhbosni, Glasniku, Prosvjeti* i *Hrvatskoj smotri*, a pod pseudonimom Željko M. Ognjanov, i u drugim listovima. Lacković je tiskao zanimljiv putopis o hodošašću u Jeruzalem i Egipat: *Dojmovi s istoka*, Đakovo, 1912. Rektor je Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu (1940.-1946.)³¹. Umro je u 79. godini života i 55. svećeništva.

28. dr. Rudolf Schütz (Budimpešta, 17. II. 1907- Đakovo, 6. VIII. 1960)
kapelan, profesor, prefekt, rektor Sjemeništa, cenzor knjiga i urednik Glasnika

Obitelj je zbog očeva posla odselila najprije u Koprivnicu, potom u Osijek, gdje je polazio osnovnu školu i šest razreda gimnazije. VII. i VIII. razred gimnazije završio je u Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu. Na teološki studij odlazi u Strasbourg. Za svećenika je zaređen u zagrebačkoj katedrali 30. lipnja 1929. godine. Kratko je vrijeme duhovni pomoćnik u Đakovu (1929.). Bakalaureat teologije stječe u Strasbourgu 21. siječnja 1930. godine. Nakon toga odlazi u Zavod sv. Jeronima u Rimu te se upisuje na Papinski biblijski institut u Rimu (1930.-1932.). Zbog potreba u biskupiji prekinuo je daljnji studij te je 1932., kratko vrijeme, drugi kapelan u Valpovu. U Đakovo dolazi 1933. i ostaje u njemu do smrti. Doktorirao je iz teologije 19. ožujka 1935. u Strasbourgu, s temom: *Les idées eshatologiques du Livre de la Sagesse* - Eshatološke ideje u Knjizi Mudrosti.

Po dolasku u Đakovo 1933., profesor je specijalne dogmatike i apologetike. Godine 1934. imenovan je prefektom Bogoslovnog sjemeništa, a 1935. postaje profesor biblijskih nauka i punih 50 semestara predaje Sv. pismo i biblijske nauke s istočnim jezicima. Od 1937. upravitelj je Biskupijske tiskare, a 1942. imenovan je cenzorom knjiga, urednikom »Glasnika Bosanske i srijemske biskupije« i bilježnikom Biskupijskog crkvenog sudišta. Uz to je ravnatelj Misijskog djela sv. Djetinjstva, deputat za ekonomske stvari Sjemeništa, ravnatelj edicija Biskupskog ordinarijata. Rektor Bogoslovnog sjemeništa (1946.-1948.)³² i rektor Visoke bogoslovne škole u Đakovu. Zahvalio se na rektorskoj

³¹ Usp. S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 87.-88.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 119.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 11, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 204.; E. LASZOWSKI, *Lacković Marinko*, u: Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925, Zagreb, 1925., str. 157.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 125.; † *Marinko Lacković*, u: VDSB 8 (1955.) 6, str. 96.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50 god.*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 176.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 183., 218.; M. STEFANOVIĆ, *Lacković, Marinko*, u: Leksikon pisaca Jugoslavije, III, Novi Sad, 1972., str. 561.

³² Usp. J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci Zavoda*, u: Papinski hrvatski zavod svetog Jeronima (1901.-2001.), prir. J. Bogdan, Rim, 2001., str. 913.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 209.; T.

službi, što je biskup prihvatio. Služba rektora je podijeljena na dvije osobe: rektor Bogoslovnog sjemeništa postao je prečasní Rudolf Šverer, a rektor Visoke bogoslovne škole dr. Ivan Rogić.

Početak 1960. godine obolijeva te u travnju odlazi u bolnicu Rebro, u Zagrebu, zbog bolesti koja je uznapredovala (maligni tumor jetre). Nakon operacije i oporavka u bolnici, vratio se u Đakovo gdje je proveo zadnje dane života. Umro je u 53. godini života i 31. svećeništva. Osim materinskog hrvatskog jezika, govorio je francuski, talijanski i njemački, dobro je poznao i služio se engleskim i hebrejskim jezikom. Bio je stručnjak za istočne jezike. Suradivao je s istaknutim biblijskim profesorima s učilišta u domovini i inozemstvu. Suradnik je mnogih stručnih teoloških časopisa i revija, domaćih i stranih. Iza njega ostala je opsežna bibliografija, što u knjigama, skriptama, časopisima, ali i u dvjema enciklopedijama: *Hrvatskoj enciklopediji* te u *Dictionarie de Theologie Catholique*. Izdao je tri knjige: *Povijest novozavjetnog vremena, Notae exegeticae in Mattheaum* (1942.) te *Posebni uvod u sv. knjige Starog Zavjeta* (1944.)

Nezaboravni i vjerni prijatelj, učeni profesor i poglavar, jedan od najuglednijih svećenika Đakovačke biskupije. Uvijek je našao vremena za duše u ispovjedaonici u đakovačkoj katedrali i u vinkovačkoj župnoj crkvi, kamo je odlazio svakog prvog petka u mjesecu. O dobroti i plemenitosti svećenika dr. Schütza znali bi pripovijedati toliki, koji su dolazili k njemu s molbom da im prevede koje pismo sa stranog jezika ili napiše pismo na stranom jeziku. Njegovu darežljivu ruku i plemenito svećeničko srce osjetili su mnogi siromasi, koje je pomagao novcem i odijelom, a često je bio inicijator dobrotvornih akcija u korist siromaha. Neobično je cijenio život i rad časnih sestara sv. Križa, i to rado i u svakoj zgodi dokazivao.

29. Rudolf Šverer (Srijemski Karlovci, 31. I. 1902. – Đakovo, 3. VIII. 1982.) *kapelan, prefekt u Zagrebu, vjeroučitelj, biskupski tajnik, kanonik, rektor Sjemeništa i generalni vikar*

U rodnom je mjestu završio osnovnu školu. Gimnaziju je pohađao u Osijeku i u Karlovcima. Studirao je i apsolvirao Pravni fakultet u Zagrebu, a na-

---

KOVAČIĆ, *Dr. Rudolf Schütz (1907.-1960.)*, u: VĐSB 53 (2000.) 7-8, str. 498.-502.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 134.-135.; K. PAVIĆ, *Povijest đakovačkih tiskara*, Đakovo, 1987., str. 42.; † *Profesor dr. Rudolf Schütz*, u: VĐSB 13 (1960.) 9, str. 128.-131.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 228.; M. TOMIĆ, *Nav. dj.*, str. 32.-33.

kon toga došao u Sjemenište. Zaređen je za svećenika 6. srpnja 1930. godine³³. Duhovni pomoćnik u Velikoj Kopanici. Ubrzo imenovan prefektom u novoo-
snovanom Interdijecezanskom sjemeništu u Zagrebu (1930.-1935.), kateheta na
Gimnaziji u Mitrovici (1935.-1936.). Biskup Akšamović pozvao ga je u Đako-
vo, imenovavši ga prebendarom, ceremonijarom i tajnikom, ujedno rektorom
crkve Presv. Srca Isusova (1937.-1948.). Godine 1942. postao je kanonik arhi-
đakon. Uz sve to, obavljao je i ove službe: duhovnik križarskog okružja, sudac
Biskupijskog ženidbenog suda, vijećnik Ekonomata, predavač župne admini-
stracije, rektor Bogoslovnog sjemeništa³⁴ (1948.). Za biskupa Stjepana Bäuer-
leina postaje biskupski delegat, ravnatelj biskupijske kancelarije (1951.-1974.),
predsjednik Biskupijskog ženidbenog suda te generalni vikar (1974.-1978.).

Odlikovan čašću papinskog prelata (1960.) i apostolskog protonotara
(1961.). »Diplomatskom vještinom znao je kontaktirati s predstavnicima vlasti
i nalaziti izlaza u mnogim delikatnim situacijama.« Uvijek je imao srca i ljubavi
za malene, razumijevanja za mlade, razboritih savjeta za obitelji, a posebno
ljubavi i pažnje za braću svećenike i evandeoskih savjeta za časne sestre. Drag
prijatelj, dobar odgojitelj, vrsni administrator, stup biskupijske kancelarije kroz
dugi niz godina, pun ljubavi, dobrote, pobožnosti, strpljivosti i izuzetne uglađe-
nosti. Prvorazredni propovjednik, rado slušan i pozivan na najrazličitija slavlja.
Štovatelj Majke Božje.

Objavio je niz članaka u katoličkim časopisima: *Nedjelja, Katolički
tjednik*, i u orlovskim, kasnije križarskim glasilima, u *Đakovačkim novinama*,
Istini, Hrvatskoj straži, Narodnoj politici, Hrvatskom listu, najviše članaka i
propovijedi objavio je u *Glasniku i Vjesniku biskupije*. Kao biskupski tajnik
i kancelar i kao urednik »*Okružnica i obavijesti Biskupskog ordinarijata*«,
izradio više pravilnika i statuta, a kao profesor na Visokoj bogoslojnoj školi
napisao skripta za »*Župsku administraciju*«. Umro je u 81. godini života i 53.
svećeništva.

³³Iz obitelji Šverer, tijekom prošlog stoljeća, ponikla su 4 svećenika: braća Rudolf i Karlo, njihov stric
Ferdo, te sinovac Josip Šverer.

³⁴Usp. M. B., *Naši dragi pokojnici*, u: VDSB 35 (1982.) 9, str. 163.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*,
str. 100.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 11, str. 6.; E. GAŠIĆ,
Svećenici iz Sr. Karlovaca, u: Hrvatska obrana 20 (1939.) 2, str. 7.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*,
str. 229.; † *Mons Rudol Šverer, gen. vik. vel. prep. u m.* u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata
u Đakovu 38 (1982.) VI.-VII.-VIII., str. 223.-231.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.*, u:
VDSB 9 (1956.) 12, str. 190.-191.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 289.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str.
233.-234.; *Zlatomisnički jubilej mons Rudolfa Šverer*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog Ordinarijata
u Đakovu 36 (1980.) VI.-VII., str. 181.-183.

30. dr. Ivan Rogić (Tomašanci, 1. III. 1900. – Đakovo, 2. XI. 1968.)
prefekt u Dječ. sjem. u Osijeku, profesor, kanonik i rektor Sjemeništa

Potječe iz župe Gorjani. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Osijeku, bogosloviju u Đakovu. Bio je premlad za svećeničko ređenje, pa je postao prefekt u Dječačkom sjemeništu³⁵ u Osijeku. Zaređen je za svećenika 7. rujna 1922. godine. Poslije ređenja ponovno je imenovan prefektom u Osijeku, zatim župnim vikarom i upraviteljem župe u Osijeku 3 (1923.-1924.). Nakon toga je boravio u Zavodu sv. Jeronima (1924.-1926.) i studirao kanonsko pravo na Gregorijani i doktorirao 23. lipnja 1926. godine. Po povratku u domovinu imenovan je profesorom crkvenog prava (1926.-1960.), crkvene povijesti (1926.-1937.), crkvene umjetnosti i sociologije. Od 1. svibnja 1944. kanonik, predsjednik Ekonomata biskupije (1945.-1951.), predsjednik Biskupijskog ženidbenoga i crkvenog suđišta (1952.-1968.), rektor Bogoslovnog sjemeništa (1948.-1951.)³⁶ i Visoke bogoslovne škole.

Po naravi ozbiljan, kao predavač sistematičan i kao profesor strog. Sastavio je »Izveštaj o prilikama u đakovačkoj biskupiji« ili, kako je široj javnosti poznatije, »Bijelu knjigu«,³⁷ koju su, osim njega, potpisala još devetorica svećenika biskupije. Sedmorica su stavili svoj potpis: »placet iuxta modum«, što znači da se slažu sa sadržajem knjige, uz neke izmjene. Preminuo je u 69. godini života i 46. svećeništva. Pokopan je u kaptolskoj grobnici.

³⁵ Dječačko sjemenište u Osijeku djelovalo je od 1899. do 1920. U njemu su đaci imali stan i hranu (konvikt ili internat), a pohađali su gimnaziju u gradu. Za vrijeme I. svjetskog rata (1914.-1918.) ponovno su učenicima 7. i 8. razreda povučeni u Đakovo, gdje su pred državnom komisijom polagali ispit zrelosti. Nakon I. svjetskog rata, kada je propala novčana glavnica, Dječačko je sjemenište prestalo postojati, a mali su seminarci smješteni najprije u Travnik, a od 1929. u Zagreb, gdje su završavali opće srednje obrazovanje na Interdijecezanskoj vjerskoj školi na Šalati.

³⁶ J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci Zavoda*, str. 909.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, Osijek, 2000, str. 100.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 217.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 134.; † *Dr. Ivan Rogić*, /oprostajni govor g. Ćirila Kosa/, u: VDSB 21 (1968.) 11, str. 201. - 203.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.*, u: VDSB 9 (1956.) 12, str. 190.; R. RÖMER, *Inkorporacija*, u: VDSB 19 (1966.) 11, str. 205. - 206.; *Smrt dra Ivana Rogića, prof. u m.*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 24 (1968.) VI., str. 281.; M. SRAKIĆ, *Od »Lyceum episcopale« do Teologije u Đakovu*, u: VDSB 47 (1994.) 12, str. 367.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 227.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 289.-290.; N. ŠKALABRIN, *Nav. dj.*, str. 67.-70.

³⁷ Osim Rogića »Izveštaj« su potpisali: dr. Đuka Marić, dr. Marinko Prepunić, Josip Pavlović, Stjepan Bulat, Mitar Dragutinac, Branko Antun Gilić, Drago Domitrović, Ivan Šešo i Luka Vincetić. »Izveštaj« je predan 24. srpnja 1968. preuzvišenom gospodinu Mariu Cagni, Apostolska delegatura, Beograd. Sve se primjedbe odnose na biskupa msgr. Stjepana Bäuerleina. Tekst rukopisa ima 60 stranica. Knjiga je izazvala mnoge reakcije kako u svjetovnom, tako i u crkvenom tisku, ali se stanje smirilo nakon smrti biskupa msgr. Stjepana Bäuerleina.

Među kanoniste koji su »vrijedni spomena«, predsjednik Pravne komisije BKJ, pomoćni biskup zagrebački dr. Đuro Kokša, stavljao je Rogića na drugo mjesto, odmah poslije Ante Crnice. O tome najrječitije govore njegova napisana djela: *Kanonsko pravo I, Prva knjiga Kodeksa, Opća pravila (Normae generales)*, Đakovo, 1939.; skripta: *Kazneno pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1956.; *Osobno pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1958.; *Imovinsko pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1960. *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1956. Njegovo životno djelo, *Inkorporacija svećenika u Kristovo otajstveno Tijelo*, Đakovo, 1966, doživjelo je najveće priznanje hrvatskih biskupa, svećenika i katoličke jasnosti. Đakovačku katedralu je opisao vještim perom stučnjaka, i estete: *Katedrala u Đakovu, povijesni osvrt, prikaz arhitekture, skulpture i slikarstva*, Osijek, 1932./Đakovo, 1964./ Sudjelovao je u građenju i obnavljanju crkava i drugih crkvenih objekata u vrijeme kad to školovani arhitekti nisu smjeli ni htjeli.

31. Stjepan Bäuerlein (Babina Greda, 3. VIII. 1905.- Đakovo, 9. VIII. 1973) *kateheta, kapelan, odlični odgojitelj i profesor, rektor i biskup ordinarij*

U rodnom mjestu pohađao pučku školu, školovanje nastavio u Đakovu, Travniku, opet Đakovu i Zagrebu. Za svećenika je zaređen 7. travnja 1929., u Đakovu. Kapelan u Podcrkavlju, Novom Slankamenu, Tovarniku, Valpovu i Đakovu. Premda je kratko djelovao u pojedinoj župi, ostavio je neizbrisive i nezaboravne uspomene, posebno se to odnosi na Valpovo. Diplomirao je 1937., i položio stručni državni ispit za stalnog vjeroučitelja osnovnih škola. U Bogoslovnom sjemeništu ekonom i prefekt (1945.-1950.), profesor katehetike i pedagogike, govorničtva i homiletike, duhovnik (1950.-1951.), rektor (1951.-1960.). Posvećen je za naslovnog biskupa Herakleje Ponske i apostolskog upravitelja Bosanske ili Đakovačke i Srijemske biskupije te Administrature baranjske na Petrovo 1951. godine. Dne 12. listopada 1959. imenovan je biskupom đakovačkim i srijemskim i ustoličen 13. prosinca iste godine.³⁸ Biskupski grb pun je

³⁸J. ANTOLOVIĆ, *Primjeri i uzori svjetli likovi uma i srca*, Zagreb, 1998., str.193.-197.; *Bäuerlein Stjepan*, u: Hrvatski leksikon, I., Zagreb, 1996., str. 76.; Z. BENAŠIĆ, *Đakovački spomendani*, Đakovo, 2003., str. 166.; *Biskupu našem Stjepanu in piam memoriam*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 31 (1975.) VIII., str. 218.-221.; *Cruce et Labore 1951.-1961. uz desetgodišnjicu*, u: VDSB 14 (1961.) 6, str. 83.-84.; S. ČEKADA, *Nad grobom mrtvog biskupa mons Stjepana Bäuerleina*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 29 (1973.) XII., str. 346.-347.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9, str. 4.; F. GRUJIĆ, *Bäuerlein, Stjepan* u: Religijsko-pedagoški leksikon, Zagreb, 1991., str. 61.-62.; I. ILIŠEVIĆ, B. JURČEVIĆ, *Biskup iz Babine*

simbolike: sastavljen od grbova Slavonije i Srijema, nad njima se nadvio križ koji ih sjedinjuje, a ispod njih je biskupova lozinka: *Cruce et labore*.

Poznat kao vrstan kateheta, vođa predratnih križarskih organizacija, neumorni ispovjednik u katedrali, župnim i proštenišnim crkvama biskupije, osnivač novih župa po gradovima, promicatelj duhovnih zvanja, zaslužan za organizaciju vjeronauka u župnim prostorijama, crkvama, sakristijama, vjeronaučnim dvoranama nakon što je komunistička vlast izbacila 1952. vjeronauk iz škola, stručni obnovitelj dijecezanskog muzeja, pobožni Marijin štovatelj. Uvodi redovnice u župnu katehizaciju. U samostanu sestara sv. Križa u Đakovu osniva prvi Katehetski institut u Hrvatskoj nakon II. svjetskog rata.

Pastoralni institut pretvara 1957. u Dijecezanski katehetski ured. Nizom referata o katehizaciji, koje je održao pedesetih godina na zasjedanjima Biskupskih konferencija bivše Jugoslavije, on je pomogao biskupima da se snađu, da organiziraju katehetski rad u svojim biskupijama i da počnu tražiti nove oblike toga rada u novim društveno-političkim uvjetima. Punim pravom nosi ime obnovitelja biskupijske, pa čak i nacionalne, poslijeratne kateheze. Obnovio je ratom i potresom (1964.) oštećenu katedralu, sabrao biblioteku knjiga s područja katehetike, povijesti umjetnosti i arheologije (11 000 knjiga), biskupiji ostavio sakupljenu povijesnu građu o Đakovu i Đakovštini, a u biskupskom dvoru osnovao je 1952. *Dijecezanski muzej sakralne umjetnosti*. Osnovao je 20 novih župa. Mimoilazeći njihovo nabranje, ističem da se prvenstveno radi o gradskim župama i gradskim sredinama.

Izdao je: *Nikola Ogramić-Olovčić* (životopis prvog biskupa iza oslobođenja od Turaka), *Pristupam Božjem žrtveniku* (više izdanja), zatim *Križni put* za

---

Grede – Stjepan Bäuerlein, u: Glas mladih (Babina Grede) 2 (2002.) 1, str. 10.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 221.; M. JERKOVIĆ, *Katekizmi đakovačkih biskupa od Nikole Ogramića do Stjepana Bäuerleina*, u: Diacovensia 3 (1995.) 1, str. 177.-186.; M. JERKOVIĆ, *Školski vjeronauk u Hrvatskoj nakon drugog svjetskog rata (1945-1952)*, u: Diacovensia 1 (1993.) 1, str. 92.-107.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 117.-118.; *Msgr Stjepan Bäuerlein – rezidencijalni biskup*, u: VDSB 12 (1959.) 12, str. 169.; † *Msgr Stjepan Bäuerlein*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 29 (1973.) IX., str. 197.-241.; *Posljednji dani i smrt biskupa – ordinarija msgr-a Stjepana Bäuerleina*, u: VDSB 26 (1973.) 9, str. 159.-166.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.*, u: VDSB 9 (1956.) 10 i 11, str. 174.-175.; M. SRAKIĆ, *Biskup Bäuerlein na biskupskim konferencijama*, u: VDSB 44 (1991.) 9 i 10, str. 157.-158.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 205.; A. ŠULJAK, *Bäuerlein, Stjepan*, u: Hrvatski biografski leksikon, I., Zagreb, 1983., str. 546.; *Umro đakovački biskup mons. Stjepan Bäuerlein*, u: VDSB 26 (1973.) 9, str. 151.-166.; *Uz jedno novo desetljeće, prilikom 20-godišnjice biskupskog posvećenja đakovačka biskupa Mons Stjepana Bauerlein-a 1951-29- VI. 1971.*, u: VDSB 24 (1971.) 6, str. 103.; *In memoriam biskupu msgr Stjepanu Bäuerlein, povodom 10-godišnjice smrti (život darovan slavi Božjoj i dobru biskupije)*, u: VDSB 26 (1983.) 7-8, str. 128.-129.; T. ŽOVKO, *Bibliografija radova mons. Stjepana Bäuerleina (1951.-1975.)*, u: VDSB 56 (2003.) 7-8, str. 536.-538.

djecu, *Moje svagdanje molitve* (za djevojke), *Obredi kod primanja ministranata* i *Vjeronaučni plan u djevojačkim redovima*. Preveo je: *Život s Bogom*, Raoula Plusa i *Zaručnica s Vražjeg ugla*, Philippe Mosane. Za potrebe VBSŠ-e izdao je skripta iz Katehetike i skripta iz starokršćanske arheologije. Suradnik je u raznim katoličkim glasilima, suradnik je i »Hrvatske enciklopedije«.

Kao sudionik II. vatikanskog sabora nastojao je odredbe u biskupiji ostvarivati tiho, no uporno i odgovorno. Posebnu nepopustljivost pokazao je 1959. prema tadašnjoj protucrkvenoj i protuvjerskoj komunističkoj vlasti kad su uhapšeni poglavari i profesori, a Sjemeništu prijetilo zatvaranje. Doživio je da su ga javno napadali u tisku (članak *Bijela knjiga o crnom biskupu*, objavljen u VUS-u 25. veljače 1970.). Doživio je požar Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu 1972. godine. Umro je u 68. godini života, 44. svećeništva i 23. biskupstva. Mnoštvo od preko 6.000 vjernika ispratilo je biskupa na njegovu posljednjem putu do kripe u katedrali.

32. dr. Emil Mayer (Jozsefalva, 22. VI. 1904.- na putu iz Luča, 22.

VII. 1970.) *kapelan, kateteha, prefekt, profesor, duhovnik časnih sestara, župnik, dekan, rektor Sjemeništa i začasni kanonik*

Potječe iz Banata u Rumunjskoj. Odrastao je u Osijeku, gdje je polazio gimnaziju, bogosloviju u Đakovu i tu 6. srpnja 1930. primio svećenički red. Doktorirao iz crkvenoga prava 1937. u Segedinu. Kateheta i kapelan u Rumi (1930.-1938.), prefekt Bogoslovnog sjemeništa (1938.-1942.), profesor katehetike (1939.-1942.) i duhovnik Samostana sestara svetoga Križa. Upravitelj župe u Dalju, na vlastitu želju (1942.-1944.). Ondje je stišao političke strasti koje su buktile. Brzo je stekao ljubav svih u tom nacionalno i vjerski mješovitom mjestu.

Župnik u Osijeku II (1944.-1970.) i začasni kanonik (1954.), dekan dva-ju baranjskih dekanata (1952.-1970.). Nakon što su sjemenišni poglavari bili uhapšeni, biskup ga je Bäuerlein imenovao rektorom Bogoslovnog sjemeništa³⁹ (1960. -1968.). Obavljao je i dalje župničku i dekanatsku službu. Za vrijeme rektorske službe predavao je razne predmete u Liceju. Tragično je poginuo u prometnoj nesreći, vraćajući se s crkvenoga goda u Luču, u 67. godini života i 41. svećeništva.

³⁹A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 218.; † *Dr Emil Mayer, začasni kanonik, dekan i župnik*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 26 (1970.) V., str. 165.-166.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 220.-221.

33. Kazimir Kelić (Forkuševci, 8. IV. 1908. – Đakovo, 18. VIII. 1982.)
kapelan, župnik, rektor Sjemeništa i kanonik

U rodnom mjestu (filijala župe Viškovci) pohađao je osnovnu školu, gimnaziju u Travniku, bogoslovski studij u Đakovu i tu je 24. srpnja 1932. primio svećenički red. Nakon ređenja kapelanovao je u Velikoj Kopanici (1932), Tovarniku (1932.-1933.) i Petrijevcima (1933.-1934). Imenovan je upraviteljem župe Gradište, župnikom u Strizivojnoj (1934.-1949.), poslije u Privlaci (1949.-1968.) i dekanom otočkog dekanata. Ovdje je odlikovan čašću papinskog kapelana (monsignora). Rektor Bogoslovnog sjemeništa⁴⁰ (1968.-1973.). To su prve odlučne godine nakon Koncila, važne za odgoj svećeničkih kandidata, u kojima je mons. Kelić unosio koncilski duh. Iako nije imao akademskih gradusa, imao je solidnu isusovačku travničku gimnaziju, i još više od toga: bratsko i očinsko srce. Svojom razboritošću, pastoralnim iskustvom i iskrenom pobožnošću, odgojio je generacije vrijednih svećenika. Kanonikom je imenovan 1. prosinca 1968. U kaptolu je napredovao sve do časti malog prepozita. Obavljao je vrlo revno službu kanonika penitencijara, provodeći u ispovjedaonici sate, mjesece i godine. Umro je u 75. godini života i 51. svećeništva.

34. dr. Andrija Šuljak (Josipovac, 23. X. 1936.-)
upravitelj župe, profesor i rektor Sjemeništa

U rodnom mjestu (filijala župe Punitovci) i u župi polazio je osnovnu školu, srednju u Zagrebu i Đakovu, bogosloviju u Đakovu i tu je 29. lipnja 1962., zaređen za svećenika. Nakon toga imenovan je upraviteljem župe Oprisavci (1962.-1966.). Neko vrijeme upravljao je župom Trnjani. Godine 1966. poslan je na studije u Rim, gdje je na Papinskom sveučilištu Gregorijani postigao doktorat iz crkvene povijesti, obranivši doktorsku disertaciju o biskupu Josipu Jurju Strossmayeru na Prvom vatikanskom koncilu. Nakon završetka studija vratio se u Đakovo i bio imenovan profesorom crkvene povijesti (1971.), patologije i metodike rada. Rektor Bogoslovnog sjemeništa⁴¹ (1973.-1977), ispovjednik časnih sestara sv. Križa i duhovni pomoćnik samostana sestara sv. Križa. Rektor Visoke bogoslovne škole i pročelnik Instituta za teološku kulturu (1985.-1989.).

⁴⁰ M. BEŠLIĆ, *Naši dragi pokojnici*, u: VDSB 35 (1982.) 9, str. 163.-164.; E. GAŠIĆ, *Naše župe...*, u Hrvatska obrana 22 (1941.) 2/16, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 229.; *Msgr Kazimir Kelić, novi Rektor sjemeništa*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 24. (1968.) II., str. 65.; † *Mons Kazimir Kelić, m. prepošt u m.*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 38 (1982.) VI.-VIII., str. 232.-240.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 293.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 216.

⁴¹ M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 233.

Bavi se znanstvenim radom, objavljuje stručne članke s područja povijesti Đakovačke i Srijemske biskupije, nastupa na znanstvenim skupovima, napose o djelu i značenju biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (1988.).

35. dr. Marin Srakić (Ivanovci, 6. VII. 1937.-) *kapelan, župnik, profesor, rektor Sjemeništa, kanonik te biskup ordinarij*

Nakon pučke škole u rodnom selu (filijala župe Harkanovci kod Valpova), pohađa Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu, teologiju u Đakovu. Za svećenika je zaređen 6. ožujka 1960. Nakon ređenja imenovan je župnim vikarom u Slavanskom Brodu (1960.-1961.), zatim upraviteljem župe Podravski Podgajci (1961.-1965.). Neko vrijeme upravljao je i župom Veliškovci. Prefekt discipline i studija u Bogoslovnom sjemeništu (1965.-1967.). Ispovjednik časnih sestara, pomoćni ispovjednik u katedrali, tajnik Prosinodalnog ispitnog povjereništva. U to vrijeme položio licencijat iz teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu (1966.). Iste godine počeo je predavati moralnu teologiju. Poslan je zatim u Rim na daljnje studije (1967.-1970.). Specijalizirao moralnu teologiju na Akademiji za moralnu teologiju (Academia Alfonsiana) i doktorirao iz moralne teologije (1972.).

Ponovno je preuzeo službu profesora moralne teologije. Osim toga, predavao je latinski i talijanski jezik, katoličku društvenu nauku. Imenovan je prefektom u Sjemeništu (1970.-1973.), rektorom Visoke bogoslovne škole (1973.-1975.), sucem Ženidbenog suda, rektorom Bogoslovnog sjemeništa⁴² (1977.-1989.).

Bavi se znanstvenim radom, objavljuje članke s područja teologije, ali i s područja povijesti mjesne Crkve, te sudjeluje na znanstvenim skupovima.

⁴² *Biskupsko ređenje Mons. dr. Marina Srakića, Đakovo, 24. III. 1990.*, u: VDSB 47 (1990.) 6, str. 63.-68.; A. DEVIĆ, F. ZEFIĆ, *Župa Podgajci Podravski*, Podgajci Podravski, 2002., str. 183.-184.; A. DEVIĆ, *Župa Ruščica*, str. 138.; *Dr. Marin Srakić – promocija*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 28 (1972.) IV., str. 93.; N. DOGAN, *Novi biskup*, u: VDSB 43 (1990.) 2, str. 21.-25.; A. JARM, *Biskup Marin proslavio 40. godišnjicu svećeničkog ređenja i mlade mise u rodnom Ivanovcima*, u: VDSB 53 (2000.) 6, str. 441.; S. KRALJEVIĆ-ČILIĆ / I. ČURIĆ, *Obljetnica ređenja biskupa Marina Srakića i pohod apostolskoga nuncija sjedištu Đakovačke i Srijemske biskupije*, u: VDSB 57 (2004.) 4, str. 316.-320.; S. KRALJEVIĆ – ČILIĆ, *Predstavljen zbornik »Spe et labore« povodom 65. godišnjice života i djelovanja dijecezanskog biskupa mons. dr. sc. Marina Srakića*, u: VDSB 56 (2003.) 2, str. 150.-151.; *Marin Srakić – Biskup koadjutor* (biografija i (do)sadašnje crkvene službe), u: VDSB 49 (1996.) 3, str. 193.; *Mons. Marin Srakić, dijecezanski biskup*, u: VDSB 50 (1997.) 3, str. 206.-208.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 295.-296.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 230.; I. ŠEŠO, *Biskupsko ređenje mons. dr. Marina Srakića*, u: VDSB 43 (1990.) 4, str. 63.-68. 73.-77.

Odlikovao je čašću kapelana (1980.), kanonika arhiepiskopata (1982.) i prelata Njegove Svetosti (1989.) Član je Vijeća za ekonomska pitanja sjemeništa i biskupije, Zbora savjetnika, Ekonomskog vijeća. Naslovnim biskupom Cercine Melkitske i pomoćnim biskupom đakovačkim i srijemskim imenovan je 2. veljače 1990. godine. Za biskupa je zaređen 24. ožujka 1990. u Đakovu. Obavljao je službu generalnog vikara i velikog prepozita Stolnoga kaptola. Imenovan je biskupom koadjutorom Biskupije đakovačke i srijemske 10. veljače 1996., a službu dijecezanskog biskupa preuzima 6. veljače 1997. godine. U HBK je Predsjednik vijeća za nauk vijere i katehizaciju, član Komisije za uređenje odnosa Crkve s državom, član Komisije za dijalog sa Srpskom Pravoslavnom Crkvom i delegat Hrvatske biskupske konferencije pri Biskupskoj konferenciji Bosne i Hercegovine. Sada je bosanski ili đakovački i srijemski biskup.

36. mr. Josip Bernatović (Štitar, 21. X. 1948.-)

kapelan, župnik, profesor, prefekt i rektor Sjemeništa

U rodnom mjestu završio je osnovnu školu, srednju u Zagrebu i Đakovu, teologiju u Đakovu. Za svećenika je zaređen 24. ožujka 1974. godine. Mladu misu slavio je uz odar majke koja je umrla dan prije. Kapelan u župi Slavonski Brod I (1974.-1975.) Upravitelj župe Rokovci-Andrijaševci (1975.-1976.). Generalni prefekt za disciplinu i studij u Bogoslovnom sjemeništu (1976.-1979.). Poslije nekog vremena odlazi na studij u Rim, gdje na Salezijanskom sveučilištu studira pedagogiju i postiže stupanj magistra. Po povratku iz Rima ponovno obavlja dužnost prefekta u Bogoslovnom sjemeništu (1984.-1989.) te profesora odgojnih znanosti na Teologiji u Đakovu. Godine 1989. imenovan je rektorom Sjemeništa⁴³ i tu službu obnaša i danas. U njegovom mandatu započinje organizacija Bogoslovske tribine (1991.), počinje izlaziti list đakovačkih bogoslova »Poziv« (1995.). Organizirao tri susreta cijele bogoslovske zajednice sa Svetim Ocem, papom Ivanom Pavlom II., u Rimu 1985. i 1995, u Đakovu 2003. godine. Za proslavu 200.-te obljetnice Sjemeništa inicirao i proveo temeljitu obnovu sjemenišne zgrade, iznutra i izvana. Pokrenuo i organizirao I. kongres bogoslova Crkve u Hrvata (2006.), koji se održava svake druge godine u drugom sjemeništu. Za 200. jubilej Sjemeništa izlaze dvije fotomonografije o Bogoslovnom sjemeništu. Uredio i tiskao novi Statut zajedno s Uredbom o zajedničkom životu u sjemeništu. Postao papinski kapelan s titulom monsinjora 21. prosinca

⁴³ M. CRNČAN, A. DEVIĆ, *Župa Rokovci Andrijaševci*, Rokovci-Andrijaševci, 2004., str. 188.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 206.

1994. godine. Godine 2004. ubrojen među članove Stolnog kaptola Đakovačke i Srijemske biskupije noseći naslov kanonika arhiđakona, a od 2005. kanonika arhiprezbitera. Bio je član Pripravnog povjerenstva II. biskupijske sinode i voditelj trećeg sinodalnog odjela »Kršćanski poziv i služenje«. Od godine 1987. promicatelj je Biskupijskog djela za zvanja. Kao voditelj Djela za zvanja pokreće izdavanje »Prvih subota«, molitveni dani za duhovna zvanja (1996.). Osmislio i vodio vikend susrete za ministrante pod nazivom »Otvorena vrata sjemeništa« (1996.). Pri BKJ i HBK bio je član vijeća i komisija za duhovna zvanja, sjemeništa i kler, u više mandata. U više navrata imenovan je članom Zbora savjetnika i Ekonomskog vijeća Đakovačke i Srijemske biskupije.

II. Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa⁴⁴ / ekonomi

1. Josip Blagajac (Požega, 1766.-Lenta, 1. I. 1810.)

kapelan, župnik, prvi vicerektor Sjemeništa te vojni svećenik

U rodnom mjestu polazio pučku školu, bogoslovske nauke učio u središnjem sjemeništu u Pešti. Zaređen za svećenika u Trnavi 17. listopada 1790. godine. Kapelan u Tovarniku, V. Kopanici, Babinoj Gredi. Upravitelj župe u Slakovcima, potom župnik i dekan u Piškorevcima (1798.-1805.). Postaje prvi vicerektor Sjemeništa⁴⁵ (1806.-1808). Godine 1808. imenovan je začasnim kanonikom. Prijavio se 1809. u vojsku za vojnog duhovnika te pošao u rat protiv Francuske. Umro od groznice u mjestu Lenti (Zaladska županija), u 44. godini života i 20. svećeništva. Tamo je i pokopan.

2. Đuro Antach (Osijek, 5. IV. 1780. - Piškorevci, 16. II. 1830.)

kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik

U rodnom gradu završio pučku školu, bogoslovne nauke učio u Pečuhu, gdje je zaređen za svećenika 8. veljače 1806. godine. Kapelan u Slav. Brodu, vicerektor⁴⁶ Bogoslovnog sjemeništa (1808.-1810.) Poslije je bio župnik u Piškorevcima (1810.-1830.), gdje je umro u 50. godini života i 24. misništva.

⁴⁴ Vicerektori su u prvim vremenima vršili ulogu ekonomata, da bi se tijekom prve polovice XX. stoljeća te dvije službe razdvojile. Vicerektor postaje zamjenik rektora, a služba ekonomata postaje posebna služba. Stoga od toga vremena predstavljam samo ekonomate Bogoslovnog sjemeništa.

⁴⁵ E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 101.; E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Požege*, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 49.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 171.

⁴⁶ E. GAŠIĆ, *Naše župe...*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 2/16, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 67.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 170.

3. Josip Bosančić (Đakovo, 15. II. 1784. – Đakovo, 20. VI. 1847.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik

Pučku školu i bogoslovske nauke učio u rodnom mjestu. Za svećenika zaređen 8. studenoga 1807. godine. Kapelan u Slav. Brodu. U Bogoslovnom sjemeništu obnašao je službu vicerektora⁴⁷ (1811. -1812.). Nakon toga župnik u Nuštru (1812.-1816.). Bio je teški bolesnik (epileptičar). Kao takav, »šetao« je po biskupiji od župnika do župnika, najviše u Sotu i Šaregradu. Umro je u 63. godini života i 40. misništva.

4. Matej Ujvary (Vukovar, 17. IX. 1780. – Morović, 4. I. 1847.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa i upravitelj u više župa

Za svećenika zaređen 24. kolovoza 1806. godine. Postaje kapelan u Slav. Brodu i Piškorevcima. Bio je upravitelj župe u Slobodnici⁴⁸ (1808.-1810.) Neko vrijeme prebendar stolne crkve, potom vicerektor Bogoslovnog sjemeništa⁴⁹ (1812.-1815.). Poslije je bio upravitelj župe u Novaku (danas je to župa Bapska), Cerni i Gorjanima, najposlije u Moroviću, gdje je umro u 67. godini života i 41. misništva.

5. Tomo Markovac (Donji Andrijevc, 13. VIII. 1785. – Petrovaradin, 19. IV. 1831.) *kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik*

Za svećenika je zaređen 15. srpnja 1808. godine. Kapelan u Mitrovici. Vicerektor Bogoslovnog sjemeništa⁵⁰ (1812.-1814.). Župnik u Petrovaradinu II, gdje je umro u 46. godini života i 23. svećeništva.

6. Stjepan Szakaly (Velika Kaniža, 28. VIII. 1786- Sikirevci, 18. VIII. 1847) *kapelan, vicerektor i duhovnik Sjemeništa, upravitelj župe i župnik*

Učio u Kaniži kod pijarista i u Zagrebu, teologiju u Đakovu, gdje je 27. kolovoza 1810., primio svećenički red. Kapelan u Cerni, Osijeku III i Brodu. U Bo-

---

⁴⁷ E. GAŠIĆ, *Naše župe...*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 83.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 171.-172.

⁴⁸ *Našastar župe Slobodnice*, rukopis, str. 147.

⁴⁹ E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Vukovara*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 8, str. 6. A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 82.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 199.

⁵⁰ E. GAŠIĆ, *Naše župe...*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 68.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 219.

goslovnom sjemeništu obnašao službu vicerektora⁵¹ i duhovnika (1815.-1817.). Za to vrijeme u Liceju predavao religiju i mađarski. Upravitelj župe u Aljmašu (1817.-1829.), u Sikirevcima (1829.-1847.), gdje je učinio mnogo dobra. Nabavio je građu za novu crkvu, ali zbog nesloge župljana nije započeo gradnju. Umro je naglom smrću u 61. godini života i 37. svećeništva.

7. dr. Đuro Emanović (Štivica, 21. IV. 1787. – Đakovo, 22. III. 1833.)
profesor, vicerektor Sjemeništa i župnik

Učio u rodnom selu, Požegi, Zagrebu, Đakovu i Pešti, gdje je doktorirao. Zaređen je za svećenika 19. kolovoza 1811. i odmah postao profesorom religije (1811.) i nadstojnikom nauka (1811.-1814.), liturgike i crkvenog govorništva. Godine 1813. preuzima i matematiku i ekonomiju i povijest. Proforsko djelovanje prekinuto je kolektivnom ostavkom (zahvalom) svih profesora 1814. godine, koji su prosvjedovali zbog biskupovih odredbi o odijevanju i vladanju. Biskup Mandić prima ostavku profesora, šalje ih na župe, a na njihovo mjesto poziva svećenike svoga povjerenja. Nakon smrti biskupa Mandića vraća se u Đakovo kao profesor dogmatike (1815.-1821.). Vicerektor Sjemeništa⁵² (1818.-1821.) Dne 1. rujna 1821. postaje župnik u Đakovu. Bio je defensor vinculi, prisjednik duhovnog stola i vrlo revan župnik. Umro je u 46. godini života i 22. misništva.

8. Franjo Toth (Szepetnek, 30. X. 1785.- Slobodnica, 23. X. 1842)
kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik

Teološke studije završio u Đakovu, gdje je 8. studenoga 1807. zaređen za svećenika. Imenovan je kapelanom u Gorjanima i Nuštru. U Bogoslovnom sjemeništu obnašao službu vicerektora⁵³ (Pretpostavka od 1821.-1824.). Nakon toga upravitelj župe u Levanjskoj Varoši te župnik u Slobodnici (1925.-1942.), gdje je umro u 57. godini života i 35. misništva.

9. Bartol Pavlić (Klokočevik, 27. VIII. 1790.- Levanjska Varoš, 4. III. 1835)
kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik

⁵¹ E. GAŠIĆ, *Svećenici Mađari u našim biskupijama*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9/23, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 83.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 194.

⁵² E. GAŠIĆ, *Svećenici Mađari...*, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 70.; F. MARTINČEVIĆ, *Portreti s jedne instalacije 1814.*, u: VDSB (1951.) 10, str. 135.-136.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 173.-174.

⁵³ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 78.; *Našastar župe Slobodnica*, rukopis, str. 149.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 198.

Bartol Pavlić ili Paulić rodio se u filijali župe Trnjani. Bogosloviju završio u Đakovu. Za svećenika je zaređen 22. kolovoza 1815. u Pečuhu. Kapelan u Brodu i Đakovu, četiri godine bio prebendar za Raffaya. Bio je vicerektor Bogoslovnog sjemeništa⁵⁴ (od ? - do 1. svibnja 1829.). Izdao je 1824. u Budimu *Sveta govorenja za sve nedilje*, u dva sveska. Imenovan je župnikom u Levanjskoj Varoši, gdje je umro od sušice u 45. godini života i 20. svećeništva.

10. Adam Filipović - Heldentalski (Velika Kopanica, 2. IX. 1792- Gorjani, 25. IX. 1871.) *kapelan, duhovnik, vicerektor Sjemeništa, župnik i začasni kanonik*

Iz redova klera biskupija Bosanske ili Đakovačke i Srijemske ušlo je u povijest Crkve i Domovine gdje je svijetlo ime. Među njima, jedno od najčasnijih mjesta zauzima uzorni gorjanski župnik Adam Filipović. Po vremenu kad je živio, po prilikama u kojima je djelovao, kao i po svojoj strogoj, ujedno priprostoj i umiljatoj, asketskoj pojavi podsjeća nas na svetog arškog župnika Ivana Vianneya, te ga neki prozvaše »Slavonski Vianney«.

U rodnom selu pohađao je pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima, teologiju u Đakovu, i tu je 27. listopada 1816., zaređen za svećenika. Kapelan u Vrbici (1816.-1817), i u Osijeku I (1818.-1824). Duhovnik, profesor religije i podravnatelj (vicerektor)⁵⁵ Bogoslovnog sjemeništa (1824.-1832.). Njegove

⁵⁴ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17., str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 72.; M. PAVIĆ, *Književna slika Slavonije u prvoj poli 19. vieka*, u: GBBS 17 (1889.) 21, str. 246.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 187.

⁵⁵ V. BABIĆ-IVANČIĆ, *Filipović Adam*, u: Hrvatski biografski leksikon, IV., Zagreb, 1996., str. 248.-249.; A. CUVAJ, *Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, III., Zagreb, 1910., str. 52.; A. DEVIĆ, *Adam Filipović župnik gorjanski*, u: Tavelić 3 (1978.), str. 71.-72.; D. D., *Filipović Adam, pjesnik i vjerski pisac*, u: Leksikon hrvatskih pisaca, Zagreb, 2000., str. 239.-240.; V. DUKAT, *Književno-prosvjetni rad Adama Filipovića Heldentalskog*, u: Rad, JAZU, br. 203., 1914., str. 1.-127.; S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 77.-78.; I. ESIH, M. SELAKOVIĆ, *Filipović (Philippovich, Philippović) Heldentalski, Adam*, u: Leksikon pisaca Jugoslavije, str. 130.; F. FILIPOVIĆ, *Životopis Adama Filipovića Heldentalskoga*, u: GBBS 1 (1873.) 15, str. 115.-120.; 16, str. 127.-128.; 17, str. 133.-135.; 18, str. 141.-143.; 19, str. 150.-151.; 20, str. 159.-160.; 21, str. 167.-168.; 22, str. 174.-176.; *Filipović Heldentalski Adam*, u: Hrvatski leksikon, I., Zagreb, 1998, str. 345.; *Filipović Heldentalski Adam*, u: Hrvatska enciklopedija, III., Zagreb, 2001. str. 638.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 104.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 12, str. 4.; E. GAŠIĆ, *Svećenici rodom iz Velike Kopanice*, u: Hrvatska obrana 21 (1940.) 19, str. 11.; *Iz galerije naših predčasnika Adam Filipović – Slavonski Vianney*, u: VĐSB 3 (1950.) 2, str. 13.-14.; III., str. 21.-22.; *Adam Filipović, župnik gorjanski*, u: VĐSB 24 (1941.) 9, str. 165.-166.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 106-107.; M. KOMBOL, *Povijest hrvatske književnosti do Preporoda*, Zagreb, 1961., str. 415.-417.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 120.; M. PAVIĆ, *Književna slika Slavonije u prvoj poli 19. vieka*, u: GBBS 17 (1889.) 23, str. 257.-258.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 142.-144.; A. PAVLOVIĆ, *Adam Filipović – slavonski Vianney*, u: Glas Koncila 30 (1992.) 39, str. 7.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, 174.-175.

konferencije na hrvatskom i latinskom jeziku, koje je držao kao duhovnik u đakovačkom sjemeništu, privlačile su ne samo bogoslove, već i profesore i kanonike, pa i samog učenog biskupa Raffaya. Biskup ga imenovao arhivarom i bibliotekarom. Uredio je Biskupsku knjižnicu i arhiv alfabetično, po djelima i brojevima, da svaku željenu knjigu možeš bez muke pronaći. Bijaše obljubljen i čuven radi svojih propovijedi u katedrali za veće svetkovine. Govorio je priprosto, živo i iz srca. Svaka je propovijed bila na mjestu, vrijedila je zlata te ga neki prozvaše »Zlatoustim«.

Od 1832., župnikuje u Gorjanima, gdje ostaje do smrti. U stvarima savjesti i duhovnog života bijaše mudar i ljubazan savjetnik mnogih. Velik prijatelj djece, siromaha i bolesnih. Za svoje revnovanje nije tražio hvale ni odlikovanja. Najviše bi volio da za njega nitko ne zna. Jedva je, i preko volje, primio titulu začasnog kanonika 1848. A vjerojatno nije nikad saznao da je ban Josip Jelačić stavio i njegovo ime, kao mogućeg novog đakovačkog biskupa. Umro je u 79. godini života i 56. svećeništva. Sva sila svijeta iz župe i okolnih sela došla mu je na ukop.

Bio je glavni urednik i uređivao *Slavonski kalendar*, koji je izlazio skoro pola stoljeća (počeo 1822.). Izdao je po drugi put Reljkovićeve *Satira*, Osijek, 1822. Pjevao je pjesme vjerskog, poučnog i rodoljubnog sadržaja, sve za ljubav puka našega. Ispjevao je »*Život Mandićev*« (1823.). Tom pjesmom podiže spomenik biskupu utemeljitelju Sjemeništa. Puna je piščevih refleksija, pravo ogledalo središta Slavonije u prvoj četvrtini 19. st.

Prikupljanjem narodnoga blaga, rodoljubnim pjesmama, slavljenjem hrvatskog jezika te pozivom na osnivanje književnog društva (akademije), Filipović se pridružio preporodnim gibanjima. Ideja je kasnije ostvarena u Matici hrvatskoj i Društvu sv. Jeronima. Potpisivao se pseudonimima Adam, župnik Gorjanski, Radoslav od Panonije Savske te šiframa A. P. o. H., A. Ph. od H. Zajamčeno mu je mjesto u hrvatskog narodnoj knjizi, koju je, uz Brođanina Brlića, gajio u doba kada kod nas nije bilo još ni »svitati počelo«. »Učinio je da književnost nakon plodnog prosvjetiteljskog razdoblja ne zamre posve na tom prostoru (u Slavoniji).«

11. Marko Babić (Kukujevcu, 24. IV. 1798.- Nijemci, 28. IX. 1852.)

kapelan u više župa, vicerektor Sjemeništa, upravitelj župe i župnik

Za svećenika je zaređen 7. kolovoza 1822. u Đakovu. Kapelanovao je u Gorjanima, Trnavi, Brodu, Osijeku I i Babinoj Gredi. Vicerektor⁵⁶ u Bo-

⁵⁶E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 12, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 89.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 169.

goslovnom sjemeništu (1836.-?) Nakon toga imenovan upraviteljem župe u Vrbici. Od 1830. župnik je u Nijemcima, gdje je umro u 54. godini života i 31. misništva.

12. Stjepan Jasenković (Šljivoševci, 29. XII. 1800.- Drenje, 29. I. 1856.)
*kapelan u više župa, vicerektor Sjemeništa, duhovnik, profesor te
župnik*

Zaređen za svećenika 18. rujna 1824. u Đakovu. Znao je hrvatski, nje- mački i mađarski. Kapelan u Jankovcima, Cerni, Kukujevcima. Vicerektor⁵⁷ i duhovnik⁵⁸ Bogoslovnog sjemeništa i profesor mađarskog jezika (1837.-1842.). Župnik u Novaku, danas Bapska (1842.-1844.) i Drenju (1844.-1856.). Magi- ster rituum i dijecezanski kalendarist sve do smrti. Umro je u 56. godini života i 32. svećeništva.

13. dr. Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. II. 1815- Đakovo, 8. IV.
1905) *kapelan, profesor, vicerektor Sjemeništa, duhovnik
i biskup ordinarij*

Jedan je češki intelektualac rekao da Hrvati imaju pet velikana, koji na po- družju znanosti, umjetnosti i kulture idu u europske, dapače, svjetske razmjere. To su: Ruđer Bošković, Josip Juraj Strossmayer, Vatroslav Jagić, don Frane Bulić i Ivan Meštrović⁵⁹. Nakon Franjevačke gimnazije u Osijeku i Sjemeništa u Đakovu, odlazi u Peštu na daljnji studij teologije. Zaređen je 16. veljače 1838. za svećenika i imenovan kapelanom u Petrovaradinu, (1838.-1840.). Biskup Kuković ga šalje na studij u Beč, gdje je polovinom lipnja 1842. promoviran na čast doktora teologije. Biskup ga poslije imenova profesorom vjeronauka i podravnateljem (vicerektorom⁶⁰) u Bogoslovnom sjemeništu. Od jeseni 1844.

⁵⁷ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 4/18., str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 93.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 178.

⁵⁸ »Duhovnikom je klera (i prof. mađ. jezika) poslije Adama Filipovića postao Stjepan Jasenković«. M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 164.

⁵⁹ J. ANTOLOVIĆ, *Primjeri i uzori: svjetli likovi uma i srca*, Zagreb, 1998., str. 103.

⁶⁰ *Isto*, str. 103.-106.; Z. BENAŠIĆ, *Đakovački spomendani*, Đakovo, 2003., str. 85.; M. CEPELIĆ, M. PA- VIĆ, *Biskup Josip Juraj Strossmayer; biskup bosansko-đakovački i sriemski god. 1850-1900*, Zagreb, 1900.-1904.; A. CUVAJ, *Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*, 2. ispravljeno i popunjeno izdanje, V., Zagreb, 1910., str. 392.-400.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 73.-74.; Đ. HRANIĆ, *Znanstveni skup o biskupu J. J. Strossmayeru*, u: VDSB 48 (1995.) 12, str. 623.-625.; I. B., *Strossmayer J. J.*, u: Krležijana II., Zagreb, 1999., str. 371.-372.; A. JARM, *Dije- cezanski svećenici...*, str. 145.; I. STRIŽIĆ, *Hrvatski portreti, Josip Juraj Strossmayer; biskup đakovački*, Zagreb, 1993, str. 67.-79.; M. KARAMATIĆ, *Biskup Strossmayer i školovanje bosanskih franjevaca u Đa- kovu (1853.-1876.)*, u: Diacovensia 3 (1995.) 1, str. 201.-209.; Ć. KOS, *Pastirsko djelovanje biskupa J. J.*

do jeseni 1847. predavao je u Sjemeništu fiziku i matematiku, da bi potom jedno vrijeme bio dvorski kapelan u Beču. Dana 18. studenoga 1849. imenovan je biskupom biskupija bosanske i srijemske, posvećen za biskupa 8. rujna 1850., i svečano ustoličen u Đakovu 29. rujna 1850. godine.

Pedeset i pet godina trajalo je Strossmayerovo biskupovanje. Vjera je bila misao vodilja svih njegovih težnja. Prigodom otvaranja Sveučilišta u Zagrebu jasno je izrazio svoju želju: preko prosvjete treba u narod što bolje raširiti svjetlo Objave. Napisao je mnogo okružnica, izgovorio mnogo govora, među kojima su najpoznatiji oni na I. vatikanskom saboru u Rimu. Izgradio je sjajnu katedralu u Đakovu (1866.-1882.), doveo sestre sv. Križa (iz Švicarske) u Đakovu, utemeljio Dječjačko sjemenište u Osijeku, utemeljio Sveučilište u Zagrebu, Akademiju znanosti i umjetnosti, Galeriju slika. Nije bilo ni jedne hrvatske udruge, ustanove, škole, kojoj nije obilno pomagao. Zbog toga je prozvan mecenom i ocem domovine.

Godine 1873. pokrenuo je »Glasnik bosanske i sriemske biskupije« i u njemu objavio naredbu *O Kristovoj Crkvi*, te tako prihvatio, i javno i službeno, sve zaključke I. vatikanskog sabora. Na taj je način pokazao da je pored svojih stavova, a i ljudskih slabosti, u biti vjerni prelat Katoličke Crkve. Njegovom zagovoru ima se također pripisati, da je papa Leo XIII. izdao god. 1880. glaso-

---

Strossmayera, u: VDSB 33 (1980.) 5, str. 84.-85.; Ć. KOS, *Lik i djelo J. J. Strossmayera*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu, prilog, 36 (1980.) V., str. 17.-29.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 136.-137.; M. M., »Najveći mecena hrvatskog naroda« (175. obljetnica rođenja biskupa Jurja Strossmayera), u: Glas Koncila 28 (1990.) 7, str. 13.; S. RITIG, *Biskup Strossmayer u historiji naše dijeceze*, u: GBBS 33 (1905.) 7, str. 54.-55.; 11, str. 85.-87.; 13, str. 101.-103.; 14, str. 113.-114.; 15, str. 118.-120.; R. HORVAT, *Strossmayer Josip Juraj*, u: Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925, Zagreb, 1925, str. 248.-249.; I. ROGIĆ, *Strossmajer graditelj katedrale*, u: VDSB 16 (1963.) 9, str. 162.-165.; 10, str. 176.-177.; 11, str. 182.-184.; H. SIROTKOVIĆ, *O liku Josipa Jurja Strossmayera, pokrovitelja JAZU*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu, prilog, 36 (1980.) V., str. 3.-15.; A. SPILETAK, *Uspomeni biskupa Josipa Jurja*, u: GBBS 69 (1921.) 3, str. 21.-23.; A. SPILETAK, *Strossmayer i Pape*, Đakovo, 1936.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 192.-193.; *Strossmayer, Josip Juraj*, u: Opći religijski leksikon, Zagreb, 2002, str. 900.; I. SUPEK, *Josip Juraj Strossmayer i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti*, u: VDSB 48 (1995.) 3, str. 127.-129.; A. SZABO, *Strossmayer, Josip Juraj*, u: Hrvatski leksikon, II., Zagreb, 1997, str. 488.; A. ŠULJAK, *U znaku J. J. Strossmayera*, u: Glas Koncila 27 (1989.) 16, str. 12.; A. ŠULJAK, *175. obljetnica rođenja Josipa Jurja Strossmayera*, u: VDSB 43 (1990.) 5, str. 83.-86.; 12, str. 210.-211.; A. ŠULJAK, *J. J. Strossmayer i čirilometodska baština*, u: prilog Glasa Koncila 23 (1985.) 27, str. 1.-4.; A. ŠULJAK, »Sve za vjeru i za domovinu« (u povodu 75. obljetnice smrti đakovačkog biskupa Josipa Jurja Strossmayera), u: Glas Koncila 18 (1980.) 9, str. 3.; 10, str. 6.; A. ŠULJAK, *Biskup Josip Juraj Strossmayer i čirilometodsko-glagoljaška baština*, u: Diacovensia 2 (1994.) 1, str. 275.-294.; A. ŠULJAK, *Biskup J. J. Strossmayer – kard. Franjo Šeper i papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu uz 20. obljetnicu smrti kadrinala Franje Šepera (1981.-2001.) i dana grada Osijeka*, u: VDSB 54 (2001.) 12, str. 856.-858.; A. VINCETIĆ, *Zadnji dani biskupovi*, u: GBBS 33 (1905.) 7, str. 50.-54.; A. VINCETIĆ, *Na spomen Biskupu*, u: GBBS 33 (1905.) 8, str. 57.-61.

vitu svoju encikliku «Grande munus», kojom je proglasio sv. Ćirila i Metoda svecima cijele Crkve i priznao slavenski jezik sposobnim da se takmi s grčkim i latinskim. Biskupski moto *Sve za vjeru i za domovinu* sadržava povijest njegova života. Uložio je sve sile, ne žaleći truda i sredstava, da narod prosvjetom privede slobodi. Svom načelu bio je vjeran do smrti. Pokopan je 14. travnja 1905. u kriпти katedrale, koja i danas posjetiocima priča o svom graditelju, o najvećem i najpoznatijem đakovačkom biskupu.

14. Matija Vukmanić (Đakovo, 20. II. 1808. – Gundinci, 16. IX. 1867.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa, duhovnik, profesor te župnik

U rodnom mjestu završio je pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima, filozofiju u Đakovu, a teologiju u Pazmaneumu u Beču. Za svećenika zaređen 5. kolovoza 1831. Kapelanovao je u Vrpolju (8 mjeseci), Đakovu (dvije godine), Osijeku I (sedam godina), Petrovaradinu (četiri godine). U Bogoslovnom sjemeništu bio vicerektor⁶¹ i duhovnik (1844.-1853.), suplent biblijskih nauka (1849.-1850.) i moralke (1852.). U Sjemeništu je ostavio uspomenu vrijednog i ozbiljnog duhovnika. Imenovan je župnikom župe Gundinci i dekanom velikokopaničkog dekanata (1851.-1867.). U Gundincima je završio gradnju župne crkve. Tu je umro u 59. godini života i 36. misništva.

15. dr. Antun Jakševac (Đakovo, 8. VIII. 1824.- Otok, 1. VII. 1889.)
profesor, vicerektor Sjemeništa i župnik

Za svećenika zaređen 1847. godine, na svoj rođendan. Profesor filozofije (1847.-1852.), religije (1850.-1853.), biblijskih znanosti (1852.-1860.) i vice-rektor Sjemeništa⁶² (1850.-1853.). Župnik u Otoku (1860.-1889.) Arhidakon gornjeg Srijema 1884. godine. Umro od vodene bolesti (hydropisis) u 65. godini života i 42. misništva.

16. Josip Sukić (Osijek, 15. III. 1826.- Vrbica, 1. IX. 1870 / 1. XI. 1871.⁶³) *kapelan, duhovnik, vicerektor Sjemeništa te župnik*

Pučku školu pohađao u rodnom gradu, teološke studije u Đakovu, gdje je zaređen za svećenika 6. listopada 1850. (u prvoj skupini ređenika biskupa Stro-

⁶¹ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 77.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 4.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled ...*, str. 116.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 103.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 200.

⁶² E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 117.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 125.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 177.

⁶³ Antun Jarm navodi datum smrti 1. rujna 1870; biskup Marin Srakić 1. studenoga 1871. godine.

ssmayera). Bio kapelan u Trnavi i Đakovu (1850.-1853.). Vicerektor⁶⁴ i duhovnik u Bogoslovnom sjemeništu (1853.-1860.), dok mu je stric Adam bio rektor Sjemeništa. Nakon toga imenovan župnikom u Vrbici (1860.-1871.), gdje je umro od kapi u 44. godini života i 21. svećeništva.

17. Mijo Krčmarić (Burini, 12. V. 1828.- Sotin, 5. III. 1867.)

duhovnik i vicerektor Sjemeništa te župnik

Za svećenika je zaređen 19. lipnja 1853. godine. Obnašao je pola godine službu duhovnika (i vicerektora⁶⁵) 1860. U proljeće 1861. imenovan župnikom u Sotinu. Umro mlad, u 39. godini života i 14. misništva.

18. Mijo Anaković (Osijek, 15. VI. 1826.- Cerna, 27. II. 1887.),

kapelan, vicerektor Sjemeništa, kapelan, upravitelj župe i župnik

U rodnom gradu učio je gimnaziju, filozofiju kod franjevacu u Vukovaru, bogosloviju u Đakovu. Zaređen za svećenika u Pečuhu 8. srpnja 1849. za vrijeme sedisvakancije. Kapelanovao je u Brodu (7 godina), zatim u Osijeku i u Đakovu, dok nije imenovan vicerektorom⁶⁶ Bogoslovnog sjemeništa (1860.-1862.). Zahvalio se na službi vicerektora i otišao u Drenovce za kapelana, da bi potom bio upravitelj župe u Vinkovcima (1864.), kasnije u Moroviću (1865.), odakle je u svibnju 1886. preuzeo župu Cernu i tu umro u 61. godini života i 38. svećeništva.

Svagdje je bio neumoran službenik Božji i svećenik uzorna života i dobrote - čestita i poštena duša, odana do cijelosti uzvišenomu zvanju i hrvatskom narodu. Sačuvao je kroz cijeli život iskru patriotizma, tako čistu, tako idealnu, da su se mlađi čudili otkuda mu, inače onako mirnu i pobožnu, toliko mladenačkog poleta i oduševljenja, toliko smionosti da u svako vrijeme i u svakom društvu ustaje na obranu časti hrvatskoga naroda.

19. Karlo pl. Stručić (Požega, 20. I. 1837.- Komletinci 15. I. 1902.)

kapelan, pomoćni misionar, vicerektor Sjemeništa, upravitelj župe, župnik, dekan i začasni kanonik

⁶⁴E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 1/15, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 105.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 194.

⁶⁵A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 102.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 181.

⁶⁶E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 13., str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 123.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 169.

Rođenjem Požežanin, polazio je osnovnu školu u Kuli, gimnaziju u Peču-
hu i Zagrebu, bogosloviju u Đakovu. Premlad za svećeničko ređenje, poslan je
kao »suhi kapelan«⁶⁷ u donji Osijek. Zaređen je za svećenika 28. svibnja 1859.
u Đakovu. Kapelan u Zemunu (1860.-1861.), pomoćni misionar u Beogradu.
Službu vicerektora⁶⁸ obavljao je 1862.-1869. Kroz to vrijeme bio je i prebendar
stolne crkve. Nakon toga postaje upravitelj župe u Komletincima (1869.), pa žu-
pnik (1871.), konzistorijalac (1875.), dekan (1881.) i začasni kanonik (1895.).

Kao plemić imao je porodični grb. Bio je gotovo u svim mogućim od-
borima po Vinkovcima i kod Županije, dapače se - last but not least - bavio
i politikom. Bio je vatren Hrvat, pa se u vrijeme madžaronstva kandidirao za
bošnjački kotar. Narod je govorio da su mu otvorena vrata od Komletinaca do
Beča. Umro je u 65. godini života i 43. misništva.

20. Luka Dabić (Štitar, 6. III. 1837. – Odvorci, 29. VII. 1905.)

kapelan, duhovnik i vicerektor Sjemeništa te župnik

Pučku školu pohađao u rodnom mjestu, gimnaziju u Vinkovcima, a teolo-
giju u Đakovu. Za svećenika zaređen 10. srpnja 1864. godine. Bio je kapelan u
Zemunu. U Bogoslovnom sjemeništu imenovan duhovnikom i vicerektorom⁶⁹
(1869.- 1877.) i profesorom religije. Župnik u Štitaru (1877.), u Odvorcima
(1881.-1885.), potom u Sibinju (1885.-1899.). Kao umirovljenik otišao je u je-
dan samostan kod Banjaluke. Redovnicima je čitao misu, a u školi ponešto
katehizirao. Umro je u Odvorcima kao umirovljeni svećenik u 69. godini života
i 41. misništva.

21. Antun Brašnić (Vinkovci, 8. I. 1848.- Đakovo, 1. II. 1914.)

kapelan, vicerektor Sjemeništa te župnik

Osnovnu školu i gimnaziju završio u rodnom gradu, teologiju u Đakovu.
Zaređen za svećenika 16. kolovoza 1870. godine. Vicerektor⁷⁰ Bogoslovnog

⁶⁷ U ono su doba običavali slati đakone za kapelana, da katehiziraju, pričešćuju, sprovadaju mrtve, ukratko:
sve osim sv. mise i ispovijedi. Otuda i naziv »suhi kapelan«.

⁶⁸ E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 106.; E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Požege*, str.
6.; E. GAŠIĆ, *Povijest župe Komletinci*, u: GBBS 62 (1934.) 13, str. 108.; 14, str. 111.-112.; A. JARM,
Dijezanski svećenici..., str. 139.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 193.

⁶⁹ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 82.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22
(1941.) 2/16, str. 5.; A. JARM, *Dijezanski svećenici...*, str. 145.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 173.

⁷⁰ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 83.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana
22 (1941.) 3/17, str. 5.; A. JARM, *Dijezanski svećenici...*, str. 153.-154.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str.
172.

sjemeništa (1877.-1885.). Župnik u Retkocima. Umro u Đakovu, kao umirovljeni, retkovački župnik u 66. godini života i 44. svećeništva.

22. Stjepan Anišić (Osijek, 16. VIII. 1845. - Vinkovci, 11. II. 1914.)
kapelan u više župa, vicerektor Sjemeništa te župnik

Za svećenika zaređen 3. rujna 1871. u Đakovu. Kapelan u Petrovaradinu, Slankamenu, Vinkocima, Vrbici, Osijeku III, Osijeku II, Bošnjacima, Brodu i Vinkocima. Vicerektor⁷¹ u Bogoslovnom sjemeništu (1885.-1887.). Pet godina župnik u Cerni. Umirovljen, boravio je u Vinkocima, gdje ga je svatko poznao, ljubio i štovao. Privrženost braće svećenika, koji su ga u bolesti po-
hađali, bila mu je velika utjeha u teškim danima. Umro je od upale pluća u 69. godini života i 43. svećeništva.

23. Bartol Ergotić (Vrbanja, 24. IX. 1848.- Levanjska Varoš, 12. XII. 1893.)
kapelan, profesor, privremeni vicerektor Sjemeništa, upravitelj župe i župnik

Za svećenika zaređen 6. kolovoza 1875. u Đakovu. Kapelan u Gorjanima, Vinkocima, Mitrovici i Brodu. Profesor fizike i matematike, opće povijesti i grčkog jezika (1879.-1888.). Privremeni vicerektor⁷² Sjemeništa 1887. godine. Upravitelj župe u Odvorcima i župnik u Levanjskoj Varoši, gdje je umro u 45. godini života i 18. svećeništva.

24. Stjepan Dungjerović (Đakovo, 13. VI. 1858. – Nijemci, 14. VI. 1917.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa te upravitelj župe

Svećenički red primio 21. rujna 1882. godine. Kapelan u Velikoj Kopa-
nici, Đakovu, Otoku, Babinoj Gredi i Jankocima. U Bogoslovnom sjemeništu obnašao je službu vicerektora⁷³ (1887.-1888.). Poslije je imenovan upravite-
ljem župe u Nijemcima (1892.-1917.), gdje je umro u 59. godini života i 35. svećeništva.

⁷¹ A. DEVIĆ, *Župa Ruščica*, str. 128.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana, 22 (1941.) 3/17, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 154.; *Pogreb Stipe Anišića*, u: GBBS 42 (1914.) 4, str. 43.; † *Stjepan Anišić*, u: GBBS 42 (1914.) 3, str. 29.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 170.

⁷² S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 81.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 6.; E. GAŠIĆ, *Svećenici rodom iz Velike Kopačnice*, u: Hrvatska obrana 21 (1940.) 19, str. 11.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 130.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 174.

⁷³ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 158.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 173.

25. Antun Jakševac (Đakovo, 12. VI. 1857.- Đakovo, 4. IV.1901.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa te župnik

Za svećenika zaređen 21. prosinca 1879. u Đakovu. Kapelanovao u Vrbici, Semeljcima i Tovarniku. Prebendar stolne crkve. Vicerektor Sjemeništa⁷⁴ (1888.-1892.). Upravitelj župe u Retkovicima (1892.-1901.). Umro u rastrojenom duševnom stanju (suicid) u Retkovicima u 44. godini života i 22. svećeništva. Pokopan je na gradskom groblju u Đakovu.

26. Ivan Crnić (Srijemski Karlovci, 14. IX. 1865.- Đakovo, 24. II. 1950.). *kapelan, arhivar, vicerektor Sjemeništa, župnik i upravitelj Svećeničkog doma u Đakovu*

Osnovnu školu i gimnaziju (6 razreda) pohađao u rodnom gradu, a zadnja dva razreda i bogosloviju u Đakovu. Kako je bio premlad za svećeničko ređenje, poslan je kao »suhi kapelan« u Slav. Brod. Dana 25. veljače 1888. primio je svećenički red. Kapelan u Slavonskom Brodu i Osijeku. Biskup Strossmayer pozvao ga je u Đakovo, gdje je vršio razne službe: prebendar i propovjednik stolne crkve, arhivar, aktuar, kateheta više djevojačke škole (1888. - 1905.). Vicerektor⁷⁵ u Bogoslovnom sjemeništu u četiri navrata: 1892.-1894., 1899., 1900.-1905., 1928.-1929. Početkom 1905. imenovan je župnikom u Piškorevcima (1905.-1919.), zatim upraviteljem župe u Srijemskim Karlovcima (1919.-1922.), i upraviteljem župe u Kukujevcima (kao umirovljeni svećenik).

Mnogo je radio u Biskupijskoj knjižnici. Bio je, kao umirovljenik, posljednji upravitelj Svećeničkog doma u Đakovu. U svim službama bio je radin, savjestan i skroman. Iako je bio umirovljenik, radio je toliko kao da je najaktivniji svećenik. Mnogi su ga Đakovčani prepoznali kao vrlig ispovjednika. Umro je od upale pluća u 85. godini života i 63. svećeništva. Pokopan je na gradskom groblju.

27. Šimun Kolarević (Đakovo, 14. X. 1867. – Slakovci, 20. V. 1901.)
kapelan, vicerektor Sjemeništa i upravitelj župe

Rođeni Đakovčanin, zaređen je za svećenika 1890. godine. Kapelan u Vinkovicima, Babinoj Gredi, Karlovcima i Đakovu (1890.-1894.). Vicerektor

---

⁷⁴ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 138.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji*, str. 177.-178.

⁷⁵ A. DEVIĆ, *Župa Ruščica*, str. 129.; *Dijamantni jubilarac*, u: VDSB 1 (1948.) 2, str. 11.-13.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 11, str. 6.; E. GAŠIĆ, *Svećenici iz Sr. Karlovaca*, u: Hrvatska obrana 20 (1939.) 2, str. 7.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 198.; † *Crnić Ivan*, u: VDSB 3 (1950.) 3, str. 22.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 208.

Bogoslovnog sjemeništa⁷⁶ u dva navrata (1894.-1899. i 1900.) Upravitelj župe u Slakovcima (1901.), gdje je mlad umro, u 34. godini života i 11. misništva.

28. Antun Akšamović

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br.23 /

29. Antun Jurčević (Komletinci, 20. III. 1885. – Đakovo, 5. VIII. 1956.) *prefekt u Dječakom sjemeništu, vicerektor Sjemeništa, župnik, dekan i kanonik*

Pučku školu završio u Vrbanji, gimnaziju u Osijeku i Vinkovcima, a teologiju u Đakovu. Zaređen za svećenika 26. lipnja 1910. godine. Samo dva mjeseca bio kapelan u Lipovcu. Imenovan je prefektom u Dječakom sjemeništu u Osijeku (1910.-1911.). Vicerektorom Bogoslovnog sjemeništa⁷⁷ u Đakovu imenovan je dva puta: 1911.-1923. i 1929.-1934., zato su ga prijatelji zvali »Vice«. Župnik i dekan u Sibinju (1923.- 1929.). Začasni kanonik od 1931., a aktualni od 1936. godine. Godine 1934. postao je ravnatelj dijecezanskog i kaptolskog računarskog ureda.

Bio je veliki prijatelj seljaka, pravi narodni čovjek, blaga, vedra i plemenita svećenička duša, omiljeni ispovjednik klerika. Neprolazni smiješak na licu i toplina srca prva su njegova karakterna oznaka. Tko mu se približio, bio je obasjan tajanstvenim svjetlom, radošću i dobrotom. Umro je u 72. godini života i 46. misništva. Pokopan je u kaptolskoj grobnici.

30. Fabijan Puhl (Gorjani, 9. I. 1894.- Vinkovci, 3. V. 1961.) *kapelan, vicerektor Sjemeništa i župnik*

U rodnom mjestu polazio je osnovnu školu, srednju u Dječakom sjemeništu u Osijeku, teologiju u Đakovu, gdje je 9. travnja 1918. primio svećenički red. Kapelan u Nijemcima (1918.-1920.), Erdeviku (1920.-1921), Karlovcima (1921.-1922.) i Đakovu (1922.-1923.). Godine 1923. imenovan vicerektorom Bogoslovnog sjemeništa⁷⁸ (1923-1925.), prebendarom stolne crkve (1925.).

⁷⁶E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 138.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 178.

⁷⁷S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 87.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 11, str. 6.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 99.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 205.; † *Antun Jurčević*, u: VDSB 9 (1956.) 9, str. 138.-139.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol*, str. 287.-288.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 215.

⁷⁸E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 210.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 226.

Upravitelj župe u Vrbici (1929.-1932.), župnik u Piškorevcima (1932.-1925.), Drenju (1946.-1951.) i Retkovicima (1951.-1961.). Umro u 67. godini života i 43. svećeništva.

31. Ilija Anaković

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 26 /

32. Petar Markovac (Donji Andrijevcima, 1. VIII. 1913.- Đakovo, 15. VIII. 2003.) *kapelan, ekonom Sjemeništa, župnik i dekan*

U rodnom mjestu pohađao je pučku školu, gimnaziju u Slav. Brodu i u Požegi, a teološki studij u Đakovu. Za svećenika zaređen 21. svibnja 1935. godine. Kapelan u Đakovu, zamjenik župnika u Petrovaradinu I. i II. Ekonom⁷⁹ Bogoslovnog sjemeništa i bilježnik Biskupskog ordinarijata i prebendar stolne crkve (1937.-1945.). Župnik u Otoku (1945.-1951.), nekoliko mjeseci župnik u Vuki (1951.) i dugo godina župnik u Punitovicima (1951.-1996.). Dekan otočkog dekanata i u više mandata dekan đakovačkog dekanata. Umirovljen 14. kolovoza 1996., došao u Svećenički dom u Đakovu, gdje je umro u 91. godini života i 68. svećeništva.

33. Stjepan Bauerlein

/vidi : Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 31 /

34. dr. Ilija Živković (Štitar, 14. IX. 1910. – Osijek, 2. XI. 1989.) *kapelan, upravitelj župe, profesor, vojni svećenik, zatvorenik, župnik, vicerektor i ekonom Sjemeništa*

U rodnom mjestu pohađao osnovnu školu, srednju u Travniku i Zagrebu, bogoslovske nauke u Zagrebu i Đakovu. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 1935. godine. Župni vikar u Novom Slankamenu, Odvorcima, Gundincima, te prebendar i honorarni profesor u Đakovu. Godine 1937. poslao ga je biskup Akšamović na studije u Rim. U Zavodu sv. Jeronima boravio 1937.-1940. Studirao kanonsko pravo na Gregorijani. Doktorirao 2. prosinca 1940. Naslov teze: *De personalitate iuridica Ecclesiae ante Decretum Gratiani*.

U Đakovu je vršio razne službe: izvanredni profesor crkvene povijesti, aktuar crkvenog Ženidbenog suda, profesor povijesti, prefekt Sjemeništa

---

⁷⁹I. ČURIĆ, † *Petar Markovac, svećenik*, u: Glas Koncila 41 (2003.) 36, str. 19.; I. ČURIĆ, *Oproštaj od, po službi, najstarijega dijecezanskog svećenika Petra Markovca*, u: VDSB 131 (2003.) 9, str. 621.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 245.; A. JARM, *Šezdeset godina svećeništva župnika Petra Markovca*, u: VDSB 49 (1996.) 7-8, str. 465.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 219.-220.

(1940.-1944.) , sudac Biskupijskog ženidbenog suda. Od 1944. vojni svećenik, a od 1945., do 1946. u logoru Stara Gradiška, gdje je bio osuđen na smrt, ali je pomilovan. Nakon logora imenovan je upraviteljem župe Štitar (1946.-1949.). Nakon toga ponovno se vratio u Đakovo i tu bio: profesor na Visokoj bogoslovnoj školi, redoviti ispovjednik klerika, ekonom⁸⁰ Sjemeništa (1950.-1962.), zamjenik rektora Sjemeništa (1951.-1960.), predsjednik Ženidbenog suda. Dvanaest poratnih godina obavljao je službu ekonoma Sjemeništa. O tim teškim danima i njegovoj odgovornoj službi, dijecezanski biskup msgr. Ćiril Kos, reče: »Bila je to vrlo odgovorna služba jer se u teškim poratnim godinama trebalo znati snaći i preživjeti. On je to vrlo uspješno radio«.

Kao profesor predavao je razne predmete u Liceju (biologiju, latinski, njemački...), na Visokoj bogoslovnoj školi kanonsko pravo (1960.-1978.) i sociologiju. Izdao je nekoliko skripata za upotrebu slušačima. Kanonikom je imenovan 1974. godine. O svom boravku i dugotrajnom radu u Đakovu sam piše u oporuci: »Najduži dio moje aktivnosti pripada godinama službe i rada u našem sjemeništu, školi i bogosloviji. Generacijama sam bio prefekt, profesor, ekonom, zamjenik rektora. Bile su to moje najteže godine života.« Umro je u osječkoj bolnici kao kanonik lektor u 80. godini života i 54. misništva. Pokopan je u kaptolskoj grobnici u Đakovu.

35. Gejza Varga (Stari Bečej, 29. XII. 1918.-) *kapelan, upravitelj župe, župnik, duhovnik, ekonom Sjemeništa, profesor, kanonik, vikar za vjernike mađarske narodnosti*

Osnovnu školu završio u rodnom mjestu, srednju u Starom Bečeju, Travniku i Novom Sadu, bogoslovske nauke u Đakovu, gdje je zaređen za svećenika 6. srpnja 1941. godine. Kapelan u Čepinu (1941.-1945.), upravitelj župe Čepin, a potom župnik (1954.-1960.). Biskup ga je imenovao duhovnikom Sjemeništa u Đakovu (1960.-1962.), poslije ekonomom Sjemeništa⁸¹ (1962.-1974.). Od 1964. predavao je crkvenu povijest i patrologiju. Imenovan je bilježnikom Crkvenog sudišta (1967.), nakon toga promicateljem pravde i braniteljem ženidbenog veza (1974.). Kanonikom arhiprezbiterom imenovan je 1974.godine. Pred-

⁸⁰J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci Zavoda*, str. 919.-920.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 2/16, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 236.; † Ilija Živković, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 45. (1989.) X.-XI., str. 265.-277.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 293.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 237.; N. ŠKALABRIN, *Nav. dj.*, str. 64.-66., 71.-73.

⁸¹M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 294.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 234.

sjednik je Prosinodalnog ispitnog povjerenstva, Biskupski vikar za vjernike mađarske narodnosti (1980.), vijećnik za upravu dobara u Sjemeništu, član Vijeća za ekonomska pitanja Stolnoga kaptola i biskupije, član Ekonomskog vijeća, upravitelj Svećeničkog doma. U kaptolu je promaknut na čast prepozita manježa. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (1983.).

36. Stjepan Karalić (Stari Perkovci, 24. VII. 1938.-)

kapelan, župnik, ekonom Sjemeništa i biskupije, kanonik

Pučku školu završio u rodnom mjestu (filijala župe Donji Andrijevc), srednju u Zagrebu (I.-VI.) i Đakovu (VII.-VIII.), bogoslovne nauke u Đakovu, gdje je zaređen 29. lipnja 1963. godine. Nakon ređenja imenovan je kapelanom u Valpovu (1963.-1964.), a potom upraviteljem župe Berak, gdje je djelovao deset godina. U Berku je izgradio novu modernu crkvu. Tri godine bio je i upravitelj župe Tompojevci (1971.-1974.). Biskup Ćiril Kos imenovao ga je ekonomom Sjemeništa⁸² (1974.-1989.) i prebendarom stolne crkve. U isto vrijeme, kao »neimenovani doravnatelj« Ekonomata, vodio je brigu o biskupskim dobrima. Njegovom ljubavlju prema gospodarstvu i izvrsnim poznavanjem posla obnovljena su materijalna dobra biskupije: modernizirana obrada vinograda (plantaža), melioracija tla, farma sa stokom za uzdržavanje Sjemeništa i drugih biskupijskih centralnih ustanova. Kanonikom magistrum imenovan je 1983., i promaknut u kanonika arhiepiskopita. Bio je neko vrijeme ravnatelj Svećeničkog doma. Ravnateljem Ekonomata biskupije imenovan je 1989. godine. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (2000.).

37. Nedjeljko Čutura (Vinkovci, 13. IV. 1958.-)

kapelan, župnik, ekonom Sjemeništa, ravnatelj Buzuk-a, ravnatelj Doma za umirovljene svećenike

Osnovnu školu polazio u Otoku, srednju u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu i Liceju u Đakovu, teološke studije u Đakovu. Za svećenika je zaređen 23. rujna 1984. (radi euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici, gdje je sudjelovao kao akolit!) Poslije ređenja, duhovni pomoćnik u Vinkovcima (1984.-1985.), Osijeku I (1985.-1988.). Župnik u Koški (1988.-1989.) Ekonom je Bogoslovnog sjemeništa⁸³ od 1989. godine. U međuvremenu imenovan je Ravnateljem BUZUK-a i upraviteljem Doma za umirovljene svećenike.

---

⁸² Isto, str. 296.

⁸³ M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 209.

Svojom okretnošću, poznanstvima i sretnom naravi znao je deblokirati i bezizlazne situacije, ne samo za zgradu Teologije, nego i za druge važne ustanove u centru biskupije: Biskupski ured za uzdržavanje klera, Sjemenište, Svećenički dom. Monografija o Papinom dolalsku ostat će trajni spomen njegove svestrane angažiranosti. Dovoljno je pogledati sam izgled sjemeništa izvana i iznutra, od podruma do krova, da se vidi što stvaraju vrijedne ruke, mudrost, poznanstva i okretnost ekonoma. Za sve ovo treba strahovito puno ljubavi i vremena.

III. Duhovnici Bogoslovnog sjemeništa od 1806. – 2006.

»Duhovnička služba zahtijeva prvorazredne kvalitete: rječitost Ivana Zlatoustoga, učenost Tome Akvinskoga, blagost Franje Saleškoga, upornost sv. Ignacija, borbenost Ivana Kapistrana, revnost Franje Ksaverskoga, ljubav Don Bosca, hrabrost Ambrozija, strogost Abrahama od S. Clare, vedrinu Filipa Nerijskog, strpljivost Ivana Arškoga, poniznost Franje Asiškoga.«⁸⁴ Sveti Ivan Zlatousti veli: «Što ima veće od vodstva duša i odgajanja mladeži? Onoga, koji dobro znade odgajati mladenačke duše, držim većim od ijednog slikara i ijednog kipara...«

1. Franjo Jakobi (- ? -)

prvi duhovnik u Bogoslovnom sjemeništu

Svećenik Satmarske biskupije u Ugarskoj. U vrijeme otvaranja Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu bio je duhovnik u tek otvorenom središnjem sjemeništu u Pešti. Početkom studenoga 1806. došao u Đakovo i postao prvi duhovnik⁸⁵ Bogoslovnog sjemeništa. Ostao je samo jednu školsku godinu, jer se u srpnju 1807. vratio natrag u svoju biskupiju koja je u jesen te godine otvarala svoje sjemenište.

2. Pavao Filipović (Velika Kapanica, 13. IV. 1780.- Đakovo, 28. X.1850.)

kapelan, upravitelj župe, župnik, duhovnik Sjemeništa, dekan i kanonik

Pučku školu učio u rodnom mjestu, gimnaziju u Vinkovcima, teologiju u Pečuhu. Zaređen 1. travnja 1805. za svećenika. Duhovni pomoćnik u Vrhovinama (danas župa Trnjani) i Babinoj Gredi, upravitelj župe u Vinkovcima i Boš-

⁸⁴G. VARGA, *Mons. dr. Ćiril Kos – zlatomisnik*, u: *Diacovensia* 2 (1994.) 1, str. 12.

⁸⁵A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 255.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 241.

njacima. Ovdje se posvađao s oficirima radi nemorala što su ga ovi širili među mladeži, naročito ženskom. Radi toga je ostavio Bošnjake i prešao u Đakovo gdje je imenovan duhovnikom⁸⁶ u Bogoslovnom sjemeništu (1807.-1808.). Godine 1809. postao je župnikom u Kopanici i dekanom, tu je dao sagraditi crkve na filijalama. Zakratko je ponovno bio duhovnik (1809.-1810.) Kanonik od 1832. godine. Umro je kao kanonik lektor u 70. godini života i 45. misništva.

3. Toma Crndić (Čajkovci, 9. XII. 1781. - Vrbica, 6. X. 1836.)
kapelan, profesor, duhovnik Sjemeništa, župnik i kanonik

Rođen u Čajkovcima, župa Vrpolje. Učio u Pečuhu, gdje je 2. travnja 1805. zaređen za svećenika. Župni vikar u Kopanici, Sibiru i Đakovu, prebendar i profesor dogmatike i polemike (1814.-1815.) te bilježnik konzistorija. Duhovnik sjemeništa⁸⁷ 1808. Godine 1809. župnik u Vrbici, zatim neko vrijeme opet profesor. Bio je poznat kao čovjek strogih moralnih načela, zato je bio strah i trepet svijuu. Kanonikom je imenovan 1. listopada 1836. Umro u 55. godini života i 31. misništva, ne doznajući za kanoničko imenovanje.

4. Mirko Vice (Vukovar, 28. X. 1779. – Gibarac, 26. I. 1858.)
kapelan, profesor i kateheta, župnik, duhovnik Sjemeništa te župnik

Pučku školu učio u rodnom gradu, potom u Osijeku i Pečuhu, gdje je 13. studenoga 1802. zaređen za svećenika Pečujske biskupije. Kapelan u Mohaču i Luču. Od 1807. godine nalazi se u Đakovačkoj biskupiji kao profesor i kateheta u Vinkovcima i župnik u Privlaci (1808.-1809.). U Đakovu prebendar, duhovnik Bogoslovnog sjemeništa⁸⁸ (1810. - 1811.). Župnik u Osijeku (1811.-1813.). Skinuo ga je sa službe biskup Mandić i premjestio u Aljmaš, ali se ni ondje nije dugo zadržao, nego je prešao u Sarvaš (1817 -1843.), odande prelazi u Gibarac, gdje je umro u 79. godini života i 56. svećeništva.

5. Matija Fočić (Susek, 1783.- Dalj, 10. XII. 1819.)
kapelan, duhovnik Sjemeništa te upravitelj župe

---

⁸⁶ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 12, str. 4.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 93.; E. GAŠIĆ, *Svećenici rodom iz Velike Kopanice*, u: Hrvatska obrana 21 (1940.) 19, str. 11.; E. GAŠIĆ, *Župnici župe Bošnjaci*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 7, str. 4.; A. JARM, *Dijecozanski svećenici...*, str. 86.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 273.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 175.

⁸⁷ E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 94.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 5.; A. JARM, *Dijecozanski svećenici...*, str. 73.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 274.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 172.

⁸⁸ E. GAŠIĆ, *Svećenici đakovačke biskupije iz Vukovara*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 8, str. 6.; A. JARM, *Dijecozanski svećenici...*, str. 95.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 199.

Rodio se u Suseku 1783. (iločko vlastelinstvo). Filozofiju učio u Segedinu, teologiju u Pečuhu, Zagrebu i Đakovu. Zaređen za svećenika 19. ožujka 1807. u Đakovu. Kapelan u Karlovcima, Petrovaradinu, Županji i Ivankovu. Bio je tri mjeseca duhovnik u Sjemeništu⁸⁹ (1811.). Upravitelj župe Kamenica. Zbog lošeg zdravlja često mijenjao mjesta boravka i župe. Više puta stavljen u mirovinu, pa opet reaktiviran. Upravitelj župe Dalj. Umro mlad, u 36. godini života i 12. misništva.

6. o. Paškal Kelčić, OFM Cap. (Osijek, 30. XI. 1758.- Beč, 2. XII. 1831.) *kapelan, upravitelj župe, duhovnik Sjemeništa, profesor i provincijal*

Stupio u red kapucina i krsno ime Antun zamijenio redovničkim imenom Paškal. Zaređen za svećenika 18. prosinca 1784. godine. Kapelan u Vrbici (1787.), Osijeku 3, gdje je od 1795. upravitelj župe. Vrlo energičan, uspio je izgraditi prvi kat današnje župne kuće u Osijeku 3. Dodijala mu uprava župe pa je 1805. tajno pobjegao u Požun, no i kasnije je pomagao rad na župi. Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa⁹⁰ (1811.-1815.) i profesor mađarskog jezika. Poslije se otisnuo do Beča i postao provincijal provincije. Umro je u Beču u 73. godini života i 47. misništva.

7. Stjepan Szakaly

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 6./

8. Ivan Molnar (Seča-Siget, 19. XII. 1789.- Slankamen, 7. IX. 1849.) *kapelan, duhovnik u Sjemeništu, profesor te župnik*

Za svećenika je zaređen 26. kolovoza 1812. godine. Kapelan u Piškorevcima, a potom duhovnik Sjemeništa⁹¹ (1817.-1819.) i u isto vrijeme profesor religije i mađarskog jezika. Župnik u Slankamenu (1819.-1849.), gdje je umro u 60. godini života i 37. misništva.

9. Pavao Vorgić (Tovarnik, 23. I. 1761. – Nijemci, 28. VIII. 1840.) *kapelan, župnik, duhovnik u Sjemeništu*

⁸⁹ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 86.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 175.

⁹⁰ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 13, str. 5.-6.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 242.

⁹¹ E. GAŠIĆ, *Svećenici Mađžari u našim biskupijama*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9/23, str. 5. A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 85.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji*, str.186.

Filozofiju i humaniora učio u Pečuhu, teologiju u Pešti. Za svećenika zaređen 17. prosinca 1784. godine. Bio je dvorski kapelan (godinu dana), kapelan u Jankovcima i Sotinu, župnik u Kukujevcima (1788.-1806.) i Slankamenu (1806.-1819.). U Bogoslovnom sjemeništu duhovnik⁹² (1819.-1824). Nakon toga stavljen u mirovinu, kao umirovljenik živio u Nijemcima i tu umro u 79. godini života i 56. svećeništva.

10. Adam Filipović - Heldentalski

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 10./

11. ?

12. Stjepan Jasenković

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 12./

13. dr. Josip Juraj Strossmayer

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 13./

14. Matija Vukmanić

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 14./

15. dr. Antun Jakševac

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 15./

16. Josip Sukić

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 16./

17. Mijo Krčmarić

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 17./

18. Eduard Jurković (Požega, 29. III. 1829. – Đakovo, 7. IV. 1863.)

kapelan i duhovnik Sjemeništa

Zaređen 5. lipnja 1851. za svećenika. Bio je rođeni brat Janka Jurkovića, poznatog hrvatskog pisca. Kapelan u Zemunu. Duhovnik u Bogoslovnom sjemeništu⁹³ (1861.-1863.) Umro mlad, u 34. godini života i 12. misništva.

19. Stjepan Serkulj (Srkulj) (Krapina, 15. VIII. 1830. – Županja, 12.

X. 1896.) kapelan, duhovnik Sjemeništa, župnik i dekan

---

⁹²E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 76.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 200.

⁹³A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 99.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 178.

Za svećenika je zaređen 22. srpnja 1857. godine. Kapelan u Kopanici, Vrpolju i Đakovu, kateheta na gimnaziji u Vinkovcima. Imenovan je duhovnikom Bogoslovnog sjemeništa⁹⁴ (1863.-1869.) i kroz to vrijeme predavao vjeronauk. Župnik i dekan u Gundincima (1869. -1883.), u Županji (1884.-1896.), gdje je umro kao arhidakon gornjega Srijema u 66. godini života i 39. misništva. Bio je vro vrijedan i sposoban svećenik. Zagovarao je ideju središnjeg sjemeništa u Zagrebu. Pisao je članke najviše u *Glasniku* i dugo godina uređivao *Dijecezanski Direktorij* (kao magister rituum).

20. Luka Dabić

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 20./

21. Antun Pinterović (Osijek, 27. X. 1839. – Varaždin, 28. I.1910.)

duhovnik Sjemeništa, vjeroučitelj, prešao u Zagrebačku nadbiskupiju, župnik i dekan

Teološke studije završio u Đakovu, za svećenika zaređen 2. srpnja 1863. godine. Bio dvorski svećenik i duhovnik časnih sestara, štoviše, on je u ime biskupa Josipa Jurja Strossmayera išao u Ingenbohl pozvati sestre sv. Križa da dođu u Đakovo. Imenovan duhovnikom Bogoslovnog sjemeništa⁹⁵ (1870.-1872.) i nastavnikom religije. Prešao je u Zagrebačku nadbiskupiju i postao župnik i dekan u Brezovici. Umro u 71. godini života i 47. svećeništva.

22. Josip Šestak

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 17./

23. Jakob Greguričević (Gundinci, 25. VII. 1841. – Gundinci, 4. I. 1910.)

duhovnik Sjemeništa, profesor te župnik

Rođen i umro u Gundincima. U rodnom mjestu završio pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima, bogosloviju u Đakovu. Za svećenika je zaređen 26. rujna 1867. godine. Kapelan u Gorjanima (1867.-1869.) kod glasovitog župnika Adama Filipovića, i u Osijeku I. (1869.-1874.). Uvaživši neumorno djelovanje u pastvi, uzorno svećeničko vladanje, lijepe duševne sposobnosti, a napose us trajnu volju »te prirodenu točnost i savjesnost«, imenovao ga je biskup Stros-

⁹⁴S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 70.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 118.-119.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 133.; † *Stjepan Serkulj*, u: GBBS 24 (1896.) 19, str. 167.; M. SRAKIĆ, *Odogjitelji...*, str. 190.-191.

⁹⁵E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 150.; M. SRAKIĆ, *Odogjitelji...*, str. 189.

smayer duhovnikom Sjemeništa⁹⁶ i profesorom religije (1874.-1884.). Dobio je nadimak »Pater«, i pod tim imenom bio poznat među svećenstvom. Župnik u Gundincima (1884.-1910.). Imenovan je konzistorijalcem (1890.). U Gundincima sagradio kapelicu na groblju. Umro je u 69. godini života i 43. misništva.

24. Antun Leskovac (Slav. Brod, 7. I. 1850- Slav. Brod, 25. IX. 1935.)
kapelan, kateheta, duhovnik Sjemeništa, župnik i opat

Rođen i umro u Brodu. Pučku školu pohađao u rodnom gradu, gimnaziju u Osijeku kod franjevacu, bogoslovni studij u Đakovu. Za svećenika je zaređen 10. kolovoza 1875. godine u Đakovu. Kapelan u Otoku (tri godine) i Brodu (dvije godine), u travnju 1880. kateheta u samostanskoj Školi Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu. Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa⁹⁷ (1884.-1890.) i nastavnik vjeronauka.

Imenovan je upraviteljem župe u Brodu (1890.-1907.), poslije i župnikom u Brodu (1907.-1927.). Po naravi bio plemenit i skroman, od naroda voljen. Nekoliko puta je biran i u gradsko zastupstvo. Vršio je dužnost mjesnog školskog nadzornika i nadzirao obuku u vjeronauku u mjesnim školama. Biskup Strossmayer ga je imenovao konzistorijalcem, a biskup Ivan Krapac predložio za opata srijemske opatije »de Ilda«. Umro u 85 godini života i 60. misništva.

25. Aleksandar Anet (Đakovo, 20. II. 1867. – Sotin, 30. I. 1916.)
duhovnik Sjemeništa, profesor, rektor Dječjačkog sjemeništa u Osijeku, župnik i dekan

Kao odličan učenik, poslan je na Sveučilište u Innsbruck, gdje je završio bogosloviju i bio zaređen za svećenika 27. srpnja 1890. godine. Imenovan je duhovnikom⁹⁸ u Bogoslovnom sjemeništu (1890. - 1895.) i profesorom religije, poslije profesorom dogmatike (1896.-1902.). Godine 1901. imenovan prvim

⁹⁶ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 78.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 150.; † *Jakov Greguričević*, u: GBBS 38 (1910.) 1, str. 7.-8.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 175.

⁹⁷ A. DEVIĆ, *Župa Rušćica*, str. 130. i 146.; S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 88.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 9, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 177.; T. PRACNY, *Kod zlatne sv. mise preč. g. A. Leskovca*, u: GBBS 53 (1935.) 16, str. 126.-127.; T. PRACNY, *U spomen † opatu Antunu Leskovcu*, u: GBBS 63 (1935.) 18, str. 142.-144.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 182.

⁹⁸ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 3.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 156.; † *Anet Aleksander*, u: GBBS 44 (1916.) 4, str. 30.-31.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 203.

rektorom novoosnovanog Dječaćkog sjemeništa u Osijeku (1901.-1905.). Župnik u Sotinu (1905.- 1916.) i dekan tovarničkog dekanata. Bio je vrlo ljubezan, susretljiv i pjesnički nadaren. Njegova je poznata pjesma: »U slavu svetog Srca«. Umro od upale pluća u 49. godini života i 26. svećeničke službe.

26. dr. Jakša Pliverić

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 20./

27. Ivan Lakajner (Osijek, 22. III. 1873. – ubijen, najvjerojatnije 18. XI. 1944., pokraj Rume)

kapelan, kateheta, duhovnik Sjemeništa, župnik, mučenik

U rodnom gradu polazio osnovnu školu, srednju u Osijeku i Đakovu, bogoslovski studij u Đakovu. Za svećenika zaređen 2. srpnja 1896. godine. Kapelan u Piškorevcima (1896.-1897.) i Osijeku (1897.-1899.), u isto vrijeme kateheta. Propovjednik i prebendar stolne crkve (1901.-1903.). Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa⁹⁹ (1899.-1902.) i profesor vjeronauka. Župnik u Erdeviku (1903.-1913.) i Rumi (1913.-1944.) Odlikovan čašću kućnog premeta (1923.) i protonotara (1925.). U rujnu 1944. partizani su ga »jedne nedjelje«, u njegovoj 71. godini, iznenada, odveli od stola. Mučili su ga i ubili pokraj Rume. Prema svjedocima, to se najvjerojatnije zbilo 18. studenoga 1944. godine. Za grob se ne zna. Bačen je, naime, u masovnu grobnicu, s ubijenim Nijemcima i Hrvatima, na mjestu gdje je /do 2000./ bila ciglana.

28. Antun Kubiček (Železnice, Češka, 3. VI. 1866. -?)

duhovnik Sjemeništa, profesor, upravitelj župe, redovnik i misionar

Za svećenika je zaređen 1896. godine. Duhovnik Sjemeništa¹⁰⁰ (1901.-1902.). Predavao moralnu teologiju 1901. godine. Imenovan upraviteljem župe u Moroviću, potom u Strošincima, otkuda je ušao u red sv. Benedikta u Lambertu u Štajerskoj. Zatim, navodno, misionar u Rusiji.

29. Karlo Pavličić (Vinkovci, 20. XII. 1865. – Indija, 4. XII. 1909.)

kapelan, profesor, duhovnik Sjemeništa te župnik

⁹⁹ A. JARM, »Njihovo se svjedočanstvo ne smije zaboraviti« - Svećenici - svjedoci i žrtve u vrijeme i neposredno nakon Drugog svjetskog rata (Građa 2/3), u: VDSB 53 (2000.) 11, str. 725.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 189.; *Jubilej zaslužnog župnika*, u: Hrvatska obrana 19 (1938.) 13, str. 8.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 218.

¹⁰⁰ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 258.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 181.

Za svećenika zaređen 8. srpnja 1888. godine. Kapelan u Vel. Kapanici, Otoku i Brodu. Imenovan profesorom fizike i matematike (1891.-1901.). Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹⁰¹ (1901.-1904.) U Sjemeništu je napose njegovao kult Presv. Euharistije. Prešao za župnika u Inđiju (1904. - 1909.) i umro u 44. godini života i 11. svećeništva.

30. Marijan Galović (Županja, 1. II. 1872. – Bošnjaci, 4. VIII.1950.)
kapelan, kateheta, duhovnik Sjemeništa, župnik, dekan, komornik i pisac

U rodnom mjestu učio osnovnu školu, srednju u Vinkovcima i Đakovu, a teološki studij u Đakovu. Za svećenika je zaređen 4. srpnja 1895. godine. Kapelanovao u Račinovcima (1895.-1896.), Ivankovu (1896.-1898.), Srijemskoj Mitrovici (1898.-1890.), gdje je bio i kateheta (1900.-1904.). Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹⁰² (1905.-1911.). Bio je duhovnik i vjeroučitelj u Višoj djevojačkoj školi sestara sv. Križa te njihov ispovjednik i propovjednik. Župnik u Bošnjacima (1911.-1950.). Od 1912. dekan županjskog dekanata, komornik Njegove Svetosti (1925.). Organizirao je 23. kolovoza 1936. dekanatski Euharistijski kongres. Umro u 78. godini života i 55. svećeništva. Pokopan u Županji.

Pisao je mnogo, surađivao je u *Hrv. Braniku* u Mitrovici, *Pučkom Listu* u Splitu, *Euharistiji* na Krku, *Glasniku* u Đakovu, *Glasniku Srca Isusova* u Zagrebu, *Gospinoj Krnici*, *Glasniku sv. Antuna*, *Dušobrižniku*, *Hrvatskoj Straži*, *Katoličkom Listu* i beletrističkom listu *Prosvjeta*. U kapelanskim danima preveo je s talijanskog jezika »*Angjelina*«, Đakovo, 1894., pripovijest za mladež. Godine 1896. izdao je molitvenik »*Sveta obitelj uzor kršćanskim obiteljima*«.

31. o. Ivan Dvornik, DI (Split, 18. IX. 1866.- Zagreb, 12. V. 1932.)
superior u više mjesta, duhovnik Sjemeništa, profesor i prefekt bogoslova u Sarajevu

Rodeni brat Matej bio je zadarski nadbiskup. Osnovnu školu završio u Splitu, gimnaziju u dječaćkom sjemeništu »Zmajević«. U Družbu Isusovu stupio 1883. godine. Novicijat je započeo u Soresinu, nastavio u Kraljevici, gdje je

¹⁰¹ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 78.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 150.; † Karla Pavličić, u: GBBS 37 (1909.) 23, str. 183.-184.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 188.

¹⁰² S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 87.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 199.-200.; V. JUZBAŠIĆ, *Svećenik Marijan Galović (1872.-1950.)*, u: VDSB 56 (2003.) 3, str. 223.-224.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50 god.*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 175.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 211.

učio filozofiju, teologiju u Gorici. Za svećenika zaređen 29. rujna 1897. godine. Obavljao je službu superiora ili vicesuperiora u Dubrovniku, Splitu i u Zagrebu više puta. U Đakovu je u Bogoslovnom sjemeništu obavljao službu duhovnika¹⁰³ (1911.-1912.). U Sarajevu je bio prefekt bogoslova i profesor liturgike (1912.-1913.). Umro je u 66. godini života, 49. redovništva i 36. svećeništva.

32. dr. Andrija Spiletak

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 25./

33. Grgur Galović (Županja, 12. III. 1882.- Đakovo, 22. III. 1923.)

kapelan, duhovnik Sjemeništa, profesor, asketa i pisac

U rodnoj Županji dovršio pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima, bogosloviju u Đakovu. Zaređen za svećenika 29. lipnja 1905. godine. Kapelan u Zemunu, a zatim je 1906. poslan na teološki fakultet u Beč, odakle se vraća natrag radi slabog zdravlja. Kapelan u Srijemskim Karlovcima (1906.-1913.). Biskup Krapac pozvao ga za duhovnika u Bogoslovnom sjemeništu¹⁰⁴ (1913.- 1920.). Profesor moralne teologije i pastoralna (1920.-1923.). Asketa i pisac. Umro je naglo u Đakovu u 41. godini života i 17. misništva. Kao profesor, piše i obrađuje više tema pod naslovom »*Pastoralna razmatranja*« u Glasniku biskupije đakovačke i sriemske 1908. godine, pod svojim imenom i pod pseudonimom Srijemski kapelan. Treba istaknuti njegova djela koja su doživjela više izdanja: *Katolički đak*, Osijek, 1910. (tri izdanja); *Marijina škola*, Osijek, 1923., *Posebni ispiti savjesti*, mali priručnik asketskog sadržaja.

34. Augustin Wolf (Zemun, 23. VIII. 1882.- Zagreb, 15. V. 1962.)

kapelan, duhovnik Dječać. sjemeništa, upravitelj župe, duhovnik Sjemeništa, profesor te duhovnik časnih sestara

U rodnom mjestu polazio osnovnu školu i gimnaziju, teološki studij u Đakovu. Dne 3. srpnja 1905. zaređen je za svećenika. Kapelan u S. Karlovcima (1905.), Slankamenu (1905.-1906.), Osijeku II (1906.-1907.). Duhovnik Dječaćkog sjemeništa u Osijeku (1907.-1918.), potom upravitelj župe Gunja

¹⁰³M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 240.

¹⁰⁴S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika*, str. 85.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 101.; *Nad odrom † Grgura Galovića. Oproсна riječ Dr. Andrije Živkovića*, u: GBBS 51 (1923.) 6, str. 47.-49.; † Prof. Grgur Galović, u: GBBS 51 (1923.) 6, str. 51.; K. SCHWERER, *Uspomeni † Grgura Galovića*, u: GBBS 51 (1923.) 7, str. 56.-58.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50 god.*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 175.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 211.; *Vigilantibus iura I, II, i III*, u: GBBS 45 (1917.) 13, str. 101.-102.; 15, str. 118.-119.; 16, str. 124.-125.; A. ŽIVKOVIĆ, *Epilog*, u: GBBS 45 (1917.) 18, str. 140.-141.

(1918.-1919.). U Bogoslovnom sjemeništu obnašao službu duhovnika¹⁰⁵ (1920. - 1929.) i predavao ascetiku i liturgiku (1926.-1929.). Odlikovan čašću tajnog komornika. U Zagrebu bio duhovnik časnih sestara uršulinki (1933.-1962.). Umro je u 80. godini života i 57. svećeništva.

35. Marijan Jelenčić (Dobra, 23. I. 1893- Osijek, 25. VI. 1974),
kapelan, kateheta, duhovnik Sjemeništa, profesor, župnik i dekan

Rođen u Dobri, u župi Brod-Moravice kod Delnica. Osnovnu školu pohađao u Čazmi, gimnaziju u Bjelovaru i Osijeku, bogoslovske nauke u Sarajevu i Đakovu, gdje je 14. lipnja 1916. zaređen za svećenika. Kapelan u Tovarniku (1916.-1917.) Vinkovcima (1917.-1918.). Kateheta u Osijeku I, II. i III. (1919.-1922.), kapelan u Gorjanima (1921.), duhovnik Dječaćkog sjemeništa u Osijeku (1919.-1921.). Godine 1921. dolazi u Đakovo, gdje ostaje pune 42 godine. Prvih osam godina bio kateheta osnovne škole, i paralelno, prefekt u Bogoslovnom sjemeništu. Zatim je osam godina vršio odgovornu službu duhovnika u Bogoslovnom sjemeništu¹⁰⁶ (1929.-1937.). Uz to je predavao pedagogiju i katehétiku. Godine 1937. postao župnikom u Đakovu; u toj službi ostaje punih 25 godina. Svojom inteligencijom, pobožnošću, revnošću i dobrotom osvojio je srca drevnog Đakova, osobito djece. Uz župničku službu bio je i dekan, tajnik dijecezanskog misijskog D.S.V., ispovjednik bogoslova i časnih sestara.

Pošavši početkom 1963. god. u mirovinu, proživio je još jedanaest godina u Osijeku (Donji grad), u redovničkoj kući časnih sestara milosrdnica, kao njihov duhovnik. Umro u 82. godini života i 42. misništva. Pokopan u Đakovu. Suradivao u katoličkim časopisima: *Luči, Hrv. Obrani i Kršć. školi*. Bio je 4 godine urednik *Hrvatske Obrane*. Najviše se istakao kao prvoklasni stručnjak - teoretski i praktični - na području katehetike. Neumornim radom, srcem i ljubavlju, živom riječju i pisanim člancima bio je kateheta čitav život. Uz pokojnog biskupa Stjepana Bäuerleina, Jelenčić je bio u prvom redu kateheta - vjeroučitelj djeci i mladima: u Osijeku, u Đakovu, i na filijalama đakovačke župe. Resila ga je blagost i strpljivost, teološka i asketska ispravnost, nadasve uzorni i sveti svećenički život.

¹⁰⁵ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 211.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 235.

¹⁰⁶ *Jedan značajan jubilej Đakovačke župe*, u: VDSB 15 (1962.) 12, str. 178.-179.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 221.; † *Marijan Jelenčić župnik u miru*, u: VDSB 27 (1974.) 7-8, str. 153.-154.; † *Marijan Jelenčić, dekan i župnik u m.*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 30 (1974.) VIII., str. 226.-227.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 214.

36. Josip Pavlović (Petrovaradin, 1. II. 1905- Đakovo, 14. VIII. 1984.)
vjeroučitelj, profesor, duhovnik Sjemeništa, župnik, dekan

U rodnom Petrovaradinu polazio je osnovnu školu, gimnaziju u Zemunu, Srijemskim Karlovcima, Osijeku i Zagrebu. Bogoslovske nauke učio u Zagrebu, gdje je primio svećenički red 29. lipnja 1927. godine. Svećeničku službu započeo je kao kapelan u Velikoj Kopanici. Kapelan i vjeroučitelj u Rumi (1927.), Gorjanima (1927.-1928.), Srijemskoj Mitrovici (1927.-1929.), Đakovu (1929.-1933.) i opet u Srijemskoj Mitrovici (1933.-1935.). Obavljao je službu prebendara stolne crkve u Đakovu. Na Visokoj bogoslovnj školi predavao je filozofiju (1935.-1942.) i ascetiku (1939.-1942.), bio je prefekt discipline (1935.-1937.) i duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹⁰⁷ (1937.-1942.).

Najveći dio svećeničkog djelovanja proveo je u Vinkovcima (1943.-1977.). Bio je dugogodišnji dekan vinkovačkog dekanata, začasni kanonik (1954.) i arhidakon gornjeg Srijema (1958.). Uz sve svećeničke poslove, u vinkovačkoj su se župi kroz dugi niz godina redovito održavale više puta godišnje *svećeničke tribine*. Kao umirovljenik, otišao je u Đakovo, gdje je u predvečerje blagdana Velike Gospe umro u samostanu sestara sv. Križa u Đakovu, u 79. godini života i 57. misništva.

37. Stjepan Bulat (Đakovo, 27. XI. 1916. – Đakovo, 24. III. 1996.)
kapelan, duhovnik Sjemeništa, župnik i dekan

Osnovnu školu i srednju polazio u rodnom gradu, sedam razreda u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 2. lipnja 1940. godine. Kapelan u Bošnjacima (1940.-1941.), upravitelj župe u Baranjskom Petrovom Selu (šest mjeseci), kapelan u Osijeku I (1941.-1942.), Osijeku III (1942), Osijeku I (1942.-1943.). Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹⁰⁸ (1943.-1950.), profesor apologetike (1944.) i filozofije (1949.). Bogoslovi su ga od milja zvali »Špiro«. Za boravka u Đakovu bio je vjeroučitelj njemačke pučke škole (1943.), upravitelj Djela sv. Djetinjstva (1943.), vicemoderator Marijine kongregacije svećenika (1943.), član Povjerenstva Caritasa (1943.), knjižničar

¹⁰⁷E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 1/15, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 231.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 222.; † *Josip Pavlović, župnik u miru*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 40 (1984.) VIII.-IX., str. 256.-265.; M. NIKOLIN, *Josip Pavlović - čovjek i svećenik*, u: VDSB 37 (1984.) 10, str. 184.-187.

¹⁰⁸Ž. BRZIĆ, *Nikada me nije razočarao* (sjećanja na svećenika Stjepana Bulata), u: VDSB 49 (1996.) 6, str. 391.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 241.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 207.; L. STRGAR, *In memoriam + mons. Stjepan Bulat, dekan i župnik u miru*, u: VDSB 49 (1996.) 4, str. 263.

sjemenišne biblioteke (1943.), redoviti ispovjednik časnih sestara u sjemeništu i Biskupskom dvoru (1945.), duhovnik samostana i ekskurent po mnogim župama. Bio je i dugogodišnji suradnik Vjesnika.

Nakon završene službe duhovnika, sredinom rujna 1950. imenovan je upraviteljem, pa župnikom u Nijemcima (1950.-1960.), u Osijeku III (1960.-1984.) Bio dekan osječkog dekanata. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (1976.) Kao umirovljenik, bio je privremeni upravitelj župe Komletinci (1986.), poslije dušobrižnik sestara u Cetinju (1988.-1993.). Umro je u svećeničkom domu u Đakovu u 80. godini života i 56. misništva.

38. Stjepan Bäuerlein

/Vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 31/

39. Ćiril Kos (Ribič Breg, 19. XI. 1919.- Osijek, 6. VII. 2003.)

kapelan, upravitelj župe, duhovnik, biskupski tajnik, kanonik, generalni vikar i biskup ordinarij

Mons. Ćiril Kos rodio se filijali župe Ivanec. Četiri razreda osnovne škole završio je u Harkanovcima, kamo su mu se roditelji preselili. Gimnaziju završio na Širokom Brijegu, a teološki studij u Đakovu. Za svećenika je zaređen 9. srpnja 1944. godine. Župni vikar u Hrvatskoj Mitrovici (1944.-1946.), zatim upraviteljem župe u Trnjanima (1946.-1951.). Biskup Bäuerlein imenovao ga je duhovnikom Bogoslovnog sjemeništa¹⁰⁹ (1951.-1959.). Kroz to vrijeme predavao je u Bogoslovnom sjemeništu svjetovnu povijest, ascetiku, mistiku, liturgiku.

¹⁰⁹Z. BENAŠIĆ, *Đakovački spomendani*, Đakovo, 2003., str. 176.-178.; *Biskupu našem Ćirilu blagoslov, uspjeh i duh život!*, u: VDSB 47 (1994.) 6, str. 140.-145.; N. DOGAN, *Mons. Ćiril Kos doctor theologiae honoris causa*, u: Diacovensia 2 (1994.) 1, str. 58.-67.; G. DJURAK, *Mons. Ćiril Kos novi đakovački biskup*, u: Glas Koncila 12 (1974.) 4, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 245.; *Jubileji Biskupa Ordinarija*, u: VDSB 47 (1994.) 4, str. 85.; *Kos, Ćiril*, u: Opći religijski leksikon, Zagreb, 2002., str. 470.; *Kos, Ćiril*, u: Hrvatski leksikon, I., Zagreb, 1996., str. 626.; S. KRALJEVIĆ-ČILIĆ, *«U najtežim trenucima ostao je uz svoj narod» (oprostaj s umirovljenim biskupom đakovačkim i srijemskim, mons. Ćirilom Kosom)*, u: Glas Koncila 43 (2003.) 25, str. 1. i 3.; *Novo lice đakovačke crkve*, u: Glas Koncila 12 (1974.) 7, str. 1., 3., 8. i 10.; L. MARIJANOVIĆ, *Biskup koji već neumorno pedeset ljeta sije sjeme Božje riječi*, u: Revija Đakovačkih vezova 1999, str. 32.; † *Preuzvišeni gospodin mons. Ćiril Kos, dijecezanski biskup u miru*, obavijest o smrti, u: VDSB 56 (2003.) 7-8, str. 481.-512.; M. SRAKIĆ, *«U ime naroda!» (proces protiv profesora, svećenika i bogoslova Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu 1959-1960)*, u: Diacovensia 2 (1994.) 1, str. 23.-57.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol*, str. 292.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 217.-218.; M. ŠIMUNOVIĆ, *Biskup Ćiril Kos i katehetske ljetne škole u pokoncilskoj Crkvi u Hrvata*, u: Diacovensia 2 (1994.) 1, str. 68.-79.; G. VARGA, *Đakovački biskup mons Ćiril Kos zaređen i ustoličen 17. III. 1974. g.*, u: VDSB 27 (1974.) 4, str. 63.-79.; G. VARGA, *Uz desetogodišnjicu biskupske službe msgr. Ćirila Kosa đakovačkog i srijemskog biskupa 1974.-17. III. - 1984.*, u: VDSB 37 (1984.) 3, str. 43.-44.; G. VARGA, *Mons. dr. Ćiril Kos - zlatomisnik*, u: Diacovensia 2 (1994.) 1, str. 10.-22.

Da bi bogoslove i svećenike opskrbio duhovnom literaturom, toliko potrebnom za vođenje duhovnog života i za svećenički rad, priredio je ciklostilsko izdanje djela R. Plusa, G. Curtoisa, G. Ransona. Preveo je s francuskog Tanquerejevu *Ascetiku*. U Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu bilo je bogoslova iz cijele zemlje: iz Bosne i Hercegovine, iz Dalmacije i Slovenije, iz Bačke i Banata, iz Skoplja i Prizrena, iz 14 biskupija. Još se i sada mnoge starije generacije svećenika u tim biskupijama sa zahvalnošću sjećaju omiljelog duhovnika.

Godine 5. listopada 1959. uhićen je, zajedno s drugim profesorima i klericima, i osuđen na 7 godina strogog zatvora. Pomilovanje je uslijedilo nakon dvije i pol godine. Biskup Bäuerlein imenovao ga je biskupskim tajnikom, prebendarom stolne crkve, generalnim ceremonijarom katedrale i katedralnim penitencijarom. Kanonik arhidakon od 1966., a kasnije kanonik kustos. Za vrijeme bolesti biskupa Bäuerleina bio je generalni vikar (1973.), a poslije njegove smrti kapitularni vikar (1973.-1974.). Dne 17. ožujka 1974. posvećen je za biskupa đakovačkog i srijemskog.

Katolički bogoslovni fakultet dodijelio mu je 23. veljače 1989. naslov doktora »honoris causa«. Apostolska Stolica imenovala ga je apostolskim administratorom Vrhbosanske nadbiskupije (1990.-1991.). Biskup Ćiril volio je svoj hrvatski narod, bio je uz njega kad je slavio i kad je patio. U najtežim trenucima Domovinskog obrambenog rata ostao je uz narod, pohađao ranjenike i branitelje, ispraćao pokojne... Bolna srca gledao je kako Đakovačka i Srijemska biskupija krvari i kopni, kako naselja redom padaju, a vjernici ginu i bježe iz svojih domova, kako se ruše bolnice i škole, dječji vrtići i crkve. Dugogodišnji vođa Vijeća biskupske konferencije za katehizaciju. Uspješno je vodio biskupiju sve do umirovljenja 6. veljače 1997. godine. Umro je u osječkoj bolnici u 84. godini života i 59. svećeništva i 30. godini biskupske službe. Pokopan je u kripti đakovačke katedrale.

Biskupsko geslo: **služiti u ljubavi, skromnosti i jednostavnosti života**, ne odražava vjerno samo njegovo biskupovanje, nego cjelovitu njegovu osobu, kao svećenika, duhovnika, tajnika, kanonika i biskupa. Bio je plemenit čovjek, krasila ga je prirodna spontanost, iskrenost i jednostavnost, u razgovorima neposrednost, razgovorljivost i nasmijanost. Čovjek vjere, velikog pouzdanja u Boga i osvajajuće ljubavi i dobrote prema čovjeku.

40. mons. Gejza Varga

/Vidi: Vicerektori-ekonomi Bogoslovnog sjemeništa, br. 36./

41. o. Antun Bauer, D. I. (Sotin, 13. I. 1909.- Zagreb 8. II. 1985.)
prefekt, župnik, duhovnik Sjemeništa i profesor

U rodnom mjestu završio je osnovnu školu, srednju u Travniku kao sjemeništarc Đakovačke biskupije. Stupio u novicijat Družbe Isusove u Ljubljani, a kad se novicijat preselio u Zagreb, prešao je u Zagreb. Nakon novicijata poslan je u Pullach na studij filozofije (1931.-1934.). U Travniku je bio prefekt i predavao je vjeronauk (1935.-1937.). Teologiju započeo studirati u Rimu, u Sarajevu i opet u Rimu. Za svećenika je zaređen 15. rujna 1945. godine. Kao mladi svećenik radio je u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Obavljao je službu pomoćnika učitelja novaka na Fratrovcu (1947.-1958.). Bio je župnik u župi Bukevje (1959.-1962.). Superior u Osijeku (1966.-1972.), u Opatiji (1972.-1975.), potom kapelan u župi Zamet, odakle je premješten u Split (1981.-1985.). U Đakovu je bio duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹¹⁰ (1962.-1964.) i profesor ascetike, povijesti i vjeronauka u Liceju.

42. o. Antun Weissgerber, D. I. (Vinkovci, 22. III. 1921.- Sarajevo, 4. X. 1989.) *upravitelj župe, profesor, duhovnik Sjemeništa, poznat pastoralni radnik, pisac*

U rodnom gradu pohađao je osnovnu školu, srednju u Travniku, filozofiju i teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 22. kolovoza 1951. godine. Godine 1940. stupio je u novicijat Družbe Isusove na Jordanovcu. Bio je magistar u Nadbiskupskom dječjačkom sjemeništu, uz to predavao hrvatski i latinski jezik. Na daljnjem školovanju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu postigao licencijat iz teologije. Bio je upravitelj župe Vuka (1953.-1954.). U Zagrebu na Šalati bio profesor filozofije, crkvene povijesti i vjeronauka, uz to duhovnik za D. I. Duhovnik i profesor na riječkom sjemeništu (1963.). U Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu imenovan duhovnikom¹¹¹ (1964.-1966.), profesorom duhovne teologije i povijesti Crkve, u Liceju predavao dogmatiku i vjeronauk (1964.-1973.). Na Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu djelovao je kao profesor (1973.-1989.). Bio je poznati pastoralni radnik, mnogo je pisao po vjerskim časopisima, objavio knjigu razmatranja o Mariji »*Evo ti, Majke!*« (1987.). Umro je u 68. godini života i 38. misništva.

---

¹¹⁰M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 238.

¹¹¹*Isto*, str. 246.-247.

43. o. Miljenko Belić, D. I. (Đakovo, 26. II. 1921.)

profesor, duhovnik Sjemeništa, rektor Bogoslovije u Sarajevu

Gimnaziju završio u Travniku, filozofiju i teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 14. kolovoza 1949. godine. Bio je profesor na Filozofskom-teološkom institutu D. I. u Zagrebu (1955.-1996.), i od 1981. Na Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu profesor filozofije i duhovnog bogoslovlja i odgojitelj u dva navrata (1969.-1974.; 1978.-1981.). U Sarajevu je bio rektor Bogoslovije (1969.-1972.) te duhovnik bogoslova u tri navrata. U Bogoslovnom sjemeništu¹¹² u Đakovu bio je profesor filozofije i duhovnik (1966.-1969.). Objavljuje članke s područja filozofije i teologije.

44. mr. Ivan Šešo (Osijek, 17. XI. 1939.)

kapelan, župnik, duhovnik Sjemeništa, voditelj Marijinog doma

U rodnom Osijeku pohađao je osnovnu i srednju školu. Nakon toga došao na teološke studije u Đakovu i tu 23. prosinca 1962. bio zaređen za svećenika. Imenovan je kapelanom u Osijeku I (1963.-1968.), te župnikom u Ivankovu (1968.-1974.). Poslan na specijalizaciju iz duhovne teologije na Gregorijanu u Rimu (1974.-1977.). Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹¹³ (1977.-1997.), što je najduži duhovnički staž u Sjemeništu. Bio je profesor duhovnog bogoslovlja. Kroz to vrijeme predavao u Liceju engleski jezik. Začasnim kanonikom imenovan je 1989. godine. Suraduje u više katoličkih časopisa: *Vjesnik, Bogoslovska smotra, Vrelo života*; sudjeluje na skupovima, vodi brojne duhovne vježbe, seminare. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (2000.).

45. mr. Bože Radoš (Crvenice, 5. IX. 1964.-)

kapelan, duhovnik Sjemeništa

Roden je pokraj Tomislavgrada. Roditelji su preselili u župu Kuševac, kraj Đakova, gdje je dovršio osnovnu školu, srednju u Zagrebu i Đakovu, bogoslovske nauke u Đakovu, gdje je zaređen za svećenika 29. lipnja 1990. Duhovni pomoćnik u župi Osijek 3 (1990.-1991.) i poslan na daljnje studije u Rim. U Zavodu sv. Jeronima boravio (1991.-1997.) i studirao duhovnu teologiju na Gregorijani, gdje je magistrirao 8. lipnja 1994. godine. Duhovnik Bogoslovnog sjemeništa¹¹⁴ u Đakovu od 1997. do danas.

¹¹² *Isto*, str. 238.-239.

¹¹³ *Imao sam radost... život kao metafora*, razgovarala Maša, u: *Veritas* 27 (1988.) 1, str. 14.-15., 21.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 232.

¹¹⁴ J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci zavoda*, str. 955.

IV. Prefekti studija (nauka) i discipline

Odmah na početku jedna zanimljivost. Po traženju u izvorima, prefekti se nabrajaju do 1844. godine i tu zastaje spominjanje njihove službe. Ponovno se navodi služba prefekta od 1899. godine. Koji je tome razlog, ne znam.

1. Ferdinand Leitner, pijarist (Šeminac, 24. XII. 1779.- Temišvar, 30. IV. 1838.) *profesor, prefekt studija, začasni kanonik, vicerektor u Temišvaru*

Rodio se u Šemnicu,¹¹⁵ ostrogonskoj nadbiskupiji. Redovničko odijelo obukao 27. rujna 1796., zavjete položio 30. rujna 1802. u Vacu, a 19. kolovoza 1804. zaređen za svećenika. Poznao je njemački, slovački, mađarski i poljski. Predavao gramatiku u Podolinu, Vacu te u Njitri teologiju. U Đakovu predavao biblijske znanosti i istočne jezike (1806.-1814.) Imenovan je prvim prefektom studija¹¹⁶ (1806.-1809.), a konzistorijalcem 1813. godine. Nakon Đakova pošao u Kaloču, gdje je bio profesor pet godina, a poslije u rodnom gradu dvije godine. Predavao je u Tati (1825.-1826.) i potom bio vicerektor u Temišvaru (1827.-1838.), gdje je i umro u 59. godini života i 34. svećeništva. Bio je pobožan redovnik i učen profesor.

2. mr. Bartol Smilošević (Brod, 15. XI. 1787. - Babina Greda, 26. XII. 1851.) *profesor, prefekt Sjemeništa, začasni kanonik, župnik*

U rodnom Brodu polazio pučku školu, studirao u Zagrebu i Pešti. Za svećenika je zaređen 23. srpnja 1810., u Đakovu. Položio je licencijat iz teologije 1811. godine. Profesor filozofije, povijesti i patrologije (1811.-1814.), prefekt u Bogoslovnom sjemeništu¹¹⁷ (1810.-1814.). Nakon afere profesorskog zbora s biskupom Mandićem, poslan za kapelana u Drenovce, zatim u Osijek III. Iako je bio poznat po »svjetovnjačkom« duhu, biskup Raffay ga je pozvao u dvor za ceremonijara, bilježnika, tajnika i predsjednika Duhovnog stola u Đakovu. Župnik u Babinoj Gredi, imenovan dekanom 1. rujna 1819. godine. Sagrađio je župnu crkvu u Babinoj Gredi i filijalnu crkvu u Šamcu. Bio je strog čovjek,

---

¹¹⁵ U njegovu životopisu spominje se samo datum krštenja: 24. prosinca 1779., kojega sam uzeo kao datum rođenja s pretpostavkom da su se djeca krstila istog dana.

¹¹⁶ M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 243.

¹¹⁷ A. DEVIĆ, *Župa Ruščica*, str. 148.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 103.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 4/18, str. 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 88.; F. MARTINČEVIĆ, *Portreti s jedne istalacije 1814.*, u: VĐSB 4 (1951.) 10, str. 135.-136.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 190.

ljubitelj reda i stege. Umro je iznenada, kao župnik, u 64. godini života i 41. svećeništva i pokopan na tamošnjem groblju.

3. dr. Đuro Emanović

/vidi: Vicerektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 7./

4. dr. Martin Komendo (Sentivan, 9. X. 1787. – Đakovo, 24. I. 1858.)
kapelan, prefekt Sjemeništa, profesor, župnik, kanonik

Rodio se kod Győra u Mađarskoj. Govorio je hrvatski, koji mu je bio materinski jezik, zatim njemački, mađarski i latinski. Nakon što je zaređen za svećenika 3. rujna 1812., bio je župni vikar u Osijeku II i Đakovu. Godine 1814. dolazi u Đakovo za prefekta Bogoslovnog sjemeništa¹¹⁸ (1814.-?), od 1816. do 1829. godine profesor biblijuma u Đakovu. On je prvi klerik Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu koji je stekao doktorat (doktorirao 1820. u Pešti), a da nije studirao ni na jednom sveučilištu. Godine 1830. imenovan je župnikom u Piškorevcima. Biskup Matija Pavao Sučić hvalio je njegova »insignia talenta ac in omni ramo scientiarum profundarum eruditionem«. Biskup Kuković pozva ga 1836. u stolni kaptol za kanonika magistra i skolastika. Poslije je odlikovan naslovom prepošt Sv. Mudrosti de Titel. Umro je kao kanonik kantor, u 71. godini života i 46. misništva. Pokopan je na đakovačkom groblju. Grob nepoznat.

5. Ivan Zunzig (Rijeka, 27. XII. 1802.- Nuštar, 15. III. 1852.)
prefekt Sjemeništa, profesor te župnik

Teološki studij pohađao u Đakovu i Pešti. Poslije svećeničkog ređenja, 13. siječnja 1827., imenovan je profesorom religije i prefektom¹¹⁹ (1830.-1832.). Poslije je imenovan župnikom u Nuštru (1833.-1852.), gdje je umro nesretnim slučajem u 49. godini života i 25. misništva.

6. dr. Josip Hajnović (Suhopolje, 16. III. 1808. – Pečuh, 18. VIII. 1864.)
kapelan, profesor, prefekt studija, župnik i kanonik.

U studenome 1825. došao u Đakovo na studij filozofije. Đakovački biskup Emerik Mirko Raffay posla ga 1827. u Pazmaneum u Beč, odakle se 1831. vratio u biskupiju, postigavši laureat iz teologije. Zaređen je za svećenika 5. kolo-

¹¹⁸ E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 94.; E. GAŠIĆ, *Svećenici Bunjevci u našim biskupijama*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 11/25, str. 5.-6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 94.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str.134.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 274.-275.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 179.

¹¹⁹ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 88.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 201.

voza 1831. Nakon kratkog kapelanovanja u Srijemskim Karlovcima, imenovan je prefektom studija u Bogoslovnom sjemeništu¹²⁰ (1833.-1837.). Studentima filozofije predavao vjeronauk, a prema potrebi zamjenjivao profesora teologije. Suplent prava i crkvene povijesti (1832.), morala i pastoralna (1837.- 1840.). Odlazi ponovno na studij i, položivši rigorozu u Beču 1840., prelazi u Pečušku biskupiju i postaje župnikom u Marijancima (1840.-1858.), Petrijevcima (1858.-1860.) i Podravskim Podgajcima (1860.-1864.). Kao podgajački župnik odlikovan je viteškim križem cara i kralja Franje Josipa. Bio je imenovan kanonikom teologom i rektorom Sjemeništa u Pečuhu. Koncem svibnja bio je po zastupniku instaliran za kanonika u Pečuhu. No kada se spremao stupiti u novu službu, umro je u kući svog prijatelja Pavla Gotlibovića, u 56. godini života i 33. misništva, a da na svoje kanoničko mjesto nije nikada ni sjeo. Pokopan je u kripti pečuške katedrale.

7. dr. Jeronim Andrić

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 10./

8. dr. Ivan Stanković (Đakovo, 13. XII. 1810. – Đakovo, 4. V. 1844.)

profesor; prefekt Sjemeništa

Rođeni Đakovčanin, srednju školu polazio u Osijeku, teološki studij u Đakovu i Pešti, gdje je doktorirao iz filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1833. godine. Profesor prirodnih nauka, matematike, opće povijesti (1833.-1880.), moralke i pastoralna (1840.-1844.). Obnašao je službu prefekta¹²¹ (1837.-1844.) Prehladivši se u lov, kojega je vrlo volio, umro je naglom smrću u 34. godini života i 11. svećeništva. Obavljao je službu sinodalnog egzaminatora, prisjednika Sudbenog stola Županije virovitičke i srijemske. Bio je izvanrednih sposobosti. Jedan od značajnijih đakovačkih iliraca. Oduševljeni pristaša ilirskog pokreta, dopisivao se s poznatim ilircima. U »Danici ilirskoj« objavio je dvije pjesme i jedan veći članak. U njenom prvom godištu objavio je

¹²⁰J. BRÜSZTLE, *Povijest katoličkih župa u istočnoj Hrvatskoj do 1880. godine*, Osijek, 1999., str. 99., 123. i 146.; A. DEVIĆ, F. ZEFIQ, *Župa Podgajci Podravski*, str. 164.; E. GAŠIĆ, *Povijest župe i mjesta Petrijevcima*, u: GBBS 60 (1932.) 6, str. 46.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 100.; A. MILFAJT, *Iz stare Slavonije*, u: Hrvatska obrana 18 (1936.) 38, str. 6.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 173.-175.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 176.; A. ŠULJAK, *Studij crkvene povijesti i patrologije*, str. 97.-98.

¹²¹E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 79.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 135.; M. PAVIĆ, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu...*, str. 175.-176.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 191.

dulju pjesmu »Uzdisi vile Slavonkinje«, napisanu starom slavonskom grafijom i ikavicom. Prerana smrt spriječila ga je da učini više.

9. Petar Pejakić

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 22./

10. Ivan Radić (Vinkovci, 16. V. 1862. – Zagreb, 2. VI. 1929.)

kapelan, prefekt Sjemeništa, župnik, dekan i arhiđakon

U rodnim Vinkovcima s odličnim uspjehom dovršio osnovnu i srednju školu, a onda poslan u Beč u Pazmaneum na bogoslovske nauke. Za svećenika je zaređen 7. listopada 1885. godine. Kapelan u Vinkovcima, Indiji i Osijeku, kateheta u Osijeku III. Profesor povijesti i grčkog jezika i prefekt¹²² (1888.-1902.) u Bogoslovnom sjemeništu. Župnik u Otoku (1902.-1929.). Poglavari ga odlikuju začasnim prisjedništvom duhovne oblasti, povjeravaju mu službu dekana u otočkom dekanatu i arhiđakonona gornjega Srijema. Umro je na klinici u Zagrebu, u 67. godini života i 44. misništva. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u Vinkovcima.

11. dr. Andrija Živković (Sikirevci, 23. XI. 1886. - Zagreb, 10. I. 1957.)

kapelan, profesor, vojni dušobrižnik, prefekt Sjemeništa, urednik Glasnika, redovni profesor u Zagrebu i teološki pisac

U rodnom je mjestu završio pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima i Osijeku, a bogoslovski studij u Rimu na Gregorijani, kao pitomac kolegija Germanicum – Hungaricum, postigavši doktorat iz filozofije i teologije. Za svećenika zaređen u Rimu 28. listopada 1912. godine. Vrativši se u domovinu, kapelan je u Nuštru (1913), potom profesor filozofije, zemljopisa i povijesti u Liceju u Đakovu (1913.-1914.). Godine 1914. pozvan je u rat kao vojni dušobrižnik, odakle se brzo vratio jer ga biskup Krapac 1914. imenova svojim tajnikom. Na Bogosloviji predaje filozofiju i sociologiju (1914.-1925.), imenovao je prvim prefektom u obnovljenom Bogoslovnom sjemeništu¹²³ (1914. - 1925.), rav-

¹²²S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika...*, str. 85.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 119.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 170.; † *Arhiđakon Ivan Radić*, u: GBBS 57 (1929.) 11, str. 94.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 189.

¹²³S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika...*, str. 89.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 2/16, str. 4.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 205.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 141.; † *Msgr Dr Andrija Živković*, u: VDSB 2 (1957.) str. 24.-26.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50. god.*, u: VDSB 9 (1956.) 12, str. 191.-192.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 236.

nateljem biskupske kancelarije u Đakovu (1920.-1925.). Urednik »Glasnika« (1918.-1922.), član konzistorije (1920.-1925.), profesor morala (1923.), profesor retorike (1923. - 1924.).

U Zagrebu je postao redovni profesor moralnog bogoslovlja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu (1925.-1952.), kada je državna vlast isključila Bogoslovni fakultet iz sklopa Sveučilišta. Za to vrijeme obnašao je četiri puta službu dekana Bogoslovnog fakulteta. Godine 1938. bi izabran za rektora Sveučilišta. Umro je u 71. godini života i 45. svećeništva. Kao duboki mislilac i znanstveni radnik, stvarao je djela trajne vrijednosti. Poznato je njegovo djelo »*Katoličko moralno bogoslovlje*,« u tri sveska i to: *Osnovno moralno bogoslovlje* (1938.), *Kršćanske kreposti* (1942.), *Božje i crkvene zapovijedi* (1945.). Osim toga, tiskom je objelodanio: »*Sakramentalno djelovanje milosti u Presvetoj Euharistiji*«, (Đakovo, 1924.). *Oče naš, koji jesi na nebesima* (Zagreb, 1942.). U naučno-popularnoj knjižici Hrvatske bogoslovske akademije izdao je: *Jedinstvo kršćanske kulture* (Zagreb 1930.) i *Kulturni boljštevizam* (Zagreb, 1933.). U zbirci »Suvremenih pitanja« u Mostaru tiskao je radnje: *Problem etičke kulture* (1927.) i *Naša Crkva i naša inteligencija* (1929.). Preveo je i redigirao s prof. Dr. A. Spiletkom: *Kotardo Ferrini* (Zagreb, 1919.), a poslije je sam preveo *Ispovijesti sv. Augustina* (Zagreb, 1930.). Suradivao je u mnogim vjerskim časopisima. S poznatim pravnikom dr. Matijom Belićem, osnovao je kulturno-politički tjednik »*Đakovačke pučke novine*«, koji je izlazio kasnije pod imenom »*Narodna Obrana*«, odnosno »*Hrvatska Obrana*«.

12. dr. Franjo Didović (Gradište, 5. X. 1888. – Osijek, 19. X. 1971.)
kapelan, profesor, prefekt discipline, župnik i dekan

Osnovnu školu polazio u Privlaci i Starim Mikanovcima, srednju u Vin-kovcima, bogoslovski studij u Đakovu. Zaređen 27. svibnja 1912. za svećenika. Kapelan u Piškorevcima. U Zavodu sv. Jeronima u Rimu boravio 1912.-1914. Studirao filozofiju na Gregorijani i doktorirao iz filozofije u srpnju 1914. godine. Prefekt discipline¹²⁴ i profesor (1914.-1919.). Župnik u Piškorevcima (1919.- 1932.), župnik i dekan u Đakovu (1932.-1937.), potom župnik u Drenju (1937.-1961.). Posljednjih 10 godina proveo je kao umirovljeni župnik u Osije-

¹²⁴ S. ĐAKOVIĆ, *U spomen svećenika...*, str. 87.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: *Hrvatska obrana* 22 (1941.) 10, str. 5.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 219.; † Dr. Franjo Didović, *župnik u m.*, u: *Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu* 27 (1971.) XI., str. 247.-248.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji*, str. 209.

ku. Preminuo je nakon kratke i teške bolesti u 84. godini života i 59. misništva. Pokopan je u Babinoj Gredi.

13. Marijan Jelenčić

/vidi: Duhovnici Bogoslovnog sjemeništa, br. 35./

14. dr. Zvonimir Marković (Piškorevci, 15. IX. 1897. – Đakovo, 15. VIII. 1969.) *profesor, prefekt studija, urednik Glasnika i kanonik*

Osnovnu školu završio u Vinkovcima i Tovarniku, klasičnu gimnaziju u Osijeku, bogoslovske nauke s doktoratom filozofije i teologije u Innsbrucku (1918.-1919.) i Rimu (1921.-1924.), gdje je 23. listopada 1923. zaređen za svećenika. Godine 1924. u Đakovu imenovan profesorom moralne i pastoralne teologije (1924.-1966.). Osim toga, predavao je filozofiju (1926.-1932.; 1949.-1952.), sociologiju (1926.), katehetiku (1929.-1938.), retoriku (1948.-1954.), homiletiku (1949.-1954.), crkveno pjevanje (1928.-1935.). Imenovan je prefektom studija¹²⁵ (1924.-1929.). Prosinodalni ispitatelj, cenzor knjiga, consultor a vigilantia, sudac, bilježnik, podpredsjednik i predsjednik Biskupskog ženidbenog suda, regens chori, konzultor savjetnik i aktivni prisjednik Biskupskog konzistorija. Godine 1939. imenovan je kanonikom, a 1959. tajnim komornikom Njegove Svetosti. Umro je u 72. godini života i 46. svećeništva, na blagdan Velike Gospe.

Moralnu teologiju predavao je gotovo 90 semestara. Bio je učen, drag i odličan predavač, metodičar i pedagog. Od slušača tražio je znanje, omogućujući im da ga steknu. Godinama je bio urednik *Glasnika* i *Vjesnika*. Kanonik punih 30 godina, isticao se kao kanonik kustos u brizi za katedralu. Svojom vedrom naravi privlačio je sve, nije imao neprijatelja. Izdao je: *Ideologija Katoličke Akcije* (1927.) i *Homiletika* (1929.).

15. dr. Pero Ivanišić- Crnkovački (Vrbica, 21. VI. 1900.- Vukovar, 1. IX. 1946.) *profesor, prefekt Sjemeništa, regens chori, urednik Glasnika i kanonik*

Roditelji mu bijahu porijeklom iz Črnkovaca, filijale župe Podravski Podgajci, zato je sebi uzeo nadimak »Crnkovački«. Osnovnu je školu završio u

¹²⁵E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 99.; *In piam memoriam, † Dr Zvonimir Marković, kanonik, profesor* (oproštajni govor mons. Rudolfa Šverera), u: VDSB 22 (1969.) 9, str. 165.-166.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 217.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50 god., Dr Zvonimir Marković*, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 176.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 288.; M. SRAKIĆ, *Odgjitelji...*, str. 220.

mjestu rođenja, gimnaziju u Vinkovcima i Osijeku, slavistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Otišao u Rim, gdje je doktorirao iz filozofije i teologije na Gregorijani. Za svećenika je zaređen u Rimu 25. listopada 1931. godine. Vrativši se iz Rima 1932., imenovan je prefektom Bogoslovnog sjemeništa¹²⁶ (1932.-1935.) i profesorom filozofije i prebendarom stolne crkve. Profesor je dogmatike (1933.-1946.), regens chori stolne crkve (1935.-1946.) Vjeroučitelj je i građanske škole u Đakovu, katedralni propovjednik, prosinodalni ispitiivač, urednik »Glasnika« 1941. Od 1. svibnja 1944. kanonik magister. Zadnje tri godine pobolijevao je na srcu, i toj je bolesti podlegao u bolnici u Vukovaru. Pokopan je u kaptolskoj grobnici u Đakovu.

Pored spisa teološkog značaja, objavljenih u »Bogoslovskoj smotri«, biskupijskom »Glasniku«, skladao je isključivo crkvene pjesme, motete, psalme, litanije i mise. Poznata je tako njegova misa »Missa Mater Dei« za troglasni muški zbor i orgulje i »K teb oči podižemo«, u čast sv. Nikoli Taveliću, za tri jednaka glasa i orgulje. Poznata je njegova pjesma »O Kriste, vječni Svećeniče«. Pojedine skladbe objavljene su u prilogima »Svete Cecilije«, npr. »Kristu Bogu«, poznatija pod nazivom »Svi kliknimo Kristu«. Suradivao je u časopisima: *Luč, Hrvatska Prosvjeta, Duhovni život, Sv. Cecilija, Bogoslovska Smotra, Glasnik đakovačke biskupije* i dr. Nakon dr. Matije Petlića, profesora teologije u Đakovu, preuzeo je 1933. uređivanje lista »Narodna obrana«, kasnije preimenovanog u »Hrvatsku obranu«. Posebno su izišle njegove monografije: *Vatikanska definicija o naravnoj spoznaji Boga* (1937.), *Grčka trojstvena formula u srpsko-pravoslavnoj dogmatici* (1938.), *Nauka Antonija Krapovickoga, kijevskog metropolita o istočnom grijehu* (1942.), *Sanctifica eos in veritate* (1942.).

16. Josip Pavlović

/vidi: Duhovnici Bogoslovnog sjemeništa, br. 36./

17. dr. Emil Mayer

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 32./

¹²⁶I. ANDRIĆ, *Lik i djelo Pere Ivanišića - Crnkovačkog, uz pedesetu godišnjicu smrti 1946.-1996.*, u: VDSB 49 (1996.) 9, str. 523.-525.; J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci Zavoda*, str. 914.; E. GAŠIĆ, *Kratki povijesni pregled...*, str. 100.; E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 3/17, str. 4.- 6.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 194.; Đ. MARIĆ, *Naš nekadašnji profesor katedralni kompozitor*, (uz 20-godišnjicu smrti dr Pere Ivanišića, kanonika i profesora), u: VDSB 19 (1966.) 9, str. 163.-165.; L. MARIJANOVIĆ, *Kulturno-prosvjetna i preporodna djelatnost...*, str. 123.-124.; *Profesorski kolegij VBS-e kroz posljednjih 50 god.*, Dr. Petar Ivanišić, u: VDSB 9 (1956.) 10-11, str. 176.; M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 290.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 213-214.

18. dr. Ilija Živković

/vidi: Vicerektori / ekonomi Bogoslovnog sjemeništa, br. 34./

19. Stjepan Bauerlein

/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 31./

20. dr. Srećko Bošnjak (Višnjica, 1. I. 1911. – Dubrovnik, 15. IV. 1996.)

kapelan, profesor, prefekt bogoslova, župnik, plodan pisac i prevoditelj

Rođen pokraj Mostara, bogosloviju je završio u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 1937. godine. Prije rata službovao je u Viru, Šipovači i Vojnićima. Doktorirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1948. godine. Bio kapelan u Vinagori i Mariji Bistrici. Na VBŠ-u u Đakovu profesor liturgike, pastorala i homiletike (1948.-1954.), zemljopisa, njemačkog jezika i vjeronauka (1952.-1954.). Prefekt bogoslova¹²⁷ (1948. - 1954.). Župnik u Bijelom Polju, Trebinju, profesor na klasičnoj gimnaziji u Dubrovniku, gdje je i umro kao umirovljenik. Bio je plodan pisac i aktivan prevoditelj. Članke je objavljivao u mnogim našim teološkim časopisima i listovima.

21. Marinko Prepunić (Gašinci, 27. X. 1911. – Srijemska Mitrovica,

7. II. 1975.) *kapelan, upravitelj župe, kateheta, prefekt studija i discipline, profesor, upravitelj župe i začasni kanonik*

U rodnim Gašincima polazio je osnovnu školu, gimnaziju u Travniku i Zagrebu, bogoslovski studij u Đakovu, gdje je zaređen za svećenika 21. svibnja 1936. godine. Kapelan u Nijemcima (1936.-1937.), upravitelj župe u Gunji, (u studenome 1937.-1939.) i u Trnavi (1939.-1941.). U veljači kateheta u Osijeku I (1942. -1948.). U Bogoslovnom sjemeništu imenovan prefektom studija i discipline¹²⁸ (1948.-1959.) i profesorom filozofije (1948.-1959.). Predavao je književnost u Liceju (1948.) Svim bogoslovima ostao je u uspomeni kao profinjena i plemenita osoba. Imenovan je rektorom samostanske crkve (1948.-1949.) i tajnikom Prosinodalnog ispitnog povjerenstva.

¹²⁷ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 241.; R. PERIĆ, *De viris illustribus Vrhbosanske bogoslovije (1890-1945.)*, str. 335. - 336.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 239.

¹²⁸ E. GAŠIĆ, *Naše župe i naši svećenici*, u: Hrvatska obrana 22 (1941.) 10, str. 6.; *In piam memoriam † Marinko dr Prepunić*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 31 (1975.) II., str. 80.-82.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 222.; † *Dr Marinko dr Prepunić, župnik*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 31 (1975.) II, str. 67.; † *Dr Marinko Prepunić*, u: VĐSB 28 (1975.) 2, str. 42.; *Profesorski kolegij VBŠ-e kroz posljednjih 50. god.*, u: VĐSB 9 (1956.) 12, str. 189.-190.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 225.-226.

Optužen za protudržavnu i protunarodnu propagandu, zajedno s drugim poglavarima i bogoslovima dospio u zatvor, no radi narušenog zdravlja obustavljen je proces protiv njega. Imenovan upraviteljem župe u Oprisavcima (1961.), potom upraviteljem župe i župnikom u Rumi (1961.-1975), začasnim kanonikom (1966). Umro je u srijemsko-mitrovačkoj bolnici u 64. godini života i 39. svećeništva. Objavio je u Vjesniku nekoliko propovijedi i napisao nekoliko komemoracija pokojnim svećenicima.

22. dr. Ivan Kopic (Podravska Slatina, 11. XI. 1926.- Odra, 25. VII. 1982.) *kapelan, upravitelj župe, župnik, prefekt Liceja i generalni prefekt, profesor, arhivar, knjižničar*

U rodnom gradu završio pučku školu, srednju u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Teološke studije započeo u Đakovu, nastavio u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, gdje je doktorirao, napisavši i obranivši disertaciju pod naslovom »*Spekulativni temelji nauka sv. Ciprijana o krštenju izvan Crkve*«. Zaređen za svećenika 10. srpnja 1949. godine. Kapelan u Bošnjacima (1950.) i privremeni upravitelj župe (1950.-1951.). Postaje župnik u Radikovcima (1951.-1953.) i Rajevu Selu (1953.-1954.). Imenovan je prefektom Liceja (1954.-1959.) i generalnim prefektom¹²⁹ (1958.-1959.). Predavao u Liceju vjeronauk, zemljopis i povijest (1954.-1959.) te matematiku (1955.-1959.). Bavio se poviješću naših krajeva pa je u svoja predavanja uključivao i temelje iz hrvatske crkvene povijesti. Imenovan je prebendarom stolne crkve (1954.), arhivarom i knjižničarom (1956.). U tom svojstvu, je zajedno s bogoslovima, uredio sjemenišnu knjižnicu. Tajnik VBS-a (1958.). U procesu protiv profesora i poglavara osuđen na strogi zatvor (1959. - 1962.). Profesor dogmatike (1963.-1981.), apologetike (1964.) Obnašao je službu dekana vinkovačkog dekanata (1969.). Rektor VBS-a (1975.-1979.). Zbog lošeg zdravlja umirovljen 1. srpnja 1981. godine. Umro je u samostanu otaca trećoredaca, tijekom jednog tečaja fokularina, u 56. godini života i u 34. svećeništva. Pokopan je u Osijeku.

Kao odgojitelj i profesor bio je veoma savjestan, a posebno se angažirao u novim gibanjima u Crkvi nakon II. vat. sabora. Isto tako godinama je sudjelovao na raznim sastancima i simpozijima, kako na domaćim, tako i međunarodnim, a mnogo je radio u prvom našem Institutu za apostolat na župama u samostanu sestara sv. Križa u Đakovu. Uz ostalo, također je pisao i o ekumenizmu, a redo-

¹²⁹ M. BEŠLIĆ, *Naši dragi pokojnici*, u: VDSB 35 (1982.) 9, str. 163.-164.; A. JARM, *Dijecezanski svećenići...*, str. 228.-229.; † *Dr Ivan Kopic, prof.*, u: Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 38 (1982.) VI.-VII.-VIII., str. 217.-222.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 216.-217.

vito je surađivao i u Vjesniku Đakovačke biskupije. Bio je među svećenicima i bogoslovima animator fokularskog gibanja.

23. dr. Josip Štimec (Antunovac pokraj Pakraca, 15. III. 1921.- Đakovo, 28. III. 1978.) *kapelan, upravitelj župe, prefekt Sjemeništa, profesor i duhovnik časnih sestara sv. Križa*

Osnovnu školu polazio u rodnom mjestu, srednju u Zagrebu u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji, teološki studij završio u Đakovu, gdje je 8. srpnja 1951. zaređen za svećenika. Nakon kraćeg kapelanovanja u Viljevu, odlazi za kapelana u Zemun (1952.-1955.). Filozofski fakultet završio u Beogradu, diplomiravši iz klasične filologije dok je bio kapelan u Zemunu. Postao upravitelj župe Surčin kraj Zemuna (1955. - 1960.). U Bogoslovnom sjemeništu obnašao službu prefekta¹³⁰ (1960.-1965.) i profesora hrvatskog i latinskog jezika u Liceju (1960.-1978.). Godine 1965., nakon smrti vlč. Mladena Relje, razriješen je dužnosti prefekta i imenovan duhovnikom sestara sv. Križa (1965.-1978.). Umro je naglom smrću na uskršni utorak, u kući čč. sestara sv. Križa, u 57. godini života i 27. misništva.

Uz sve svoje obveze, pomagao je župnicima cijele Đakovštine kad se za to ukazala potreba. Obavljao je posao za koji nije dobivao pohvale i priznanje. O sebi nije puno pričao. Živio je tiho i nenametljivo, a povjereni posao obavljao savjesno i s odovornošću. Neprijatelja nije imao. Tome je pridonio on sam, spreman, poput Krista na križu, oprostiti uvijek i svima.

24. dr. Marin Srakić /u dva navrata/
/vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa, br. 35/

25. dr. Ivan Jemrić (Šiškovci, 16. XII. 1930.- Đakovo, 17. V. 1995.)
kapelan, profesor, prefekt studija i discipline, župnik, prestao vršiti svećeničku službu

Osnovnu školu pođadao u rodnom selu, filijali župe Cerna, srednju u Zagrebu i Đakovu, teologiju u Đakovu, gdje je zaređen 29. lipnja 1955. za svećenika. Kapelan u Osijeku III (1955.-1956.), upravitelj župe u Oprisavcima (1956.-1962.). Poslan na studije crkvenog prava u Rim, gdje je doktorirao iz obaju prava 1967. na Gregorijani. Predavao moralnu teologiju (1968.-1970.). Prefekt

¹³⁰ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 225.; † *Prof. Josip Štimec umro*, u: VĐSB 31 (1978.) 5, str. 98.; Okružnice i obavijesti Biskupskog ordinarijata u Đakovu 34 (1978.) IV., str. 63.-70.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 232.-233.

studija¹³¹ i discipline (1968.-1970.). Promototor iustitae, potpredsjednik Crkvenog sudišta (1970.), drugi tajnik Biskupskog ordinarijata (1970.). Razriješen svih službi 1971., imenovan duhovnim pomoćnikom u Osijeku II. Vrativši dekret, imenovan je župnikom u Dalju (1972.-1974.) i Županji I (1974.-1976.). Prestao vršiti svećeniku službu 1977. godine.

26. dr. Nikola Škalabrin (Zemun, 15. VI. 1944.)

kapelan, župnik, prefekt Sjemeništa, profesor, rektor VBŠ-e i prorektor

U rodnom gradu polazio je osnovnu školu, gimnaziju u Zagrebu i Đakovu, teologiju u Đakovu. 29. lipnja 1969. zaređen za svećenika. Nakon svećeničkog ređenja kapelan u Bizovcu (1969.-1973.), župnik u Levanjskoj Varoši (1973.-1974.). Prebendar stolne crkve 1974. U Bogoslovnom sjemeništu prefekt¹³² (1973.-1974.). Poslan na studije kanonskog prava u Rimu, gdje je doktorirao 1986. godine. Na Teologiji profesor kanonskog prava od 1980. i rektor VBŠ-a (1989.-1911.) te prorektor (1911.-1993.). Objavio je doktorsku disertaciju i komentare nekih knjiga Zakonika kanonskoga prava. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (2000.).

27. mr. Josip Bernatović (u dva navrata)

/ vidi: Rektori Bogoslovnog sjemeništa br. 36 /

28. dr. Pero Aračić (Grk, 1. VII. 1944.)

kapelan, profesor, prefekt bogoslova i sjemeništara, rektor Teologije, biskupski vikar za pastoral

U rodnom mjestu Grk, filijali župe Žeravac, započeo je osnovnu školu koju je dovršio u Slav. Brodu kamo je odselio s roditeljima. Gimnaziju u Zagrebu i Đakovu, teologiju u Đakovu, gdje je 29. lipnja 1969., zaređen za svećenika. Bio je najprije eksurent u župi Duha Svetoga, Slav. Brod II, zatim kapelan u Osijeku VI (1970.-1971.) i Osijeku I (1971.-1973.). Poslan je 1973. na studije u Rim, gdje je 1979. doktorirao na Papinskom lateranskom sveučilištu iz pastoralne teologije.

Vrativši se u domovinu, imenovan je profesorom pastoralne teologije, homiletike i govorništva (1979.-do danas), liturgike (1979.-1987.). Prefekt¹³³ bogoslova i sjemeništara (1979.-1983.). Imenovan je prosinodalnim su-

---

¹³¹ A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 240.; M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 215.

¹³² M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 232.

¹³³ M. SRAKIĆ, *Odgojitelji...*, str. 204.

cem Crkvenog sudišta (1982.), članom Zbora savjetnika, prorektorom VBS-a (1987.-1989.). Rektor je Teologije u Đakovu od 1991. i pročelnik Instituta za teološku kulturu laika, biskupski vikar za pastoral (1989.-1994.). Pri BK bio je dugogodišnji član Vijeća za obitelj. Kanonik arhiđakon od 1994., odlikovan čašću kapelana Nj. svetosti iste godine. Jedno vrijeme bio delegat za inozemnu pastvu. Objavio je niz stručnih radova s područja pastorala, organizirao je i nastupio na brojnim znanstvenim radovima.

29. dr. Nikola Dogan (Hrtkovci, 2. I. 1944.)

profesor, prefekt Liceja, vicerektor Sjemeništa i prefekt sjemeništa, urednik Vjesnika, kanonik, prvi rektor KBF u Đakovu

Osnovnu školu polazio u rodnom selu, srednju školu u Rumi i Đakovu. Bogoslovske nauke započeo je u Đakovu, a potom je poslan u Germanicum u Rim. Tamo je na Gregorijani završio teološke studije i doktorirao iz fundamentalne teologije. Nakon studija imenovan je profesorom fundamentalne teologije (1979.), profesorom crkvene glazbe na Visokoj bogoslovnoj školi i Gimnaziji »J. J. Strossmayer« u Đakovu, prebendarom, prefektom Malog sjemeništa (Liceja) (1980.-1989.), vicerektorom Sjemeništa (1981.-1982.). Sudjelovao je na više znanstvenih skupova i objavio niz članaka s područja teologije. Kanonikom kantorom imenovan je 1983. Osim toga, obnašao je službu prefekta Bogoslovnog sjemeništa¹³⁴ (1983.-1984.), glavnog i odgovornog urednika »Vjesnika Đakovačke i Srijemske biskupije« (1984.-1990.), direktora Gimnazije »J.J. Strossmayer« (1990.), promicatelja crkvene glazbe na području Đakovačke biskupije, djelatelja sv. Potvrde, urednika časopisa »Diacovensia«. Od 1990. do 1993. godine bio je član Vijeća BKJ za nauk vjere. Vršio je službu prorektora Visoke bogoslovne škole. Prvi je dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu. Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti (2000.).

30. mr. Marko Jerković (Oprisavci, 24. III. 1958.- Đakovo, 26. I. 2001.)

kapelan, prefekt Sjemeništa, profesor katehetike, nadzornik za vjeronauk u školi i tajnik Vijeća za katehizaciju pri BKH

U rodnom mjestu polazio je osnovnu školu, srednju u Slav. Brodu (ekonomsku), bogoslovski studij u Đakovu. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1983. godine. Kapelan u Srijemskoj Mitrovici (1983.-1984.), Osijeku I (1984.-1985.) U Zavodu sv. Jeronima boravio je od 1985. do 1989. godine. Studirao katehe-

¹³⁴M. SRAKIĆ, *Stolni kaptol...*, str. 297.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 210.

tiku na Salesijani. Magistrirao 9. ožujka 1989. godine i vratio se s naslovom magistra katehetike i religiozne pedagogije. Vršio različite službe u Đakovu. Prefekt Bogoslovnog sjemeništa¹³⁵ (1989.-1991.), Tajnik VBŠ-a (1991.) Profesor katehetike od 1989. Nadzornik za vjeronauk u školi i župnu katehezu. Kao katehetski stručnjak, nije pripadao samo Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji, već cijeloj Crkvi u Hrvata. Bio je dugogodišnji tajnik Vijeća za katehizaciju HBK, stručni suradnik na Katehetskim ljetnim i zimskim školama, pisac u stručnim revijama i sudionik europskih katehetskih skupova i kongresa. Teško se razbolio pred svetkovinu Velike Gospe 1998., strpljivo i hrabro nosio križ teške bolesti (tumor na mozgu) do smrti. Pokopan je u Oprisavcima.

31. mr. Ivan Čurić (Slav. Brod, 1. XII. 1964.)

kapelan, prefekt bogoslova i sjemeništaraca u dva navrata, profesor i vicerektor Sjemeništa

U Slavanskom Brodu završio je osnovnu školu, srednju u Zagrebu i Đakovu. Bogoslovske nauke započeo u Đakovu, dovršio u Rimu na Gregorijani, gdje je položio licencijat iz filozofije. Svega dva mjeseca župni vikar u Osijeku 3 (1991.). Prefekt bogoslova i sjemeništaraca u dva navrata¹³⁶ (1991.-1994.; 1997.-2003.). Profesor filozofije na Teologiji (1991.-1993.). Prekinuo je službu radi dovršenja doktorske radnje (1993.-1996.). Ponovno imenovan profesorom filozofije i vicerektorom Sjemeništa (1996.-do danas.).

32. dr. Đuro Hranić (Cerić, 20. III. 1961.)

kapelan, profesor, prefekt discipline i studija, urednik Vjesnika, pomoćni biskup i generalni vikar

Osnovnu školu pohađao u Ceriću i Nuštru, srednju u Osijeku i Đakovu, teologiju u Đakovu. 29. lipnja 1986. zaređen za svećenika. Župni vikar u Osijeku III (1986.-1987.) i tajnik Instituta za teološku kulturu laika u Osijeku. Poslan je na daljnji studij u Rim, gdje je kao pitomac Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima završio specijalizaciju iz dogmatske teologije na Gregorijani i doktorirao iz teologije. Vrativši se u domovinu, imenovan je profesorom dogmatike

---

¹³⁵J. BOGDAN, *Pokrovitelji, poglavari i pitomci Zavoda*, str. 950.; I. ČURIĆ, *Spomen na svećenika Marka Jerkovića*, u: VDSB 57 (2004.) 2, str. 1.; J. FILIPOVIĆ, *Mr. Marko Jerković, prva godišnjica smrti (2001.-2002.)*, u: VDSB 55 (2002.) 2, str. 124.; A. JARM, *Dijecezanski svećenici...*, str. 245., *Spomen na mr. Marka Jerkovića*, u: VDSB 54 (2001.) 4, str. 302.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji ...*, str. 215.; L. STRGAR, *In memoriam † mr. Marko Jerković, profesor katehetike*, u: VDSB 54 (2001.) 2, str. 139.-141.; L. STRGAR, *† Marko Jerković svećenik*, u: Glas Koncila 39 (2001.) 6, str. 20.

¹³⁶M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 209.

(1993.) na Teologiji u Đakovu. Prefekt discipline i studija u Bogoslovnom sjemeništu¹³⁷ (1993.-1996.). Bio je glavni i odgovorni urednik Vjesnika Đakovačke i Srijemske biskupije (od 1994.-). Od 1997. je i zamjenik predstojnika Teologije u Đakovu. Generalni je tajnik Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske od 1998. godine. Godine 2000. imenovan je docentom pri katedri dogmatske teologije KBF-a u Zagrebu za potrebe područnog studija u Đakovu. Bio je član Vijeća za nauk vjere pri HBK (1998.-2000.), član Komisije za laike pri HBK (2000.-).

Autor je niza teološki članaka objavljenih u Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije, u revijama *Diacovensia*, *Kateheza*, *Bogoslovska smotra* i različitim zbornicima i časopisima. Često nastupa kao predavač na stručnim susretima, simpozijima i projektima. Imenovan je 5. srpnja 2001. pomoćnim biskupom (u 41. godini života) u Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji i naslovnim biskupom *Gaudiabe*. Posvećen je za biskupa u đakovačkoj katedrali 22. rujna 2001. godine. »Izvezi na pučinu«, moto je njegova biskupskog grba i gesla. Kao pomoćni biskup, preuzeo je službu generalnog vikara.

33. m^o Ivo Andrić (Osijek, 25. II. 1972.-)
prefekt Sjemeništa

Osnovnu školu završio je u Strizivojnoj, gimnaziju u Zagrebu i Đakovu. Filozofsko-teološki studij završio je u Đakovu (privremeno, 1991.-1992., tijekom teških ratnih razaranja Vukovara i cijele Slavonije, studirao je u Matersburgu u Austriji.) Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1997. godine. U jesen 1997. upisao je u Rimu studij crkvene glazbe na Papinskome institutu za crkvenu glazbu i postigao stupanj magistra u zbornom dirigiranju. Sedam godina bio je zborovođa i orguljaš u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima. Nastupao je kao član zbora »Schola Gregoriana Romana«. Vrativši se sa studija 2003. godine, imenovan je prefektom Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu¹³⁸.

¹³⁷ A. JARM, *Mons. dr. Đuro Hranić imenovan biskupom*, u: Glas Koncila 39 (2001.) 28, str. 3.; M. SRAKIĆ, *Odgovitelji...*, str. 213.; *Mons. dr. Đuro Hranić imenovan pomoćnim biskupom biskupije Đakovačke i Srijemske*, u: VDSB 54 (2001.) 7-8, str. 549.; *Biskupsko ređenje mons. dr. Đure Hranića*, u: VDSB 54 (2001.) 10, str. 699.-711.

¹³⁸ J. BOGDAN, *Dva maestra crkvene glazbe*, u: Glas Koncila 42 (2004.) 28, str. 5.

Prilozi:

I. Rektori Bogoslovnog sjemeništa

Redoslijed	Ime i prezime rektora, služba	Godine
1.	Juraj Sertić	1806.–1807.
2.	Franjo Kolundžić	1807.–1808.
3.	Martin Pervis (Perviz)	1808.–1809.
4.	Ivan Matizović	1810.–1832.
5.	Josip Matić	1832.–1837.
6.	Mijo/ Mihovil Koporčić	1837.–1840.
7.	Ivan Rastović	1840.–1847.
8.	Matija Mihaljević	1847.–1850.
9.	Adam Sukić	1851.–1860.
10.	Jeronim Andrić /i prefekt /	1860.–1862.
11.	Antun Zviršić	1862.–1865.
12.	Juraj Tordinac	1865.–1872.
13.	Franjo Šagovac	1872.–1877.
14.	Juraj Streit	1877.–1880.
15.	Filip Molnar	1880.–1883.
16.	Stjepan Babić	1883.–1887.
17.	Josip Šestak /i duhovnik/	1887.–1894.
18.	Šimun Čizmarević	1894.–1900.
19.	Marko Šajnović	1900.–1909.
	Šimun Čizmarević (II. put)	1909.– 1911.
20.	Jakob Pliverić /i duhovnik/	1911.–1913.
21.	Matija Pavić	1913.–1914.
22.	Petar Pejakić /i prefekt/	1914.–1915.
23.	Antun Akšamović, biskup ordinarij /i vicerektor/	1915.–1920.
24.	Franjo Herman	1920.–1934.
25.	Andrija Spiletak /i duhovnik/	1934.–1937.
26.	Ilija Anaković / vicerektor i ekonom/	1937.–1940.
27.	Marinko Lacković	1940.–1946.
28.	Dr Rudolf Schutz	1946.–1948.
29.	Rudolf Šverer	1948.
30.	Ivan Rogić	1948.–1951.

Redoslijed	Ime i prezime rektora, služba	Godine
31.	Stjepan Bauerlein, biskup ordinarij /ekonom, prefekt i duhovnik/	1951.–1960.
32.	Emil Mayer /i prefekt/	1960.–1968.
33.	Kazimir Kelić	1968.–1973.
34.	Andrija Šuljak	1973.–1977.
35.	Marin Srakić, biskup ordinarij /i prefekt u 2 navrata/	1977.–1989.
36.	Josip Bernatović /i prefekt u 2 navrata /	1989.–

II. Vicerektori Sjemeništa / ekonom

Redoslijed	Ime i prezime, služba	Godine
1.	Josip Blagajac	1806.–1808.
2.	Đuro Antach	1808.–1810.
3.	Josip Bosančić	1811.–1812.
4.	Tomo(a) Markovac	1812.–1814.
5.	Matej Ujvary	1812.–1815.
6.	Stjepan Szakaly /i duhovnik/	1815.–1817.
7.	Đuro Emanović /i prefekt/	1818.–1821.
8.	Franjo Toth, vicerektor, a nisu naznačene godine	1821.–1824.
9.	Bartol Pavlić (Paulić)	1825.–1829.
10.	Adam Filipović /i duhovnik/	1829.–1832.
11.	Marko Babić	1836.
12.	Stjepan Jasenković /i duhovnik/	1837.–1842.
13.	Josip Juraj Strossmayer /i duhovnik/	1842.–1844.
14.	Matija Vukmanić /i duhovnik/	1844.–1850.
15.	Antun Jakševac /i duhovnik/	1850.–1853.
16.	Josip Sukić /i duhovnik/	1853.–1860.
17.	Mijo Krčmarić /i duhovnik/	1860.–1861.
18.	Mijo Anaković	1860.–1862.
19.	Karlo Stručić	1862.–1869.
20.	Luka Dabić /i duhovnik/	1869.–1877.
21.	Antun Brašnić	1877.–1885.
22.	Stjepan Anišić	1885.–1887.
23.	Bartol Ergotić	1887.– privremeno
24.	Stjepan Dungjerović	1887.–1888.

Redoslijed	Ime i prezime rektora, služba	Godine
25.	Antun Jakševac	1888.–1892.
26.	Ivan Crnić	1892.–1894.
27.	Šimun Kolarević	1894.–1899.
	Ivan Crnić (II. put)	1899.
	Šimun Kolarević (II. put)	1900.
	Ivan Crnić (III. put)	1900.–1905.
28.	Antun Akšamović /rektor i ekonom/	1905.–1915.
29.	Antun Jurčević	1915.–1923.
30.	Fabijan Puhl	1923.–1925.
31.	Ilija Anaković /rektor, vicerektor i ekonom/	1925.–1928.
	Ivan Crnić (IV. put)	1928.–1929.
	Antun Jurčević (II. put)	1929.–1934.
.	?	1934.–1937.
32.	Petar Markovac, ekonom	1937.–1945.
33.	Stjepan Bauerlein, biskup /ekonom, rektor, prefekt i duhovnik/	1945.–1950.
34.	Ilija Živković /ekonom, zamjenik rektora, prefekt/	1950.–1962.
35.	Gejza Varga, ekonom /i duhovnik/	1962.–1974.
36.	Stjepan Karalić, ekonom	1974.–1989.
37.	Nedjeljko Čutura, ekonom	1989.-

III. Duhovnici Bogoslovnog sjemeništa

Redoslijed	Ime i prezime rektora, služba	Godine
1.	Franjo Jakobi	1806.-1807.
2.	Pavao Filipović	1807.–1808.
3.	Toma Crndić	1808.-1809.
	Pavao Filipović (II. put)	1809.–1810.
4.	Mirko Vice	1810.–1811.
5.	Matija Fočić,	1811.– 3. mjeseca
6.	o. Paškal Kelčić, OFMCap	1811.-1815.
7.	Stjepan Szakaly /i vicerektor/	1815.–1817.
8.	Ivan Molnar	1817.–1819.
9.	Pavao Vorgić	1819.–1824.
10.	Adam Filipović /i vicerektor/	1824.–1832.
11.	?	1832.–1837.?

Redoslijed	Ime i prezime rektora, služba	Godine
12.	Stjepan Jasenković /i vicerektor/	1837.–1842.
13.	Josip Juraj Strossmayer /i vicerektor/	1842.–1844.
14.	Matija Vukmanić /i vicerektor/	1844.–1850.
15.	Antun Jakševac /i vicerektor/	1850.–1853.
16.	Josip Sukić /i vicerektor/	1853.–1860.
17.	Mijo Krčmarić /i vicerektor/	1860.–1861.
18.	Eduard Jurković	1861.–1863.
19.	Stjepan Srkulj	1863.–1869.
20.	Luka Dabić /i vicerektor/	1869.– privremeno
21.	Antun Pinterović	1870.–1871.
22.	Josip Šestak	1872.–1874.
23.	Jakov Greguričević	1874.–1884.
24.	Antun Leskovac	1884.–1890.
25.	Aleksandar Anet	1890.–1895.
26.	Jakša Pliverić	1896.–1899.
27.	Ivan Lakajnar	1899.–1901.
28.	Antun Kubiček	1901.–1902.
29.	Karlo Pavličić	1901.–1904.
30.	Marijan Galović	1904.–1911.
31.	o. Ivan Dvornik, DI	1911.–1912.
32.	Andrija Spiletak	1912.–1913.
33.	Grgur Galović	1913.–1920.
34.	Augustin Wolf	1920.–1929.
35.	Marijan Jelenčić	1929.–1937.
36.	Josip Pavlović	1937.–1942.
37.	Stjepan Bulat	1943.–1950.
38.	Stjepan Bauerlein	1950.–1951.
39.	Čiril Kos	1951.–1959.
40.	Gejza Varga	1960.–1962.
41.	o. Antun Bauer, DI,	1962.–1964.
42.	o. Antun Weissgerber, DI	1964.–1966.
43.	o. Miljenko Belić, DI	1966.–1969.
	o. Antun Weissgerber, DI (II. put)	1969.–1973.
	o. Miljenko Belić, DI (II. put)	1973.–1977.
44.	Ivan Šešo	1977.–1997.
45.	Bože Radoš	1997.–

IV. Prefekti i vicerektori /nauka i discipline /

Redosljed	Ime i prezime	Godine
1.	Ferdinard Leitner, pijarist	1806.–1809.
2.	Bartol Smilošević	1810.–1812.
3.	Đuro Emanović	1811.–1814.
4.	Martin Komendo	1814.–1829.
5.	Ivan Zuznig	1830.–1832.
6.	Josip Hajnović	1832.–1837.
7.	Jeronim Andrić	1837.
8.	Ivan Stanković	1837.-1844.
	Ne navode se imena onih koji su obavljali službu prefekta.	1884.-1899.
9.	Petar Pejakić	1899.–1902.
10.	Ivan Radić	1902.
11.	Andrija Živković	1914. – 1918.
12.	Franjo Didović	1914. – 1919.
13.	Marijan Jelenčić /i duhovnik /	1921. -1929.
14.	Zvonimir Marković	1924.–1929.
15.	Pero Ivanišić	1932.–1935.
16.	Josip Pavlović	1935.–1937.
17.	Emil Mayer	1938.–1942.
18.	Ilija Živković	
19.	Stjepan Bauerlein	1945.–1950.
20.	Srećko Bošnjak	1948.–1954.
21.	Marinko Prepunić	1948.–1959.
22.	Ivan Kopic	1954.–1959.
23.	Josip Štimec	1960.–1965.
24.	Marin Srakić	1965.–1967.
25.	Ivan Jemrić / pretao vršiti svećeničku službu /	1968.–1970.
	Marin Srakić (II. put)	1970.–1973.
26.	Nikola Škalabrin	1973.–1974.
		Nije bilo prefekta
27.	Josip Bernatović	1976.–1979.
28.	Pero Aračić	1979.–1983.
29.	Nikola Dogan	1983.–1984.

Redoslijed	Ime i prezime	Godine
	Josip Bernatović (II. put)	1984.–1989.
30.	Marko Jerković	1989.–1991.
31.	Ivan Ćurić	1991.–1994.
32.	Đuro Hranić	1993.–1996.
	Ivan Ćurić (II. put)	1996.–
33.	Ivo Andrić	2003.–

SUPERIORS OF THE THEOLOGICAL SEMINARY IN ĐAKOVO

Anto Pavlović

*Diocese of Diacovo and Srijem
Đakovo/Croatia*

Summary

On the occasion of the 200th anniversary (1806-2006) of the Seminary this article provides a chronological list of the superiors according to their offices and the period in which they were in charge of them, starting with the foundation of the Theological Seminary and proceeding up to our days. The first superior of the Seminary is a rector. 36 priests fulfilled the duty of a rector, mainly members of the Cathedral Body of Canons. One person was a vice-rector and a steward (sometimes even a spiritual counsellor) for a long time, until the services were split. Since the foundation of the Seminary 37 priests have been in charge as vice-rectors. A spiritual guide is in charge of the spiritual life in the Seminary and the formation of priest candidates. Up to now 45 priests have fulfilled this duty. A prefect's duty is to take care of discipline of students and to make sure they study after their classes. 33 priests have taken this responsibility in the course of time. Each and every name on the list represents a specific life and performance. Many priests were professors at the Faculty of Philosophy and Theology in Đakovo, whereas others were in charge of some other services in the diocese. For two centuries future parish priests, catechists and professors have been educated at the Theological Seminary. It can therefore be said that these members of the presbytery of Đakovo and Srijem have considerably contributed to the Church life of the region.

Key words: *Theological Seminary in Đakovo, superiors, educators, rector, vice-rector, spiritual guide, steward, prefect.*